

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ และผลกระทบของนโยบายส่งเสริม
การบริโภคและการผลิต อย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์และนโยบาย
สินค้าครบวงจร ที่มีผลต่อการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภท
กระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม
A Study of Revealed Comparative Advantage, Sustainable Consumption and
Integrated Product Policies Affecting on Paper, Product Paper and Containing Paper
Export from Thailand to Belgium

นามผู้วิจัย นายกิสดา คล้ายสุบรรณ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รongศาสตราจารย์จักรพรรณ กุลดิติก, ศ.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รongศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รongศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

เดือน

พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิต อย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และ นโยบายสินค้าครบวงจร ที่มีผลต่อการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม

A Study of Revealed Comparative Advantage, Sustainable Consumption and Integrated Product Policies Affecting on Paper, Product Paper and Containg Paper Export from Thailand to Belgium

โดย

นายกิสดา คล้ายสุบรรณ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิสดา คล้ายสุบรรณ 2553: การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิต อย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และนโยบายสินค้าครบวงจรที่ส่งผลต่อการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์จรพรณ กุลฉิลิก, สม. 130 หน้า

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการตลาดและกฎระเบียบทางการค้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม โดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม

ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA Index) ทำให้ทราบว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้ มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551 และประเทศไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551 ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม คืออัตราแลกเปลี่ยน (ER) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายสินค้าครบวงจร IPP (Integrated Product Policy)

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรม ประกอบถึงการเตรียมการและปรับตัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคการค้าเสรี ภายใต้การกีดกันการค้าในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรให้ความสำคัญกับนโยบายทางการค้า ตลอดจนให้การสนับสนุนและลดความเสี่ยงแก่ผู้ประกอบการไทย ในการทำการค้ากับประเทศเบลเยียม

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Kissda Klaisubhan 2010: A Study of Revealed Comparative Advantage, Sustainable Consumption and Integrated Product Policies Affecting on Paper, Product Paper and Containing Paper Export from Thailand to Belgium. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Chiraphan Kuladilok, M.Econ. 130 pages.

The objective of the research is the general study of marketing and trade restriction and how it will effect exporting paper, product paper and containing paper from Thailand to Belgium. There are 2 methodologies to meet the objectives as follow, (1)Study of Revealed Comparative Advantage(RCA) by exporting paper, product paper and containing paper form Thailand to Belgium comparative of the main competitors. (2)Study of Factors Effecting Export from Thailand to Belgium.

The Study has found that the analysis of Revealed Comparative Advantage by RCA index show Netherland have the advantage over Belgium. (Calculated RCA more than1 since 2545 – 2551). By the way, Thailand have the disadvantage over Belgium (Calculated RCA less than 1 since 2545 – 2551). Factors that exporting effecting paper, product paper and containing paper from Thailand to Belgium are Exchange rate, MLR, CPI and Integrated product policy.

To increase ability to compete. Thailand should focus more attention to trade policies, support trade and decrease the risk in trading with Belgium.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอกราบ
ขอบพระคุณ รศ. จีระพรรณ กุลคิดก ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการ
ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ
สมบูรณ์ ตลอดการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตของคุณ
เจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตศึกษาศึกษาภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และหน่วยงานอื่นๆ ใน
สังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวก รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่างๆ
ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เลี้ยงเห็นคุณค่าและความสำคัญของการ
การศึกษา และคอยเป็นผู้ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังของการศึกษาวิจัยทุกๆ ด้านเสมอมา หากมี
ข้อผิดพลาดหรือขาดตกบกพร่องประการใดในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ทุกประการ
แต่เพียงผู้เดียว

กิสดา คล้ายสุบรรณ

เมษายน 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการศึกษา	8
นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	11
แนวคิดทางทฤษฎี	11
การตรวจเอกสาร	24
วิธีการศึกษา	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 3 สภาพทั่วไป	35
การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจต่างๆ	35
สภาพทั่วไปของสหภาพยุโรป	37
สภาพทั่วไปของประเทศเบลเยียม	45
สภาพทั่วไปของประเทศเนเธอร์แลนด์	54
สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมกระดาษและเยื่อกระดาษ	59
สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์	62
กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานการกีดกันทางการค้า ของสหภาพยุโรป	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	80
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก	
รวมถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศ	
สหภาพยุโรป โดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาและกราฟ ในการอธิบาย	80

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของ อุตสาหกรรมกระดาษผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ	85
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economics factors) และระดับ อิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศเบลเยียม	93
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการศึกษา	97
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	102
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	103
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก ข้อมูลที่ใช้ในการอธิบายสภาพทั่วไปของการผลิตและ การส่งออกนโยบายการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศ สหภาพยุโรป และนโยบายส่งเสริมการบริโภคและ การผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรม บรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่อ อุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ประเภทกระดาษ	106
ภาคผนวก ข ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ของอุตสาหกรรม กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ของประเทศไทย ในตลาดเบลเยียม เมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ	108
ภาคผนวก ค ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economics factors) และระดับอิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภท กระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างสินค้าออกของไทย ปี 2543 – 2551	2
2	แสดงการส่งออกสินค้าสำคัญของไทย เรียงตามมูลค่า ปี 2549 – 2551	4
3	แสดงตลาดส่งออกสำคัญของไทย ปี 2550 – 2551 ของสิ่งพิมพ์ กระดาษ	5
4	แสดงแหล่งนำเข้าและตลาดส่งออกที่สำคัญของตลาดบรรจุภัณฑ์	66
5	ค่าความเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	87
6	ค่าความเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.1001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	88
7	ค่าความเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.2001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	89
8	ค่าความเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.3001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

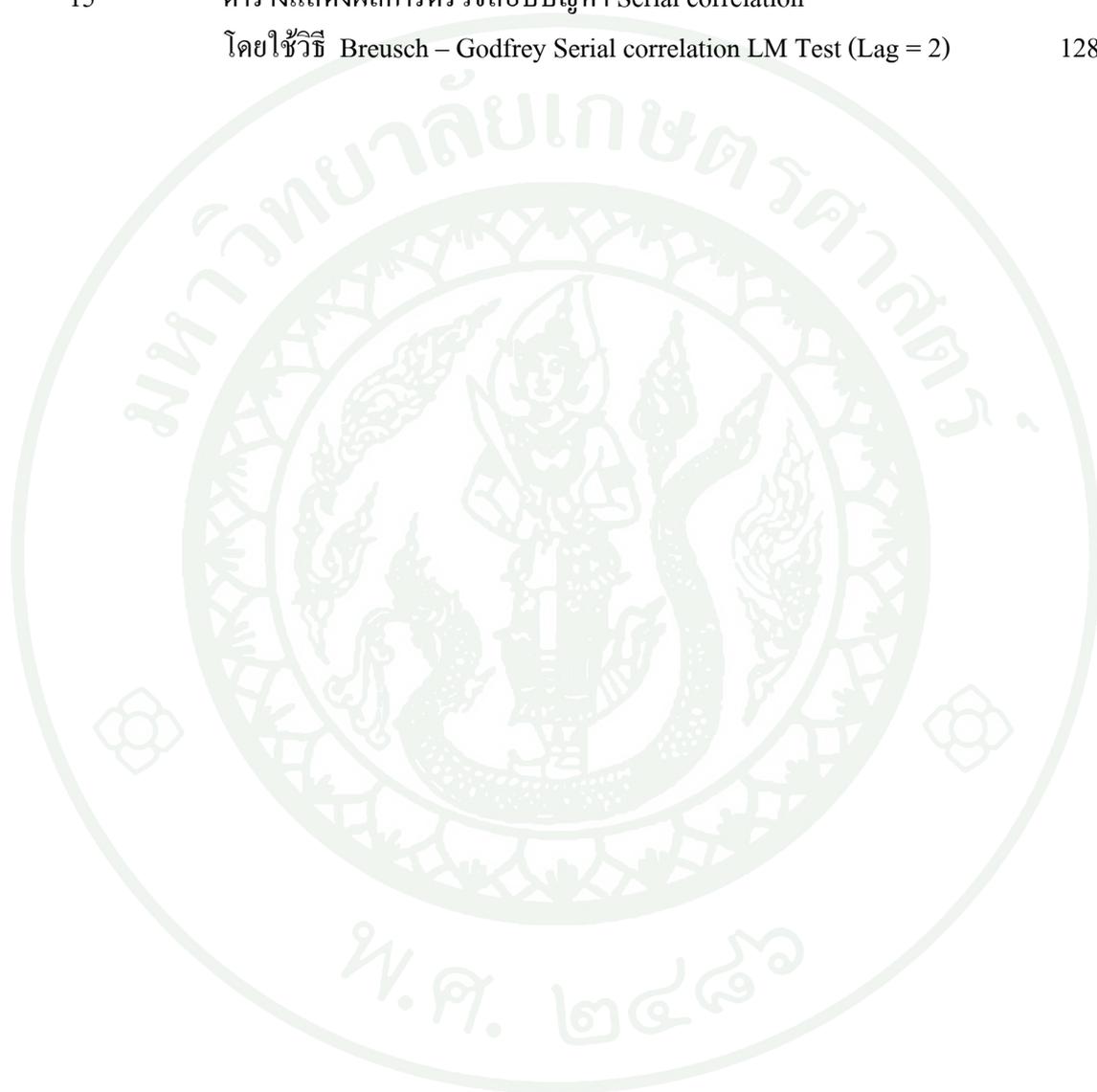
ตารางที่		หน้า
9	ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย ตามพิกัดศุลกากร 4819.4001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	91
10	ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย ตามพิกัดศุลกากร 4819.5001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551	92
ตารางผนวกที่		
1	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS48) ปี พ.ศ. 2545 – 2551	107
2	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ. 2545 – 2551	109
3	มูลค่าการนำเข้า กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศเบลเยียมจากทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551	110
4	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
5	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลกระทบ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ. 2545 – 2551	112
6	มูลค่าการนำเข้า กระจาย ผลกระทบ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศเบลเยียมจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551	113
7	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลกระทบ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS4819) จำแนกตาม HS ของประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551	114
8	มูลค่าการนำเข้า สินค้าทั้งหมดของประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ. 2545 – 2551	115
9	ตารางแสดงมูลค่าการส่งออก อัตราดอกเบี้ย ดัชนีราคาผู้บริโภค และตัวแปรหุ่น (IPP และ SCP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551 เป็นรายเดือน (ม.ค.2545 – ธ.ค.51)	116
10	อัตราแลกเปลี่ยน ตามสกุลเงินต่างๆ ตั้งแต่ ม.ค. 2545 – ธ.ค. 2551	121
11	ตารางแสดงการวิเคราะห์ Descriptive Statistics	124
12	ตารางแสดงผลการตรวจสอบปัญหา Multi Collinearity ด้วยวิธี Correlation Matrix	125
13	ตารางแสดงผลการ Run สมการ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	126
14	ตารางแสดงผลการ Run สมการ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลังจากที่มีการตัดตัวแปร SCP ออก	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
15	ตารางแสดงผลการตรวจสอบปัญหา Serial correlation โดยใช้วิธี Breusch – Godfrey Serial correlation LM Test (Lag = 2)	128

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงสัดส่วนการบริโภคบรรจุภัณฑ์ในแต่ละภูมิภาค	3
2	แสดงสัดส่วนบรรจุภัณฑ์แยกตามประเภทบรรจุภัณฑ์	3
3	แสดงสภาพทั่วไปของประเทศเบลเยียม	45
4	แสดงสภาพทั่วไปของประเทศเนเธอร์แลนด์	54
5	แสดงสัดส่วนการผลิตบรรจุภัณฑ์ ตามประเภท	62
6	แสดงวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์	73
7	แสดงมูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS48) ของประเทศไทย ไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศเบลเยียม ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศสาธารณรัฐเช็ก ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2551	84
8	มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS48) ของไทย ไปยัง ประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2551	85
ภาพผนวกที่		
1	แสดงผลการตรวจสอบปัญหา Serial correlation โดยใช้วิธี Plot graph	129

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการที่เศรษฐกิจของประเทศไทย มีแนวโน้ม เปลี่ยนจาก การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก อีกทั้ง การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ไม่อาจที่จะทำให้ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สูงขึ้นอย่างที่ควรจะเป็นได้ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการ ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมให้มากขึ้น ความพยายามในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เริ่มเห็นเด่นชัด เมื่อรัฐบาลได้บรรจุ นโยบายการส่งเสริมการส่งออกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 – 2519) เป็นต้นมา (สมพงษ์, 2541) ประกอบกับ การจัดตั้งกรม ส่งเสริมการส่งออก เพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำด้านการค้าและการส่งออก สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้ ภาคอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น ตามข้อมูลดัง ตารางที่ 1 แสดงถึงการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าการส่งออก สินค้าเกษตรกรรม และสินค้า อุตสาหกรรม โดยแสดงถึงมูลค่าการส่งออกและสัดส่วนในสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นๆ ทั้งหมด ในอุตสาหกรรม

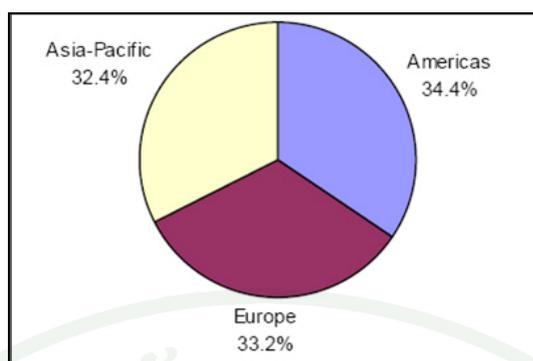
จากการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา นั้น อุตสาหกรรมหนึ่ง ที่มีการขยายตัวคู่กับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และ บรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้ สาเหตุที่สำคัญ ประการหนึ่งอันเนื่องมาจาก ใน อุตสาหกรรมหลายๆกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารสัตว์แช่แข็ง กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าใช้กระดาษเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตกล่องและบรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มและขนส่งสินค้า (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างสินค้าออกของไทยปี 2543 – 2551

ปี	รวม (ล้านบาท)	สินค้า เกษตรกรรม (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ	สินค้า อุตสาหกรรม (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ
2543	2,768,065	291,956	10.54	2,115,414	76.42
2544	2,884,704	312,527	10.83	2,171,414	75.27
2545	2,923,941	305,417	10.45	2,226,890	76.16
2546	3,325,630	365,037	10.98	2,542,790	76.46
2547	3,873,690	414,523	10.70	2,884,110	74.45
2548	4,438,691	418,070	9.42	3,470,160	78.18
2549	4,937,373	499,675	10.12	3,808,884	77.14
2550	5,302,120	522,531	9.85	4,154,483	78.35
2551	5,851,371	662,228	11.32	4,405,983	75.30

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร (2552)

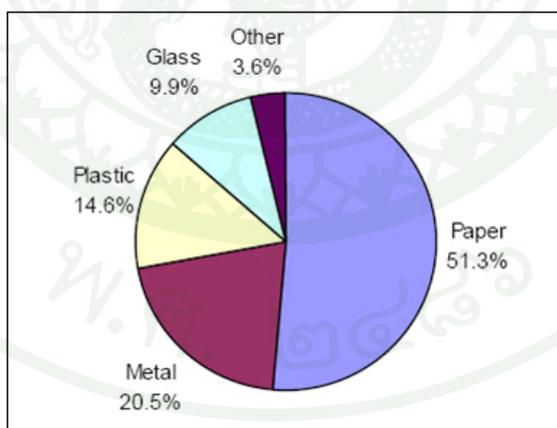
จากการศึกษาข้อมูลปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ของโลก พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 ทั่วโลกมีการบริโภคบรรจุภัณฑ์รวม 253.5 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 402,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 284.9 ล้านตัน หรือ 470,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2555 โดยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นภูมิภาคที่เติบโตสูงสุด มีสัดส่วนร้อยละ 32.4 ในขณะที่ภูมิภาคอเมริกาและยุโรปมีสัดส่วน ร้อยละ 34.4 และร้อยละ 33.2 ตามลำดับ ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงสัดส่วนการบริการโลกบรรจุภัณฑ์ในแต่ละภูมิภาค

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร (2552)

เมื่อทำการศึกษาข้อมูล จะพบว่า ในสัดส่วนการใช้บรรจุภัณฑ์ทั้งหมด บรรจุภัณฑ์กระดาษเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีการใช้มากที่สุด โดยในภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนการใช้บรรจุภัณฑ์โดยการแยกการผลิต ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2550 มีการบริการโลกบรรจุภัณฑ์กระดาษทั่วโลกถึง 130.1 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.3 ของมูลค่าตลาดทั้งหมด ในขณะที่บรรจุภัณฑ์พลาสติกมีการบริการมากเป็นอันดับ 3 รองจากบรรจุภัณฑ์โลหะ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 14.6 ของมูลค่าตลาดรวม

ภาพที่ 2 แสดงสัดส่วนบรรจุภัณฑ์แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร (2551)

จากความต้องการของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษทั้งหมด ของโลก ซึ่งแสดงในตารางที่ 2 พบว่า พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ.2551 มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ เพิ่มสูงขึ้น อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 แสดงการส่งออกสินค้าสำคัญของไทยเรียงตามมูลค่า ปี 2549 – 2551

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)		
	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์	565,806	597,059	605,313
รถยนต์ และส่วนประกอบ	362,374	447,109	513,154
อัญมณีและเครื่องประดับ	139,864	185,149	274,093
แผงวงจรไฟฟ้า	267,598	290,349	237,972
เม็ดพลาสติก	171,394	179,511	181,158
เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	134,035	157,685	176,877
ผลิตภัณฑ์ยาง	117,269	125,960	149,894
เคมีภัณฑ์	130,475	135,072	141,693
เครื่องจักรกล	100,867	149,901	139,367
เครื่องใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบ	95,521	128,988	123,852
เครื่องปรับอากาศ	87,460	110,262	107,112
เครื่องรับวิทยุ และโทรทัศน์	131,548	105,908	103,665
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	121,882	105,227	101,842
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	71,728	79,291	88,586
เครื่องยนตร์สันดาปภายใน	59,739	59,686	69,492
เครื่องสำอาง สบู่	37,143	42,522	65,149
หนังสือและสิ่งพิมพ์	3,922	25,351	47,809
เลนส์	38,193	43,214	47,463
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	40,602	41,178	43,478

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือ ของกรมศุลกากร (2552)

ทั้งนี้ เมื่อจำแนก ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ทั้ง 10 ลำดับแรก จะพบว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ในตลาดกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปยังจำกัดอยู่เพียงประเทศเบลเยียมประเทศเดิยวเท่านั้น จากตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงตลาดส่งออกสำคัญ ของไทย ปี 2550 – 2551 ของสิ่งพิมพ์ กระดาษ และบรรจุภัณฑ์

อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า ล้าน US dollars		สัดส่วน	
		ปี 2550	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2551
1	มาเลเซีย	70.19	92.87	8.94	11.05
2	จีน	70.99	71.26	9.05	8.48
3	สหรัฐอเมริกา	65.30	62.16	8.32	7.40
4	เบลเยียม	55.33	60.91	7.05	7.25
5	ฮ่องกง	69.05	68.04	8.80	8.10
6	ไต้หวัน	51.70	59.28	6.59	7.05
7	เกาหลีใต้	27.01	31.48	3.44	3.75
8	สิงคโปร์	39.34	43.90	5.01	5.22
9	เวียดนาม	25.69	34.30	3.27	4.08
10	ออสเตรเลีย	29.56	34.46	3.77	4.10
รวม 20 ประเทศ		687.25	736.93	87.56	87.68
อื่นๆ		97.62	103.53	12.44	12.32
มูลค่ารวม		784.87	840.46	100.00	100.00

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร (2552)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นไปทั่วโลก ส่งผลให้บรรจุภัณฑ์กระดาษซึ่งผลิตมาจากพืชที่ง่ายต่อการย่อยสลาย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำกระดาษเก่ากลับมาใช้ได้อีก (Recycle) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นแทนที่บรรจุภัณฑ์ที่ยากต่อการย่อยสลาย

ทางด้านสิ่งแวดล้อมและการผลิตอย่างยั่งยืน ถือได้ว่าเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ของสหภาพยุโรป ในด้านอุตสาหกรรม โดยสหภาพยุโรปได้ออกนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ Sustainable Consumption and Production Policy หรือ SCP และนโยบายสินค้าครบวงจร Integrated product policy หรือ IPP ซึ่งมุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมของยุโรปเป็นไปในแนวทางการผลิตอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แม้ในแผนปฏิบัติการของนโยบายดังกล่าว จะไม่มีข้อกำหนดด้านบรรจุภัณฑ์โดยตรง แต่ทั้งนี้ มาตรการต่างๆ ที่ออกมา เพื่อรองรับนโยบายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษด้วยเช่นกัน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ เป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการเติบโตด้านการส่งออกไปยังประเทศเบลเยียมในทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ทั้งนี้เองผู้ส่งออก อาจจะต้องเผชิญกับมาตรการกีดกันทางการค้าของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออก ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ในการวิเคราะห์หาสภาพโดยทั่วไป ปัจจัยทางเศรษฐกิจ นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษของไทย นโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางชี้แนะในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมของภาครัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ ตลอดจนเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการที่จะปรับปรุงธุรกิจของตนให้มีโอกาสที่ขยายการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าให้มากขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก นโยบายการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่ออุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรม กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ของประเทศไทย ในตลาดเบลเยียม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ประเทศเนเธอร์แลนด์
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economics factors) และระดับอิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศเบลเยียม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรม กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ รวมถึงผลกระทบจากนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจาก นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ของกลุ่มสหภาพยุโรป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาด ในประเทศคู่ค้า ต่อไป
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดทิศทางการค้า การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด การผลิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ในตลาดต่างประเทศได้อย่างถูกต้อง ของผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิม ผู้ประกอบการที่สนใจ และผู้ประกอบการที่จะเข้ามา ในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ประเภทกระดาษ ต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ที่เหมาะสมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในอุตสาหกรรม กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ประเภทกระดาษ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

และเพื่อส่งเสริมการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ที่จะส่งออกไป
จำหน่ายในประเทศคู่ค้า ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของบรรจุภัณฑ์กระดาษที่ทำการศึกษา ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่
ปรากฏ(RCA) โดยจะใช้ผลรวมพิกัดศุลกากร ระบบฮาร์โมนิไนซ์ (The harmonized commodity
description and coding system: HS) ของอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภท
กระดาษ ทั้งหมด 4 รหัสดังต่อไปนี้

รหัสฮาร์โมนิไนซ์

ประเภทของกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ

4819.1000

หีบ กล่อง และซองทำด้วยกระดาษและกระดาษแข็งชนิดลูกฟูก (Cartons ,
boxes , cases , bags and other packing containers , of
Paper , paper board , cellulose wadding or webs of cellulose fibers :
Box files, litter trays, and similar article, of paper or like. Carton, boxes
and case of corrugated paper.)

4819.2000

หีบ กล่อง และซองที่พับได้ทำด้วยกระดาษและกระดาษแข็งชนิดที่ไม่ใช่
ลูกฟูก (Cartons, boxes, cases, bags and other packing containers, of
paper, paper board ,cellulose wadding or webs of cellulose fibers :
box files, letters trays , and similar articles, of paper or paperboard
of a kind used in offices, shops or the like, Folding cartons,
boxes, boxes and cases of non corrugated paper or paper board.)

4819.3000

กระสอบและถุง ที่มีฐานกว้างตั้งแต่ 40 เซนติเมตร (Cartons, boxes, cases,
bags and other packing containers, of paper, paper board, cellulose
wadding or webs of cellulose fibers: box files, letter tray, and similar
articles, of paper or paperboard of a kind used in offices, shops or the
like. Sack sandbags)

4819.4000

(Sacks and bags, of paper, nes; including cones)

4819.5000

(Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper)

2. ขอบเขตของช่วงเวลาที่ทำการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย ของไทย โดยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเป็นรายเดือน ช่วงปี 2543 – 2551
3. ขอบเขตของประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่นำมาใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ประเทศเบลเยียม และ ประเทศเนเธอร์แลนด์
4. ขอบเขตของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ที่นำมาใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายส่งเสริมการบริโภค และการผลิต อย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์และ นโยบายสินค้าครบวงจร

นิยามศัพท์

บรรจุภัณฑ์ (Package) หมายถึง สิ่งห่อหุ้มหรือบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งภาชนะที่ใช้เพื่อการขนส่งผลิตภัณฑ์จากแหล่งผู้ผลิตไปยังแหล่งผู้บริโภค หรือแหล่งใช้ประโยชน์ หรือวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการป้องกันหรือรักษาผลิตภัณฑ์ ให้คงสภาพตลอดจนคุณภาพใกล้เคียงกันกับเมื่อแรกผลิตให้มากที่สุด

การบรรจุหีบห่อ (Packaging) หมายถึง แนวความคิดรวมของระบบในการเตรียมสินค้าเพื่อการขนส่ง จัดจำหน่าย เก็บรักษาและการตลาด โดยให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของสินค้านั้น รวมทั้งการใช้ต้นทุนที่เหมาะสม

ดัชนีราคาผู้บริโภค หมายถึง ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงระดับราคาสินค้าและบริการ โดยเฉลี่ยที่ผู้บริโภคจ่ายไปสำหรับกลุ่มสินค้าและบริการที่กำหนดกลุ่มสินค้าและบริการที่กำหนด มีคำเฉพาะเรียกว่า ตะกร้าสินค้า (Market Basket)

ตะกร้าสินค้า (Market Basket) คือกลุ่มสินค้าและบริการที่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายส่วนใหญ่ซื้อเป็นประจำ การจัดตะกร้าสินค้านั้น ได้ข้อมูลมาจากการสำรวจค่าใช้จ่ายการบริโภคของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย

การวัดการเปลี่ยนแปลงในราคาจะเปรียบเทียบราคาสินค้าในช่วงเวลาระยะเวลาหนึ่งๆ กับราคาสินค้าอย่างเดียวกันในช่วงเวลาดั้งเดิม ซึ่งมีค่าเฉพาะเรียกว่าปีฐาน (Base Year) ในทางปฏิบัติปีฐานหมายถึงปีที่กำหนดให้ตัวเลขดัชนีมีค่าเท่ากับ 100

น้ำหนัก (Weight) ในดัชนีราคา หมายถึงการให้ความสำคัญของสินค้าแต่ละรายการในตะกร้าสินค้าแตกต่างกัน เพราะในการทำดัชนีราคาจะใช้ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของราคาสินค้าทุกรายการในตะกร้าสินค้า สินค้าที่ผู้บริโภคใช้จ่ายในการบริโภคมากจะมีความสำคัญมากนั่นคือ มีน้ำหนักมาก การจัดทำน้ำหนักของสินค้าในตะกร้าสินค้าก็จะต้องอาศัยข้อมูลจากการสำรวจค่าใช้จ่ายของผู้บริโภค เช่นกัน

บทที่ 2

โครงร่างทางทฤษฎี

แนวคิดทางทฤษฎี

แนวความคิดทฤษฎี หรือ มาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่แนวความคิดดังนี้

1. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage)
2. ทฤษฎีอุปสงค์
3. มาตรการกีดกันทางการค้า

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage)(David Ricardo)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศดั้งเดิมที่สำคัญตั้งแต่สำนักนีโอคลาสสิกคือ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้เงื่อนไขกฎการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) และทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขกฎการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) สาระสำคัญตามทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติภายในระบบเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการผลิตและการค้าระหว่างประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของระบบเศรษฐกิจนั้นๆ ซึ่งความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ หมายถึงความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ โดยทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (The Principle of Absolute Advantage) ของ Adam Smith ได้กล่าวไว้ว่า การค้าระหว่างประเทศจะช่วยให้ประเทศคู่ค้าทั้งสองได้ประโยชน์มากขึ้นทั้งสองฝ่ายก็ต่อเมื่อแต่ละประเทศมุ่งผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization)แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน ทั้งนี้เกิดคำถามขึ้นว่าถ้าประเทศหนึ่งไม่มีความได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าชนิดใดเลยเมื่อเทียบกับอีกประเทศหนึ่งจะสามารถทำ การค้าระหว่างประเทศได้หรือไม่ David Ricardo ได้เสนอทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (The Principle of Comparative Advantage) เพื่อตอบคำถามข้างต้น โดยมีแนวคิดว่าการค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ จึงอธิบายเพิ่มเติม แม้ว่า ประเทศใดประเทศหนึ่งจะมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าทั้งสองชนิดน้อยกว่าอีกประเทศหนึ่ง ประเทศทั้งสองยังคงสามารถได้รับประโยชน์จากการทำการค้าร่วมกัน โดยประเทศที่ได้เปรียบทุกสินค้าควรที่จะมุ่งทำการผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบมากที่สุด และประเทศที่เสียเปรียบทุกสินค้าควรเลือกที่จะมุ่งผลิตสินค้าที่ตนเสียเปรียบน้อยที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ได้ว่า ประเทศต่างๆ จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ เมื่อแต่ละประเทศเลือกที่จะทำการผลิตสินค้าและส่งออกตามความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

จากการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่ประเทศนั้นมีมากโดยเปรียบเทียบและมีราคาถูก และนำเข้าสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่หายากและมีราคาแพง ทฤษฎีนี้มีสมมติว่าการผลิตเป็นแบบผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant Return to Scale) มีการจ้างงานเต็มที่ และการค้าเสรี ซึ่งข้อสรุปนี้เป็นเพียงการพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากเงื่อนไขพื้นฐานของประเทศเป็นสำคัญ โดยเป็นการวิเคราะห์ที่ค่อนข้างหยุดนิ่งและมีลักษณะเชิงสถิตย์ (static) เพราะพื้นฐานด้านทรัพยากรมิได้เป็นปัจจัยที่สำคัญเพียงปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งอาจไม่เป็นจริงเมื่อพิจารณาปัจจัยการผลิตในเชิงพลวัต (Dynamic) เช่น การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสะสมทุน การเพิ่มขึ้นของแรงงานที่มีทักษะ การเปลี่ยนรสนิยม

ความพยายามในการหารูปแบบการค้าของประเทศต่างๆ เพื่อกำหนดจุดยืนในเรื่องของความเชี่ยวชาญเฉพาะระหว่างประเทศของสินค้าใดๆ ได้พัฒนาเรื่อยมา จากการมองว่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบถูกกำหนดจากปัจจัยการผลิต ก็ได้ปรับเปลี่ยนเป็นความเชื่อที่ว่า การค้าระหว่างประเทศเกิดจากนโยบายของประเทศไม่ใช่เกิดจากปัจจัยการผลิต โดยเชื่อว่าความเชี่ยวชาญเฉพาะระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่สามารถยกระดับหรือสร้างขึ้นได้หากไม่มีการปกป้องทางการค้า (trade protection)

แนวคิดที่จะจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศได้เริ่มเป็นรูปธรรมขึ้นจากข้อตกลงของ GATT ในรอบ Kennedy-Round แต่วิถีทางของการค้าแบบเสรีได้ส่งผลกระทบต่อแบบแผนการค้าระหว่างประเทศ (Trade Pattern) ทำให้ประเทศสมาชิกต้องทำ ความตกลงในด้านการลดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางการค้าระหว่างกัน ทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องมีตัวบ่งชี้รูปแบบทางการค้า ซึ่งยากในการวัดเพราะต้องหาราคาโดยเปรียบเทียบก่อนทำ การค้ากันจริงๆ แต่ข้อมูลที่ได้มักเป็นข้อมูลที่ทำการค้าจริงไปแล้ว Bela Balassa (1965) จึงเสนอคำดัชนีวัดความ

ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) มาใช้วิเคราะห์แทนการใช้ต้นทุน บนแนวคิดว่ามูลค่าสินค้านั้นจะสะท้อนต้นทุน โดยเปรียบเทียบได้ดีเพราะเป็นการสะท้อนถึงต้นทุนจากปัจจัยที่ไม่ใช่ตัวเงินด้วย โดยมีสมมติฐานของรสนิยมที่เหมือนกันและภาษีที่เท่ากันในทุกๆอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศ ซึ่งหลักการคือการเปรียบเทียบส่วนแบ่งการส่งออกของสินค้าชนิดหนึ่งจากการส่งออกทั้งหมดของประเทศนั้นกับส่วนแบ่งของการส่งออกสินค้าชนิดดังกล่าวจากการส่งออกทั้งหมดของโลก

ทั้งนี้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก มีข้อสมมุติที่สำคัญ ดังนี้

1. ตลาดมีการแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect Competition)
2. ปัจจัยการผลิตมีการใช้ปัจจัยแรงงานเพียงอย่างเดียว และแรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตเท่ากัน ดังนั้นต้นทุนการผลิตจะคิดจากแรงงาน ราคาของสินค้าที่แลกเปลี่ยนภายในประเทศจะขึ้นอยู่กับจำนวนชั่วโมงของแรงงาน (Man-Hour) ที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น
3. มีประเทศคู่ค้าเพียง 2 ประเทศ แะสินค้าที่ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน มีเพียง 2 ชนิด

ทฤษฎีอุปสงค์

อุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง หมายถึง จำนวนต่างๆของสินค้า หรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆของสินค้าชนิดนั้น หรือระดับรายได้ต่างๆของผู้บริโภค หรือ ณ ระดับราคาต่างๆของสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง (วันรักษ์, 2545: 31-36)

จากนิยามข้างต้นสามารถแบ่งอุปสงค์ได้เป็น 3 ชนิดคือ

1. อุปสงค์ต่อราคา (Price Demand)
2. อุปสงค์ต่อรายได้ (Income Demand)
3. อุปสงค์ต่อราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่กำลังพิจารณาอยู่ (Cross Demand)

โดยที่อุปสงค์ต่อราคา เป็นอุปสงค์ชนิดที่นักเศรษฐศาสตร์กล่าวถึงมากที่สุด ด้วยเหตุผลนี้เองนักเศรษฐศาสตร์ทั่วไปจึงเรียกอุปสงค์ต่อราคานั้นว่า “อุปสงค์”

อุปสงค์ต่อราคา คือจำนวนต่างๆ ของสินค้าชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ณ ระดับราคาต่างๆ ในระยะเวลาที่กำหนด โดยที่ความต้องการซื้อนั้นไม่ได้ หมายความว่าถึงความต้องการธรรมดา (want) แต่เป็นความต้องการที่มีอำนาจซื้อ (Purchasing Power) กล่าวคือ ผู้บริโภคจะต้องมีเงินเพียงพอและมีความเต็มใจ (Ability and willingness) ที่จะจ่ายซื้อสินค้าหรือบริการนั้นๆ ด้วย ส่วนความต้องการที่ปราศจากอำนาจซื้อไม่ถือว่าเป็นอุปสงค์

กฎแห่งอุปสงค์ (Law of Demand) ระบุว่าปริมาณของสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อย่อมแปรผกผัน (Inverse Relation) กับระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดนั้นเสมอ หมายความว่า เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าในปริมาณน้อยลง เมื่อราคาลดลง ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าในปริมาณมากขึ้น

ตัวกำหนดอุปสงค์ หมายถึงปัจจัยต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคปรารถนาที่จะซื้อ (Quantity Demanded) ปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อปริมาณซื้อเล็กน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละคน แต่ละเวลา ซึ่งมีหลายปัจจัย

1. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาของสินค้านั้น ตามปกติเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณซื้อจะมีน้อย แต่ถ้าราคาสินค้าลดต่ำลง ปริมาณซื้อจะมีมาก
2. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรสนิยมของผู้บริโภคและความนิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม รสนิยม อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนิยมชมชอบชั่วขณะหนึ่งซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่บางกรณีความนิยมก็คงอยู่นาน สิ่งที่กำหนดรสนิยมของผู้บริโภคได้แก่ อายุ เพศ ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา
3. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร ตามปกติเมื่อประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการ จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม การเพิ่มจำนวนประชากรยังไม่เป็นการเพียงพอ ประชากรเหล่านี้ จะต้องมีความอำนาจซื้อ จึงจะสามารถซื้อสินค้าได้มากขึ้น

4. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน โดยทั่วไป เมื่อประชากรมีรายได้เฉลี่ยสูงขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการจะเปลี่ยนไป คือมักจะลดการบริโภคสินค้าราคาสูง และขณะเดียวกันก็หันไปบริโภคสินค้าราคาแพง

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองอุปสงค์ในการส่งออกของไทย ในการกำหนดตัวแปรที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย

แนวคิดเกี่ยวกับความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity of Demand)

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity of Demand) หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงความต้องการซื้อสินค้าต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดอุปสงค์ เช่น ราคา รายได้ ราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ความยืดหยุ่นของอุปสงค์มี 3 ชนิด ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Price Elasticity of Demand) เป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการซื้อสินค้าเมื่อราคาสินค้าเปลี่ยนแปลง โดยวัดออกมาในรูปของร้อยละ

$$\text{ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Ed)} = \frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการซื้อ}}{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงของราคา}}$$

โดยสูตรที่ใช้คำนวณหาค่าความยืดหยุ่นนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

ก. สูตรความยืดหยุ่นของอุปสงค์แบบจุด (Point elasticity of Demand)

$$E_d = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P}{Q} \text{ หรือ } \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \times \frac{P_1}{Q_1}$$

โดยที่ : Ed = ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา

Q₁ = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า ณ ระดับราคาเดิม

- Q_2 = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า ณ ระดับราคาใหม่
 P_1 = ราคาสินค้าเดิมก่อนมีการเปลี่ยนแปลง
 P_2 = ราคาสินค้าหลังการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยที่กำหนดค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์

ความยืดหยุ่นมาก (Elastic)	ความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic)
- สินค้าที่มีของทดแทนได้มาก	- สินค้าที่มีของทดแทนได้น้อย
- สินค้าฟุ่มเฟือย	- สินค้าจำเป็น
- สินค้าคงทนถาวร	- สินค้าที่มีราคาเพียงเล็กน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์กับรายรับรวมจากการขายสินค้า
 รายรับรวม (Total Revenue) คำนวณได้มาจากการคูณราคาด้วยปริมาณ หรือ

$$\text{รายรับรวม} = \text{ราคา} \times \text{ปริมาณ}$$

$$TR = P \times Q$$

ทั้งนี้ รายรับรวม อาจจะเพิ่มขึ้น หรือลดลงหรือคงที่ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่กำหนดปริมาณซื้อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณมากน้อยเพียงใด หรือขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์

2. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (Income Elasticity of Demand)

อุปสงค์ต่อรายได้ หมายถึง จำนวนต่างๆ ของสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการเสนอซื้อ ณ ระดับรายได้ต่างๆ ภายในระยะเวลาหนึ่ง โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (Income Elasticity of demand) หมายถึง การวัดอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการซื้อสินค้าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง

$$\text{ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (E}_y\text{)} = \frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการซื้อ}}{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงของรายได้}}$$

ก. สูตรความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้แบบจุด

$$E_y = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \times \frac{Y_1}{Q_1} \text{ หรือ } \frac{Q_2 - Q_1}{Y_2 - Y_1} \times \frac{Y_1}{Q_1}$$

โดยที่ : E_y = ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้

Q_1 = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า ณ ระดับรายได้เดิม

Q_2 = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า ณ ระดับรายได้ใหม่

Y_1 = ระดับรายได้เดิมก่อนการเปลี่ยนแปลง

Y_2 = ระดับรายได้หลังการเปลี่ยนแปลง

ข. สูตรความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้แบบช่วง

$$E_Y = \frac{Q_2 - Q_1}{Y_2 - Y_1} \times \frac{Y_2 + Y_1}{Q_2 + Q_1}$$

ถ้าวัดค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีเครื่องหมายเป็นบวกแสดงว่าเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) หรือสินค้าฟุ่มเฟือย (Superior Goods) และถ้ามีเครื่องหมายเป็นลบแสดงว่าเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (Inferior Goods) เพราะเมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้นจะซื้อสินค้าชนิดนั้นลดลง

3. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไขว้ (Cross - Price Elasticity of Demand)

อุปสงค์ไขว้ หมายถึง ปริมาณความต้องการซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ พิจารณาต่อสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาหนึ่ง โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไขว้ (Cross - Price Elasticity of Demand) หมายถึง การวัดอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการซื้อสินค้าเมื่อราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลง

สินค้าที่เกี่ยวข้องกันแบ่งได้ 2 ชนิด ดังนี้

สินค้าที่ใช้ประกอบกัน (Complementary Goods) เป็นสินค้าที่ในการอุปโภคบริโภค ต้องใช้ร่วมกัน ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะไม่สามารถบริโภคได้ เช่น รถยนต์และน้ำมัน เป็นต้น ความสัมพันธ์ของสินค้าที่ต้องใช้ประกอบกันจะมีทิศทางตรงกันข้ามหรือเป็นลบ

สินค้าทดแทนกัน (Substitute Goods) เป็นสินค้าที่ในการอุปโภคบริโภค ถ้าหาสินค้าชนิดหนึ่งไม่ได้สามารถซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งทดแทนได้ เช่น เนื้อหมูกับเนื้อไก่ เป็นต้น ความสัมพันธ์ของสินค้าที่ใช้ทดแทนกันได้จะมีทิศทางเดียวกันหรือเป็นบวก

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไขว้ (E_c) = $\frac{\% \text{การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการซื้อสินค้า A}}{\% \text{การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า B}}$

ก. สูตรความยืดหยุ่นอุปสงค์ไขว้แบบจุด

$$E_y = \frac{\Delta Q_A}{\Delta P_B} \times \frac{P_B}{Q_A} \quad \text{หรือ} \quad \frac{Q_{A2} - Q_{A1}}{P_{B2} - P_{B1}} \times \frac{P_1}{Q_{A1}}$$

โดยที่ : E_c = ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไขว้

Q_{A1} = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า A ณ ระดับราคาสินค้า B ก่อนการเปลี่ยนแปลง

Q_{A2} = ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า A ณ ระดับราคาสินค้า B หลังการเปลี่ยนแปลง

P_{B1} = ราคาสินค้า B ก่อนการเปลี่ยนแปลง

P_{B2} = ราคาสินค้า B หลังการเปลี่ยนแปลง

ถ้าคำนวณได้ค่าเป็นบวก (+) แสดงถึง เป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน และถ้าคำนวณได้ค่าเป็นลบ (-) แสดงถึง เป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

ประโยชน์ของค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์

1. ในการวางนโยบายหรือมาตรการของรัฐ เช่น การจัดเก็บภาษีจากสินค้า รัฐจะต้องรู้ว่าสินค้านั้นมีความยืดหยุ่นเท่าไร เพื่อจะได้ทราบว่าภาระภาษีจะตกไปบุคคลกลุ่มใด

2. ช่วยให้หน่วยธุรกิจสามารถดำเนินกลยุทธ์ทางด้านราคาได้อย่างถูกต้องว่าสินค้าชนิดใดควรตั้งราคาสินค้าไว้สูงหรือต่ำเพียงใด ควรเพิ่มหรือลดราคาสินค้า จึงจะทำให้รายได้รวมกำไรของธุรกิจจะเพิ่มขึ้น

3. นำมาใช้ประกอบการพยากรณ์แนวโน้มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความยืดหยุ่นสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อการส่งออกกระดาศ ผลិតภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาศ ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกในสินค้า ดังกล่าว

แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้า

การนำเข้า (Import) เป็นรายจ่ายที่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ภายในประเทศต้องการซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศ ซึ่งถูกกำหนดโดยรายได้ประชาชาติ (กฤติยา, 2544: 122 – 123)

ปัจจัยที่กำหนดการนำเข้า คือปัจจัยที่กำหนดการบริโภคและการออม เช่น

1. รายได้ประชาชาติ (Y) ถ้าระบบเศรษฐกิจมีระดับรายได้ประชาชาติสูง ประชาชนส่วนใหญ่จะมีงานทำ มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น จึงมีอำนาจซื้อสูงขึ้น เพราะฉะนั้นประชาชนจะมีแนวโน้มซื้อสินค้าเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ตรงกันข้ามถ้ารายได้ประชาชาติลดลง การว่างงานอาจเพิ่มขึ้น ประชาชนจะมีรายได้น้อย จึงมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าเข้าลดลง

2. สินเชื่อผู้บริโภคตลอดจนอัตราดอกเบี้ย (i) ถ้าประชาชนสามารถซื้อสินค้าเข้าด้วยระบบเงินผ่อน ซึ่งมีการจ่ายเงินค่างวดต่ำ และระยะเวลาผ่อนส่งนาน เพราะฉะนั้นจำนวนเงินที่จะ

ผ่อนส่งในแต่ละงวดจะเป็นจำนวนน้อย และถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำประชาชนจะมีแนวโน้มที่จะนิยมซื้อสินค้าเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น

3. สินทรัพย์ของผู้บริโภค(A) ถ้าผู้บริโภคมีสินทรัพย์สภาพคล่องอยู่ในมือมาก ก็จะรู้สึกว่าคุณภาพทางการเงินมั่นคง ก็จะมีแนวโน้มบริโภคสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และถ้าผู้บริโภคมีสินทรัพย์คงทนถาวรบางอย่างอยู่ในมือมาก อาจจะทำให้มีการซื้อสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

4. การคาดคะเนของผู้บริโภค (E) ถ้าผู้บริโภคคาดคะเนว่ารายได้จะเพิ่มขึ้นในอนาคต หรือราคาสินค้าเข้าจากต่างประเทศจะสูงขึ้น หรือสินค้าบางชนิดจะขาดตลาด ก็จะซื้อสินค้าเข้ามามากขึ้นในปัจจุบัน

5. รสนิยม หรือค่านิยม (T) ถ้าคนในประเทศมีแนวโน้มนิยมใช้สินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น ความต้องการซื้อสินค้าเข้าก็จะมากขึ้นตามไปด้วย เช่นกัน

6. จำนวนประชากร และ โครงสร้างอายุของประชากร (Pop) เป็นตัวกำหนดความต้องการซื้อสินค้าเข้าจากต่างประเทศด้วย เช่น ถ้าจำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้น จะมีผลทำให้ ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า หรือบริโภคสินค้าจากต่างประเทศ เพิ่มสูงขึ้น

มาตรการกีดกันทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีการใช้อยู่ทั่วไป สามารถแบ่งออกเป็น 2 มาตรการใหญ่ๆ คือ มาตรการด้านภาษีศุลกากร (tariff barriers) และ มาตรการที่มิใช่ภาษีศุลกากร (NTBs)

1. มาตรการด้านภาษีศุลกากร (Tariff Barrier)

ภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าที่ผ่านเส้นเขตแดนของประเทศใดประเทศหนึ่ง คือ จะจัดเก็บจากสินค้าที่ผ่านเข้าประเทศ (สินค้าเข้า) เรียกว่า ภาษีนำเข้า (Import Tariff) หรือเรียกเก็บจากสินค้าออก เรียกว่า ภาษีส่งออก (Export Tariff)

ภาษีศุลกากร อาจจะถูกใช้เพื่อเป็นภาษีในการสร้างรายได้ของรัฐบาล หรือเพื่อเป็นการขัดขวางการนำเข้าสินค้า โดยทั้งนี้ การจัดเก็บภาษีศุลกากรมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เพื่อหารายได้ให้กับรัฐบาล การเก็บภาษีศุลกากรเพื่อเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล
- 1.2 เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตในอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าภายในประเทศ

โดยภาษีศุลกากรที่จัดเก็บ สามารถจำแนก ออกเป็น

1. การจัดเก็บตามมูลค่า หรือราคาของสินค้า (Advalorem Tariff) มักคิดเป็นอัตราร้อยละที่คงที่ของราคาหรือมูลค่าสินค้านั้น โดยราคาที่นำมาคิดในการคำนวณภาษี ในกรณีที่เป็นการนำเข้า จะคิดตามราคา C.I.F. (Cost , Insurance , Freight) คือเป็นราคาที่คิดรวมค่าขนส่งและค่าประกันภัยมาถึงยังประเทศผู้ซื้อ ในกรณีที่เป็นการส่งออก จะคิดตามราคา F.O.B. (Free on Board) ราคาหรือมูลค่า ณ จุดส่งออกของประเทศผู้ส่งออก ไม่คิดรวมค่าขนส่ง และเบี้ยประกันภัย
2. การจัดเก็บภาษีตามสภาพหรือการเก็บภาษีต่อหน่วยของสินค้า (Specific Tariff) โดยการเก็บภาษีชนิดนี้ เป็นการคิดมูลค่าตายตัวต่อ 1 หน่วยของสินค้าส่งออกหรือนำเข้า
3. การตัดเก็บภาษีโดยการผสมผสานกันระหว่าง Ad valorem และ Specific Tariff เข้าด้วยกัน (Combined Tariff) กล่าวคือ ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีส่วนหนึ่งในจำนวนคงที่ และ อีกส่วนหนึ่งคิดเป็นอัตรายตายตัวต่อราคาหรือมูลค่าของสินค้า

2. มาตรการด้านที่ไม่มีภาษีศุลกากร (Non -Tariff Barrier)

มาตรการที่ไม่มีภาษีศุลกากร หมายถึง มาตรการทางด้านใดๆ ก็ตามของทางรัฐบาล ที่มีผลทำให้การนำเข้าสินค้าต่างๆ ลดลง แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าภายในประเทศลดลง

มาตรการ ที่ไม่มีภาษีศุลกากร NTBs มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท แต่ในภาพกว้างนั้น ประกอบด้วย มาตรการข้อยกสองประเภทใหญ่ๆ คือ มาตรการด้านปริมาณ (quantitative measures) หมายถึง การจำกัดปริมาณการนำเข้าหรือการส่งออก (import quota or export quota) ตามกฎหมายของประเทศผู้นำเข้าและประเทศ ผู้ส่งออก และ มาตรการด้านคุณภาพ (qualitative measures) เช่น กระบวนการหรือขั้นตอนพิธีการด้านศุลกากร หรือ การควบคุมคุณภาพสินค้าตามกฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า หรือ การรณรงค์ต่อต้านสินค้านำเข้าของกลุ่มผู้บริโภคนในประเทศผู้นำเข้า เป็นต้น (ชโยดม สรรพศรี, 2544)

นอกจากนี้ มาตรการทางการค้าใดที่มีการบังคับใช้ในระเบียบการค้าระหว่างประเทศ นั้น อาจมาจากกระบวนการกำหนดที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ (ก) มาตรการฝ่ายเดียว (unilateral measures) และ (ข) มาตรการหลายฝ่าย (multilateral measures)

มาตรการฝ่ายเดียว เป็นมาตรการที่ประเทศหนึ่งใช้บังคับอีกประเทศหนึ่งโดยมิได้ปรึกษาหารือเป็นการล่วงหน้า ทั้งนี้อาศัยกฎหมายหรือข้อบังคับของประเทศตนเป็นเกณฑ์ อาทิ มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาห้ามนำเข้าปลาทูน่าครีบน้ำเงินและผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าครีบน้ำเงินจากประเทศ หรือผู้ประกอบการที่มีการจับปลาทูน่าโดยใช้วนลอย เพื่อคุ้มครองปลาโลมา และการห้ามนำเข้ากุ้งทะเลจากประเทศที่ไม่มีการติดตั้งเครื่องมือตรวจสอบเต่าทะเล เพื่ออนุรักษ์เต่าทะเลบางสายพันธุ์ที่กำลังใกล้จะสูญพันธุ์ หรือกรณีประเทศเยอรมนีห้ามนำเข้าสิ่งทอและผลิตภัณฑ์จากประเทศหรือผู้ประกอบการที่มีการใช้สารเคมีฟอกย้อมที่ก่อให้เกิดสาร Amine อันอาจก่อให้เกิดมะเร็งผิวหนังสืบเนื่องมาจากการใช้และการสัมผัสสิ่งทอและเสื้อผ้าที่ย้อมด้วยสีประเภทนั้น โดยตรง (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2539: 2.23-2.24) ประเทศสวิสเซอร์แลนด์และยุโรปบางประเทศห้ามนำเข้าและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่ผ่านการชุบนิเกิลที่มีอัตราการละลายของนิเกิลมากกว่า 0.3 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตรต่อสัปดาห์ และ สหภาพยุโรปห้ามนำเข้าและจำหน่ายชิ้นส่วนยานยนต์ที่ชุบโครเมียม และห้ามนำเข้าและจำหน่ายชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ตะกั่วบัดกรี (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2543: 114-115) เป็นต้น

ส่วนมาตรการหลายฝ่าย เป็นมาตรการที่ประเทศคู่ค้าหรือประเทศสมาชิกองค์การค้าใด ๆ ยอมรับร่วมกันหรือปฏิบัติตามกัน โดยอาจมีลักษณะเป็น Soft law คือ กฎหมายระหว่างประเทศที่ไม่มีกลไกการบังคับใช้ หรือ Hard law ที่มีการบังคับใช้ในลักษณะกฎหมายระหว่างประเทศที่เข้มงวดก็ได้ ตัวอย่างของ Soft law ได้แก่ APEC Non-Binding Principles on Government Procurement อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานแรงงาน การจัดทำตราสารระหว่างประเทศที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น ข้อมติ (Resolutions) ความเห็นแนะนำ (Recommendations) หรือ แถลงการณ์ (Declarations) เป็นต้น

อนึ่ง นอกจากมาตรการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศอีกประเภทหนึ่ง คือ มาตรการโดยสมัครใจ (voluntary measures) เป็นมาตรการที่ใช้โดยภาคเอกชนผู้ส่งออกสินค้าไปยังประเทศ

ผู้นำเข้าที่มีมาตรการเข้มงวดในด้านต่างๆ (เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน ด้านสุขอนามัย เป็นต้น) ทั้งนี้ มาตรการโดยสมัครใจมิได้เกิดจากการบังคับของภาครัฐของทั้งประเทศผู้นำเข้าและประเทศผู้ส่งออก มาตรการโดยสมัครใจรวมถึงการที่ภาครัฐของประเทศนั้นๆ จัดทำเอกสารคู่มือหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน ด้านสุขอนามัย และ ด้านสินค้า โดยเป็นไปตามหลักความโปร่งใส (transparency) หลักฉันทามติ (consensus) และ หลักไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination) ตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกาได้กำหนดมาตรฐานการจ้างงาน Social Accountability 8000 (SA8000) ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก มาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน มาตรฐานเกี่ยวกับชั่วโมงทำงาน และค่าจ้าง เป็นต้น และในส่วนของสิ่งแวดล้อมได้แก่ โครงการฉลากสิ่งแวดล้อม (eco-labeling) เพื่อแสดงว่าผลิตภัณฑ์นั้นไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งด้านการผลิตและการบริโภค โครงการจัดทำระบบจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) เพื่อบ่งบอกว่าผู้ผลิตพยายามจัดการให้มีการเกิดของเสีย (waste) ให้น้อยลงในกระบวนการผลิต โดยกรรมวิธีต่างๆ ในแง่ของการดูแลแรงงานซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญนั้น

มาตรการที่มีใช้ภายในศุลกากร นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปริมาณการนำเข้าสูงสุด หรือ การกำหนดโควต้า (Quotas) และการกำหนดปริมาณส่งออก โดยสมัครใจ (Voluntary Export Restraints)

การกำหนดปริมาณการนำเข้าสูงสุด เป็นมาตรการจำกัดการนำเข้าชนิดหนึ่ง(ที่มีใช้ภายในศุลกากร) ที่มีผลต่อการควบคุมปริมาณ โดยตรง จึงเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต่างจากมาตรการที่เป็นภาษีศุลกากร ที่จะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเข้าในทันที แต่ปริมาณการนำเข้าสินค้าจะเป็นเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของตลาดในขณะนั้น ในทางกลับกัน ในบางประเทศหันมาใช้มาตรการจำกัดการนำเข้าในรูปแบบใหม่ คือ การกำหนดโควต้าส่งออก ของประเทศคู่ค้า โดยมาตรการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ที่รู้จักกันทั่วไป เรียกว่า มาตรการจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ หรือ VER (Voluntary Export Restraints)

ตัวอย่าง ของ VER ที่สำคัญ ได้แก่ ข้อตกลงการค้าสิ่งทอ (The Multi-Fibre Arrangement:MFA) ซึ่งเป็นข้อตกลงในการกำหนดโควต้าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มประเภทต่างๆ ระหว่างประเทศที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งประเทศไทยต้องทำข้อตกลง MFA กับประเทศสหรัฐอเมริกา และ สหภาพยุโรป ซึ่งเป็นข้อตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีระหว่างประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้า

2. กฎหมายด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ของรัฐบาล (Government Procurement Provisions)

โดยในรัฐบาลของแต่ละประเทศ จะมีข้อกำหนดของแต่ละประเทศในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาล โดยได้มีข้อกำหนดให้รัฐต้องซื้อปัจจัยการผลิตจากผู้ผลิตภายในประเทศ ดังนั้น ย่อมจะมีผลคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศเหมือนกับการกำหนดภาษีนำเข้าแบบ Advalorem ตามอัตราส่วนที่รัฐกำหนด

3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับส่วนประกอบภายในประเทศ (Domestic Content Provisions)

ในข้อกำหนดประเภทนี้ กำหนดให้การผลิตสินค้าบางชนิดต้องใช้วัตถุดิบหรือแรงงานภายในประเทศ ในสัดส่วนที่รัฐกำหนด

4. มาตรการทางการเงิน

ในประเทศกำลังพัฒนา มักจะเผชิญกับสภาวะการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ โดยอาจจะมีมาตรการควบคุมการใช้เงินตราต่างประเทศที่เข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงื่อนไขต่างๆ ในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ทำให้ผู้นำเข้ามีต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้น ดังนั้น จึงทำให้การนำเข้าลดลง

5. นโยบายภายในประเทศ

นโยบายประเภทนี้ ได้แก่ นโยบายคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศทางด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานในการผลิตสินค้า (Standard) ซึ่งเป็นนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ เป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับผู้ผลิตในประเทศผู้ส่งออกทั้งสิ้น

การตรวจเอกสาร

สมพงษ์ กิริติวิโรกุล (2541) ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก บรรจุก๊าซพลาสติกของไทย โดยทำการศึกษา ศักยภาพของบรรจุก๊าซ และปัจจัยทาง

เศรษฐกิจ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในการศึกษาถึงศักยภาพของบรรจุภัณฑ์กระดาษ และใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression model) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติก เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการขยายตัวในด้านการส่งออกอย่างรวดเร็ว สามารถทำรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น ทุกปี โดยบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติก ที่สัดส่วนมูลค่าการส่งออก สูงถึง ร้อยละ 94 ของมูลค่าการส่งออกบรรจุภัณฑ์ทุกประเภท ตลาดนำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติก จากประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา

และจากการพิจารณาจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ของการส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก ประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติกจากประเทศไทย ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น พบว่าค่า RCA มีค่ามากกว่า 1 ซึ่งแสดงว่าการส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก ของประเทศไทย ไปยังประเทศญี่ปุ่นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา และเมื่อพิจารณาประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยคือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 จนถึง ปี พ.ศ. 2538 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติก ไปยังประเทศญี่ปุ่นเช่นเดียวกับประเทศไทยแต่ระดับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่ำกว่าประเทศไทย

ส่วนการศึกษาการปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก ประเภทถุงพลาสติกและกระสอบพลาสติก ของประเทศไทยในตลาดนำเข้าที่สำคัญ 2 ประเทศ คือประเทศญี่ปุ่น และประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยกำหนดปัจจัยที่สำคัญไว้สามปัจจัย คือรายได้ประชาชาติต่อคน ของประเทศนำเข้า ราคาส่งออกบรรจุภัณฑ์ถุงพลาสติกและกระสอบพลาสติก และอัตราแลกเปลี่ยน พบว่าปัจจัยทั้งสาม มีความสัมพันธ์การส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติกที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 โดยในประเทศญี่ปุ่น ปัจจัยรายได้ประชาชาติต่อคน ของประเทศญี่ปุ่นมีผลเชิงบวก ต่อปริมาณการส่งออกบรรจุภัณฑ์ ประเภทถุงพลาสติก และกระสอบพลาสติก ส่วนราคาส่งออกบรรจุภัณฑ์ และ อัตราแลกเปลี่ยนมีผลเชิงลบ

ดังนั้น ในการศึกษาคั้งนี้ จึงมุ่งเน้น เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยทางเศรษฐกิจใดบ้าง ที่มีผลต่อความต้องการ ของประเทศคู่ค้า ได้แก่ ประเทศเบลเยียม ในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม

ทั้งนี้ ในการศึกษางานวิจัยนี้ นั้นใช้แนวคิดของการศึกษาในส่วนของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ มาใช้ในการอธิบายเป็นหลัก

พงษ์ศักดิ์ พิริยะสงวนพงษ์ (2545) ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความสามารถในการผลิต และการส่งออกของอุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์ไม้ของประเทศไทย โดยทำการศึกษาภาพรวมของอุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์ไม้ของไทย ทางด้านสภาพการผลิต การส่งออก และปัญหาของอุตสาหกรรม และศึกษาขอบเขตของสินค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาสภาพทั่วไป เกี่ยวกับการผลิตของอุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์ไม้ โดยทำการศึกษาสภาพการผลิต การตลาด การส่งออก นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ และปัญหาในด้านต่างๆ และนโยบายของประเทศคู่ค้า

ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการทั้งด้านการผลิต การตลาด และการดำเนินนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ Ranking scale

ผลการศึกษา พบว่า แม้ว่าอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ของไทยจะมีปัญหาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาในด้านการผลิต การตลาด การส่งออก รวมทั้งปัญหาอันเนื่องมาจากกฎระเบียบของทางรัฐบาล แต่ด้วยคุณภาพของสินค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้ของไทยที่เป็นที่ยอมรับของตลาด จึงทำให้เฟอร์นิเจอร์ไม้ของไทย ยังคงรักษาความสามารถในการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้

ทั้งนี้ ในการศึกษางานดังกล่าว พบข้อเสอแนะในงานดังกล่าว คือในด้านอุตสาหกรรม ต่อเนื่องต่างๆของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ มีความจำเป็นเนื่องจากสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการลงได้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความเหมาะสมและศึกษาความเป็นไปได้ในการตั้งโรงงานผลิตชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ ดังกล่าว

ในการศึกษางานวิจัยนี้ นั้นใช้แนวคิดของการศึกษาในส่วนของปัจจัยและสภาพโดยทั่วไป รวมถึงกฎระเบียบจากทางรัฐบาล มาใช้ในการอธิบายเป็นหลัก

ชุมพร ไพรัตน์ (2547) ทำการวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของไทย โดยทำการศึกษาส่วนแบ่งตลาด การได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่การตลาดโดยทั่วไป ภายในประเทศ สถานะ การตลาดเพื่อการส่งออก โดยทำการศึกษาในส่วนของของปลาหมึกกล้วย ปลาหมึกกระดอง และ ปลาหมึกสาย และทำการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดส่งออก ปลาหมึกแช่แข็งของไทย โดยทำการพิจารณาประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ คือประเทศญี่ปุ่น และ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือสเปน

ทั้งนี้ การแบ่งช่วงเวลาดังกล่าว เป็นการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และเพื่อเป็นการลด ความแปรปรวนของข้อมูลปีใดปีหนึ่ง โดยการใช้ข้อมูลรายปีเฉลี่ย

การศึกษาส่วนแบ่งตลาด การได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก ปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่การตลาดโดยทั่วไปภายในประเทศ สถานะการตลาด เพื่อการส่งออกโดยจะศึกษาในส่วนของ ปลาหมึกกล้วย ปลาหมึกกระดอง และปลาหมึกสาย ที่มี ความสำคัญทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนดังกล่าว ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนานั้น ใช้ตารางและภาพประกอบเพื่ออธิบายให้ทราบถึง สภาพทั่วไปด้านการผลิต และการตลาดเพื่อการส่งออก ตลอดจนแนวทางปัญหาและแนวทางใน การพัฒนาคุณภาพ ปลาหมึกแช่แข็ง

จากการศึกษาตลาดส่งออกส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทย พบว่าประเภทของ ปลาหมึกแช่แข็งส่งออกมากที่สุด คือปลาหมึกกระดอง ปลาหมึกกล้วย และปลาหมึกสาย ตามลำดับ และประเทศไทยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลาหมึกสดแช่แข็งไปยังประเทศญี่ปุ่น เป็นอันดับ หนึ่ง รองลงมาเป็นอิตาลี โดยทั้งนี้ ในตลาดญี่ปุ่น ประเทศไทยต้องมีการส่งเสริม พัฒนาคุณภาพ ของปลาหมึกแช่แข็งให้ตรงตามความต้องการของประเทศญี่ปุ่น จึงจะสามารถแข่งขันกับประเทศ อื่นๆ ในตลาดนี้ได้

ทางด้าน การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของประเทศ ไทย กับประเทศคู่แข่ง (สเปน) ไปประเทศญี่ปุ่น นั้น พบว่าการเปลี่ยนแปลงจากขนาดของตลาด

จากช่วงที่หนึ่ง ถึงช่วงที่สาม นั้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากการแข่งขันในตลาด จากช่วงที่หนึ่ง ถึงช่วงที่ สาม มีแนวโน้มลดลง

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ในสินค้าปลาหมึกแช่แข็งของ ประเทศไทย และประเทศสเปน พบว่า ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของทั้งสองประเทศลดลง เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมส่งออกปลาหมึกแช่แข็ง มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่ำ เมื่อ เทียบกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมชนิดอื่นๆ

ส่วนข้อข้อเสนอแนะ ในงานวิจัยดังกล่าว โดยศึกษาสภาพทั่วไปของตลาดส่งออกปลาหมึก แช่แข็ง จากการศึกษาพบว่าปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทย กระจุกตัวอยู่บาง ประเทศ คือประเทศญี่ปุ่นและประเทศอิตาลี ส่วนประเทศอื่นๆ สัดส่วนการส่งออกน้อยมาก จำเป็น ที่รัฐควรเข้ามามีบทบาทส่งเสริม และแนะแนวทางตลาดใหม่ รวมทั้งประสานงานกับทาง ภาคเอกชน กำหนดเป้าหมายทางการตลาด ในการส่งออกสอดคล้องกัน

ทั้งนี้ ในการศึกษางานวิจัยนี้ นั้นใช้แนวคิดของการศึกษาในส่วนของความได้เปรียบ โดย เปรียบเทียบที่ปรากฏ มาใช้ในการอธิบายเป็นหลัก

สมโชค ไกรณรา (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรม เม็ดพลาสติกในประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์ใน การศึกษาเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกในประเทศไทย โดยใช้การศึกษาเชิง พรรณนา และเพื่อศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกในประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ประเภทเม็ดพลาสติกที่ทำการศึกษาคือ โพลีเอทธิลีน โพลีโพรพิลีน และโพลีไวนิลคลอไรด์ โดยอาศัยทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ ไมเคิล พอตเตอร์ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และการหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในแต่ละปีของประเทศ ไทย เปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2546 ในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยได้เปรียบประเทศสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติก ประเภทโพลีเอทธิลีนและโพลีโพรพิลีน ในปัจจัยแรงงาน ที่ดิน อัตราค่าไฟฟ้า แตราค่าน้ำ แต่ เสียเปรียบประเทศสิงคโปร์ในปัจจัยทุนและระบบขนส่ง และมีความได้เปรียบประเทศมาเลเซียใน อุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกทั้ง 3 ประเภท ในปัจจัยแรงงานและทุน แต่เสียเปรียบประเทศมาเลเซียใน

ปัจจัยที่ดิน ระบบขนส่ง อัตราค่าไฟฟ้า อัตราค่าน้ำ กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านอุปสงค์ภายในประเทศ เนื่องจากประเทศไทย มีจำนวนประชากรมากกว่าประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกในประเทศไทย รวมถึงปัจจัยต่างๆที่กำหนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกเม็ดพลาสติกโพลีเอทิลของประเทศไทยไปประเทศคู่ค้าที่ศึกษา

วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่ทำมาทำการศึกษาคือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมจากเอกสารรายงานการศึกษา และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสารของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำหรับข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออก บรรจุภัณฑ์กระดาษที่ส่งออกไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป รวบรวมจากสถิติของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมศุลกากร กรมส่งเสริมการส่งออก ส่วนข้อมูลการนำเข้าและการส่งออกบรรจุภัณฑ์กระดาษ จากประเทศไทย โดยได้รวบรวมจากกรมส่งเสริมการส่งออก และองค์การสหประชาชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ถึงสภาพทั่วไปของการผลิต และส่งออก รวมถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา ตารางและกราฟ โดยทำการเปรียบเทียบ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ จะใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed comparative advantage: RCA) ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าประเภทกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของไทย และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กับคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2

ในการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$RCA_{ij} = \frac{X_{ijm} / X_{jm}}{X_m / X_m}$$

โดยกำหนดให้

RCA_{ij}	=	ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทย
X_{ijm}	=	มูลค่าการนำเข้าสินค้า กระจาย ของประเทศ เบลเยียม จากประเทศไทย
C	=	มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศเบลเยียม จากประเทศทั่วโลก
X_{im}	=	มูลค่าการนำเข้าสินค้ากระจาย จากเนเธอร์แลนด์ ของประเทศเบลเยียม
X_m	=	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของประเทศเบลเยียม
i	=	รายการสินค้านำเข้า (กระจาย)
j	=	ประเทศไทย
m	=	ประเทศเบลเยียม

ถ้า $RCA > 1$ หมายความว่า ส่วนแบ่งตลาดของสินค้า k ของประเทศ I ของมูลค่าตลาดโลกของสินค้า k มากกว่าส่วนแบ่งตลาดส่งออกรวมของประเทศ i ต่อมูลค่าตลาดส่งออกรวมของโลก แสดงว่า ประเทศ I มีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสินค้า k หรือมีความได้เปรียบในการส่งออกสินค้า k ในทางตรงข้าม

ถ้า $RCA < 1$ แสดงว่า ประเทศ I มีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสินค้า k ลดลงหรือมีความได้เสียเปรียบในการส่งออกสินค้า k อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดในการอธิบายความหมายของ RCA หลายประการที่ควรคำนึง เช่น RCA ของการส่งออกสินค้า k ของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเป็นหลัก มักจะมีค่าสูงกว่า RCA ของการส่งออกสินค้า k ของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยปกติจะมากกว่าส่งออกสินค้าเกษตร และ การที่ RCA มีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่า 1 เราไม่ทราบว่าเป็นเพราะปัจจัยใด หรือ ผลการคำนวณ RCA ที่ปรากฏในสมการไม่ได้พิจารณาการนำเข้า โดยเฉพาะในกรณีที่สินค้าส่งออกที่พิจารณาต้องนำปัจจัยการผลิตมาจากต่างประเทศ เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์และบรรจุกัญช์ประเภทกระจาย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือตลาดสหภาพ

ยุโรป จะใช้แบบจำลองสมการ ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression model) ในรูปแบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะใช้หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ดังต่อไปนี้

แบบจำลองโดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษ ไปยังประเทศเบลเยียม ดังนี้ คือ

$$Ex = \beta_1 + \beta_2 ER + \beta_3 MLR + \beta_4 CPI + \beta_5 Policy1 + \beta_6 Policy 2$$

โดยที่

Ex = มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษ กระดาษ เป็นข้อมูลรายเดือน ของประเทศไทย ไปยังประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 - 2551 มีหน่วยเป็นล้านบาท

ER = อัตราแลกเปลี่ยนรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 – 2552 ในรูปจำนวนเงินสกุลของประเทศผู้นำเข้า ต่อ 1 บาท

MLR = อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) รายเดือนของประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

CPI = ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

Policy1 = ตัวแปร Dummy1 นโยบายสินค้าครบวงจร (Integrated Product Policy) โดยกำหนดให้

1 คือ เดือนที่ใช้มาตรการกีดกันทางการค้า(สิงหาคม 2548 – ธันวาคม 2551)

0 คือ เดือนก่อนใช้มาตรการกีดกันทางการค้า(มกราคม 2545 – กรกฎาคม 2548)

Policy2 = ตัวแปร Dummy2 นโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ โดยกำหนดให้

1 คือ เดือนที่ใช้มาตรการกีดกันทางการค้า(กันยายน 2551 – ธันวาคม 2551)

0 คือ เดือนก่อนใช้มาตรการกีดกันทางการค้า(มกราคม 2545 – สิงหาคม 2551)

การเก็บรวบรวมข้อมูล มูลค่าการส่งออก อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โดยคิดเป็นรายหัวของประเทศเบลเยียมและการเริ่มใช้นโยบายกีดกันการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ตั้งแต่พ.ศ. 2545 – 2551 จำนวน 84 Observation

การวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการส่งออกอุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) ดังกล่าวได้มีการประยุกต์มาจากตัวกำหนดอุปสงค์ (Demand determinants) โดยกำหนดสมมุติฐานของการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้ดังต่อไปนี้

ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ คาดว่าจะมีผลในทิศทางเดียวกับอัตราแลกเปลี่ยน(เงินตราในประเทศต่อเงินตราต่างประเทศ) เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ ประเทศ ผู้นำเข้าจ่ายค่าสินค้า ด้วยสกุลเงินของประเทศผู้ส่งออก ถ้าหากว่าสกุลเงินของประเทศผู้นำเข้า มีค่าสูงขึ้น นั่นคือ ปริมาณเงิน ของประเทศผู้นำเข้าเท่าเดิม แต่สามารถแลกเปลี่ยนเงินสกุล ของประเทศผู้ส่งออกได้ในจำนวนที่มากขึ้น ทำให้อำนาจซื้อของประเทศผู้นำเข้าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการนำเข้าสินค้าเพื่อการบริโภค อุปโภคต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ประเทศเบลเยียม จะนำเข้าผลิตภัณฑ์กระดาษ จากประเทศไทย เพิ่มสูงขึ้น สามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้คือ

$$\partial EX / \partial ER > 0$$

ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ คาดว่าจะมีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ย ที่นำมาใช้ในการศึกษา เป็นอัตราดอกเบี้ย MLR (Medium Lending Rate) หรือ (Minimum Loan Rate) หมายถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบมีระยะเวลาที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระดอกเบี้ยโตทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยของประเทศเบลเยียม ลดลง ส่งผลให้ ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ลดลง เนื่องจากดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายลดลง ส่งผลกระทบต่อการลงทุน ทำให้การลงทุน เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจ ซึ่งวัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เพิ่มสูงขึ้นซึ่งการเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้รายได้ของเบลเยียมเพิ่มสูงขึ้น และมีแนวโน้มที่จะนำเข้าสินค้ามากขึ้น

$$\partial EX / \partial MLR < 0$$

ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ คาดว่าจะมีผลในทิศทางเดียวกันกับดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ ดัชนีราคาผู้บริโภค เป็นดัชนีตัวแทนที่แสดงการเปลี่ยนแปลงระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป แต่ไม่ครอบคลุมสินค้าทุกชนิดที่ผลิตขึ้นมา ภายในประเทศ และนำมาปรับมูลค่าผลผลิตในปีปัจจุบันให้เป็นราคาตามราคาคงที่ ในลักษณะของการเปรียบเทียบมูลค่าที่แท้จริงในระหว่างปีต่างๆ จะส่งผลกระทบต่อถึง อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรืออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้าดัชนีราคาผู้บริโภค ของประเทศเบลเยียม ปรับตัวสูงขึ้น จะส่งผลกระทบต่อ ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้น เช่นกัน การผลิตภายในประเทศมากขึ้น การนำเข้ากระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ จากประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และในที่สุด จะทำให้มูลค่าการส่งออกของประเทศไทยปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย

$$\delta EX / \delta CPI > 0$$

ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ คาดว่าจะมีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับมาตรการกีดกันทางการค้า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ

มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีการใช้อยู่ทั่วไป สามารถแบ่งออกเป็น 2 มาตรการใหญ่ๆ คือ มาตรการด้านภาษีศุลกากร (tariff barriers) และ มาตรการที่มิใช่ภาษีศุลกากร (NTBs)

มาตรการ ที่มิใช่ภาษีศุลกากร NTBs มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท แต่ในภาพกว้างนั้น ประกอบด้วย มาตรการย่อยสองประเภทใหญ่ๆ คือ มาตรการด้านปริมาณ (quantitative measures) หมายถึง การจำกัดปริมาณการนำเข้าหรือการส่งออก (import quota or export quota) ตามกฎหมายของประเทศผู้นำเข้าและประเทศ ผู้ส่งออก และ มาตรการด้านคุณภาพ (qualitative measures) เช่น กระบวนการหรือขั้นตอนพิธีการด้านศุลกากร หรือ การควบคุมคุณภาพสินค้าตามกฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า หรือ การรณรงค์ต่อต้านสินค้านำเข้าของกลุ่มผู้บริโภคในประเทศผู้นำเข้า เป็นต้น

ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้น จากมาตรการทางการค้า นั้น ส่งผลกระทบทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น และยังส่งผลต่อการดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินการ ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่ง จะส่งผลกระทบต่อการนำเข้าของประเทศเบลเยียม หรือการส่งออกส่งออกของประเทศไทย

ถ้ามีมาตรการกีดกันทางการค้า โอกาสที่จะส่งออกสินค้าจากไทย ไปยังประเทศเบลเยียม จะมีมูลค่าการส่งออกที่ลดลง

โดยตัวแปร Dummy ที่นำมาใช้ในการศึกษานั้น แบ่งออกเป็น

0 คือ ก่อนที่จะมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า

1 คือ หลังจากที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า

บทที่ 3

สภาพทั่วไป

ในบทนี้ จะกล่าวถึง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ลักษณะทั่วไปของสหภาพยุโรป อุปสรรคทางการค้าในสหภาพยุโรป สภาพทั่วไปของประเทศเบลเยียม สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ

หลักการการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ของการค้าระหว่างประเทศมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปจากการค้าในอดีต ทั้งในรูปแบบทางการค้า ขอบข่ายกิจกรรมทางการค้า ประเทศคู่ค้า และเทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกทางการค้า การเจรจาทางการค้าเป็นเรื่องสำคัญ และเป้าหมายหลักของผู้เจรจาทางการค้าที่มาจากภาครัฐ คือ เพื่อสิทธิประโยชน์ทางการค้าของชาติตนเอง เนื่องจากการแข่งขันทางการค้า ประเทศต่าง ๆ จึงมีนโยบายและมาตรการที่ใช้บิดเบือนทางการค้า ซึ่งทำให้การค้าระหว่างประเทศขาดความเป็นธรรมและขาดความเป็นเสรี การเจรจาทางการค้านั้น มุ่งหวังว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนหรือลดหย่อนสิทธิพิเศษทางการค้า จัดทำข้อตกลงทางการค้า ความร่วมมือและพัฒนา รูปแบบการค้า และเพื่อแก้ไขข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ รูปแบบการเจรจาต่อรองทางการค้านั้นสามารถแบ่งได้ตามระดับของการเจรจา คือ ทวิภาคี (Bilateral) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อประเทศการเจรจามากฝ่าย (Plurilateral) อาทิเช่น การเจรจา 3 ฝ่าย หรือการเจรจา 4 ฝ่าย การเจรจาหลายฝ่ายหรือพหุภาคี (Multilateral) ซึ่งเป็นการเจรจาที่มีประเทศเข้าร่วม และใช้เวลายาวนานกว่าจะได้ข้อสรุป การเจรจาต่อรองทางการค้าเหล่านี้นำไปสู่ระดับความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบันระดับความสัมพันธ์ในระดับกลุ่มประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงกันและมีข้อตกลงต่อกัน (Regional Trade Arrangements) เป็นกลุ่มเศรษฐกิจ และเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาที่นำไปสู่การค้าเสรีของโลก

รูปแบบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมีได้หลายรูปแบบและมีวิวัฒนาการแตกต่างกัน โดยแต่ละรูปแบบจะมีความเข้มข้นของความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันแตกต่างกันไป

1. ข้อตกลงการให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร (Preferential Tariff Agreement) เป็นข้อตกลงเพื่อลดภาษีให้แก่กันและกัน โดยอัตราภาษีที่เรียกเก็บจะน้อยกว่าอัตราภาษีที่เรียกเก็บจากประเทศที่สาม เช่น การรวมตัวกันของกลุ่ม LAIA (Latin American Integration Association), ASEAN และ Trade Expansion and Cooperation Agreement เป็นต้น
2. สหภาพศุลกากรบางส่วน (Partial Customs Union) การรวมตัวทางเศรษฐกิจในรูปแบบนี้ประเทศที่ทำข้อตกลงกันยังคงอัตราภาษีไว้ในระดับเดิม แต่มีการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรในการค้ากับประเทศภายนอกกลุ่มร่วมกัน (Common external tariff)
3. เขตการค้าเสรี (Free Trade Areas) ในเขตการค้าเสรี การซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศภาคีสามารถทำได้อย่างเสรีปราศจากข้อกีดกันทางการค้า ทั้งมาตรการทางภาษี และมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายในขณะเดียวกัน แต่ละประเทศสมาชิกยังคงสามารถดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่มได้อย่างอิสระ เช่น การรวมตัวกันของกลุ่ม EFTA, NAFTA และ CER เป็นต้น
4. สหภาพศุลกากร (Customs Union) เป็นรูปแบบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีระดับความเข้มข้นสูงขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง โดยการรวมกลุ่มในลักษณะนี้นอกจากจะขจัดข้อกีดกันทางการค้าออกไปแล้ว ยังมีการกำหนดพิกัดอัตราภาษีศุลกากรในการค้ากับประเทศภายนอกกลุ่มร่วมกัน และให้มีอัตราเดียวกันด้วย (Common external tariff) เช่น การรวมตัวกันของกลุ่ม MERCOSUR, Equatorial Customs Union and Cameroon และ African Common Market เป็นต้น
5. ตลาดร่วม (Common Market) รูปแบบของการรวมกลุ่มประเภทนี้นอกจากจะมีลักษณะเหมือนกับสหภาพศุลกากรแล้ว การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต (แรงงาน ทน และเทคโนโลยี) สามารถทำได้อย่างเสรี เช่น การรวมตัวกันของกลุ่ม EU ก่อนปี 1992

6. สหภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Union) นอกจากจะมีการค้าเสรี การเคลื่อนย้าย ปัจจัยการผลิตอย่างเสรี และนโยบายการค้าร่วมแล้ว ยังมีการประสานความร่วมมือกันในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ทั้งนโยบายการเงิน และการคลังอีกด้วย เช่น การรวมตัวของกลุ่ม EU ในปัจจุบัน

7. สหภาพทางเศรษฐกิจแบบสมบูรณ์ (Total Economic Union) เป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่มีความเข้มข้นมากที่สุด จะมีการจัดตั้งรัฐบาลเหนือชาติ (Supranational government) และมีนโยบายทางเศรษฐกิจเดียวกัน

สภาพทั่วไปของสหภาพยุโรป

วิวัฒนาการ และการเจริญเติบโตของภูมิภาคทางการตลาดระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่หาประโยชน์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศร่วมกัน ด้วยการลดข้อจำกัดทางการค้าและอุปสรรคทางด้านภาษีศุลกากร องค์กรต่างๆ ได้ถูกตั้งขึ้นในหลากหลายภูมิภาค ซึ่งมีเป้าหมายที่เป็นสากลจากความร่วมมือระหว่างประเทศ คือสิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการเข้าร่วม ในบางครั้งสิทธิประโยชน์ทางการเมืองและสังคมได้เพิ่มมากขึ้น แต่แรงจูงใจหลักสำคัญจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกคือเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละประเทศต่างก็ต้องการพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อขยายตัวไปยังตลาดเสรี

ข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก คือ ประชาคมยุโรป (European Community:EC) ซึ่งเป็นภูมิภาคทางการตลาดระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดและเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่สุดของการร่วมมือทางเศรษฐกิจ

เป้าหมายหลักของประชาคมยุโรป คือ การสร้างระบบความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก โดยเริ่มต้นจากการร่วมมือและการรวมตัวทางเศรษฐกิจและค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การร่วมมือทางการเมือง ประเทศสมาชิกประชาคมยุโรปตัดสินใจเริ่มกระบวนการนี้ โดยการรวมตลาดขนาดเล็กของแต่ละประเทศเข้าด้วยกันเป็นตลาดร่วมที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และตกลงยกเลิกการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าที่นำเข้ามพรแดนระหว่างกัน ซึ่งมีผลให้สินค้าสามารถเคลื่อนย้ายหมุนเวียนไปทั่วทั้งตลาดร่วมได้โดยสะดวก ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดอัตราศุลกากรขึ้นมาใช้ร่วมกันสำหรับเรียกเก็บจากสินค้าที่นำเข้าจากประเทศภายนอกประชาคมยุโรป แนวความคิดเบื้องหลังคือ การก่อตั้งตลาดขนาดใหญ่และมั่นคงสำหรับสินค้าของกิจการอุตสาหกรรมในยุโรป ซึ่งจะส่งผลให้อุตสาหกรรม

สามารถปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและประหยัดมากขึ้น และจะมีผลต่อไปในการช่วยให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ยกเว้นอัตราค่าจ้างแรงงานและลดราคาสินค้าให้ถูกลง

การรวมตัวของสหภาพยุโรปมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การเป็นหนึ่งเดียว คือมีนโยบายด้านการเมือง การต่างประเทศ เศรษฐกิจการเงิน และสังคม เพียงนโยบายเดียว และมีการเคลื่อนย้ายประชากร แรงงาน สินค้าบริการ และเงินทุน ได้อย่างเสรี ปราศจากอุปสรรคระหว่างกัน

แม้ว่าจะเกิดปัญหาในการให้สัตยาบันต่อสนธิสัญญามาสทริชท์ เนื่องจากสาระสำคัญของสนธิสัญญาเกี่ยวข้องกับการขยายอำนาจองค์กรของประชาคมยุโรป และลดอธิปไตยของประเทศสมาชิกทำให้การมีผลบังคับใช้ล่าช้าออกไปบ้าง แต่ในวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1993 ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาครบทุกประเทศ เป็นผลให้สนธิสัญญามาสทริชท์เริ่มมีผลบังคับและเกิดการขับเคลื่อนเพื่อรวมยุโรปให้เป็นสหภาพยุโรป (The European Union) อย่างจริงจังในเวลาต่อมา และทำให้ประชาคมยุโรป (European Community) ถูกเปลี่ยนมาเรียกว่าสหภาพยุโรป (The European Union)

วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญามาสทริชท์

สนธิสัญญามาสทริชท์กำหนดเป้าหมายในการสร้างสหภาพเศรษฐกิจและการเงินของยุโรป (European Economic and Monetary Union: EMU) เป็นหนึ่งเดียว พร้อมใช้เงินสกุลเดียว คือเงินยูโร (Euro) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศสมาชิกให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการค้าและการลงทุนเสรีระหว่างประเทศสมาชิก
3. ขจัดอุปสรรคและต้นทุนทางการค้าและการลงทุนตลอดจนการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิก
4. กระตุ้นให้ภาคเอกชนของประเทศสมาชิกเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมไปถึงลดต้นทุนการผลิต เพื่อที่จะสามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิก

สนธิสัญญามาสทริกซ์ที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Union) โดยประเทศสมาชิกต้องมีการปรับประสานนโยบายทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการลดความแตกต่างในด้านค่าเงินของแต่ละประเทศ เร่งสร้างเสถียรภาพด้านราคา ดำเนินนโยบายการเงินการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาระดับดุลการชำระเงินให้เหมาะสม ซึ่งสหภาพเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขหนึ่งไปสู่ความสำเร็จของการบรรลุการเป็นสหภาพทางการเงิน

2. การเป็นสหภาพทางการเงิน (Monetary Union) โดยมีการจัดตั้งเงินสกุลเดียว (Single Currency) ขึ้นมาใช้ในประเทศสมาชิกภายในปี ค.ศ. 1999 โดยให้มีการยกเว้นประเทศที่ไม่พร้อมเข้าสู่การใช้เงินสกุลเดียวได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้จัดตั้งสถาบันการเงินแห่งยุโรป (European Monetary Institute-EMI) เพื่อเป็นการรองรับการจัดตั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) ซึ่งจะมีหน้าที่ในการออกเงินสกุลเดียวในระยะต่อไป

3. การเป็นสหภาพทางการเมือง (Political Union) มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

3.1 ประสานนโยบายต่างประเทศของประเทศสมาชิก

3.2 ประสานนโยบายด้านความมั่นคง และการทหาร โดยให้มีการปรับปรุง

นโยบายของสหภาพยุโรป

นโยบายสำคัญ ๆ ของสหภาพยุโรปมีดังต่อไปนี้

1. นโยบายด้านการต่างประเทศและความมั่นคง สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการส่งเสริมนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคงทุกๆ ด้าน

2. นโยบายด้านการส่งเสริมความมั่นคงภายใน อาทิเช่น

2.1 ส่งเสริมให้มีการจัดทำเงื่อนไขทางด้านความปลอดภัย เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายประชากรได้อย่างเสรี รวมทั้งนโยบายการย้ายถิ่นฐาน (migration) และการให้ที่พักพิงแก่ผู้ลี้ภัย (asylum)

2.2 การให้ความสำคัญกับการนำยุทธศาสตร์ว่าด้วยการต่อต้านยาเสพติดสหภาพยุโรป ระหว่างปี 2543-2547 มาปฏิบัติ

3. นโยบายด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยด้านอาหาร ปัจจุบันสหภาพฯ ยังไม่มีทำที่ ร่วมในเรื่องกฎเกณฑ์ทางด้านสุขอนามัย แต่ได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งหน่วยงานทางด้านอาหาร (Food agency) เพื่อควบคุมดูแลด้านสุขอนามัย

4. การส่งเสริมความร่วมมือภายใน (Internal Dimensions) มีดังนี้

4.1 การเงินและเศรษฐกิจ

ส่งเสริมให้สหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (EMU) มีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ส่งเสริมการประสานกระบวนการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก โดยจัดเตรียม Board Economic Policy Guidelines

ส่งเสริมให้มีความตกลงทางด้านภาษี (tax package) ระหว่างประเทศสมาชิก การจัดตั้ง Euro Innovation and Knowledge

สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

4.2 ด้านสังคม สหภาพฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมและการจ้างงาน

4.3 ด้านการเกษตร ดำเนินการในเรื่องการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วม (The Reform of Common Agricultural Policy-CAP) โดยให้มีการจัดตั้งองค์การตลาดร่วม (Common Market Organizations-CMO) เพื่อให้มีการพัฒนารายได้แก่เกษตรกร และดูแลมาตรการที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรขนาดย่อม รวมทั้งกำหนดท่าที่ร่วมในการเจรจาภายใต้ WTO และปรับปรุงคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร

4.4 ด้านการประมง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความเห็น (debate) เกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายร่วมด้านการประมงของสหภาพยุโรปในระดับระหว่างประเทศเพื่อพิจารณา

จัดทำยุทธศาสตร์การประมงของยุโรปใหม่ โดยเน้นเรื่องเรื่องการวิเคราะห์ผลดีผลเสียของการจัดทำ ความตกลงด้านการประมงกับประเทศที่สาม

สินค้าส่งออก และสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศ และส่วนประกอบ รองเท้าและชิ้นส่วน เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องโทรสาร โทรพิมพ์ โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบและอุปกรณ์ ประกอบ รวมทั้งโครงรถและตัวถัง เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวช กรรมและเภสัชกรรม เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และสินแร่โลหะอื่น ๆ และเศษโลหะ เป็นต้น

ผลกระทบของการรวมกลุ่มสหภาพยุโรปที่มีต่อประเทศไทย

การเพิ่มสมาชิกของสหภาพยุโรปจะส่งผลกระทบต่อประเทศที่สามเช่นประเทศไทยในด้าน ต่างๆ คือ

1. กลุ่มประเทศที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพฯ ต่างเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้า เกษตรหรือสินค้าขั้นปฐมภูมิที่สำคัญ และเป็นคู่ค้าที่สำคัญของสหภาพยุโรปทั้งด้านการนำเข้าและ ส่งออก โดยมีส่วนแบ่งการตลาดในสหภาพฯ สูงกว่าไทย กล่าวคือ โปแลนด์มีส่วนแบ่งการตลาดใน สหภาพฯ ร้อยละ 2.27 ฮังการี ร้อยละ 2.3 และเชค ร้อยละ 2.07 เป็นต้น

2. สินค้าเกษตรที่สำคัญของไทยที่อยู่ในภาวะแข่งขันอย่างสูงกับประเทศเหล่านี้ในตลาด สหภาพฯ ได้แก่

- สัตว์ปีก (ไก่): ฮังการี และ โปแลนด์
- อาหารทะเลแปรรูปและปลาปรุงแต่ง: โปแลนด์

ขณะเดียวกันสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทยอาจจะได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน สินค้าอุตสาหกรรมที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า และเครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นต้น

3. เมื่อประเทศทั้ง 4 เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปแล้ว ประเทศเหล่านี้จะต้องปรับภาษีศุลกากรของตนมาใช้อัตราศุลกากรร่วมของ EU (Common Customs Tariff) รวมทั้งนำนโยบายเกษตรร่วมมาใช้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าของไทย ทั้งทางบวก และทางลบ คือ

- ด้านภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าเกษตร เช่น ข้าว กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ผลไม้กระป๋อง และผักสดหรือแช่เย็น ซึ่งปัจจุบันฮังการี และโปแลนด์เรียกเก็บภาษีนำเข้าสูงมาก ดังนั้นหากปรับมาใช้อัตราศุลกากรร่วม จะทำให้สินค้าเกษตรของไทยมีโอกาสส่งออกในตลาดเหล่านี้ได้มากขึ้น และใช้เป็นฐานเพื่อส่งสินค้าผ่านเข้าไปยังสหภาพยุโรปได้

- สำหรับมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยความปลอดภัยด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรป จะมีผลให้สินค้าของไทยถูกตรวจสอบเข้มงวดมากขึ้น

4. ในระยะยาว ศักยภาพในการแข่งขันของไทยในตลาดสหภาพยุโรปอาจจะลดลง โดยเฉพาะด้าน สินค้าที่ใช้แรงงานและต้นทุนต่ำจากประเทศทั้ง 4 นี้

อุปสรรคทางการค้าของประเทศไทย ในตลาดสหภาพยุโรป

1. การเพิ่มความเข้มงวดในมาตรฐานสินค้า ทั้งสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตร ความเข้มงวดที่มีผลกระทบต่อสินค้าไทยที่สำคัญ คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัยของสินค้าอาหาร โดยเฉพาะมาตรการว่าด้วยความปลอดภัยในสินค้าอาหาร (Food Safety) ซึ่งเป็นสินค้าหลัก และมีคู่ทางการส่งออกที่ดีของไทย EU ได้ประกาศมาตรการต่างๆ ที่เข้มงวดมากขึ้น ได้แก่

- สาระดก้าง สหภาพยุโรปได้มีมติเมื่อเดือนมีนาคม 2545 กำหนดมาตรการเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบหาสารไนโตรฟูแรนดก้างในสินค้าไก่และกุ้ง ที่นำเข้ามาจากประเทศที่สามรวมทั้งประเทศไทยในทุก consignment รัฐบาลไทยมีได้นิ่งนอนใจ ได้ส่งคณะผู้แทนไปสหภาพ

ยุโรป เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหา ทั้งในการตรวจสอบ

สินค้าทุกรอบการผลิต ก่อนการส่งออก ออกประกาศห้ามนำเข้าสารเคมีต้องห้าม และชี้แจงให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าเกษตรถึงผลกระทบจากสารตกค้างดังกล่าว

- สาร 3-MPCD สหภาพยุโรปจะกำหนดมาตรฐานด้านสุขอนามัย (SPS) เกี่ยวกับสารปนเปื้อนสารตกค้างและสิ่งเจือปนสาร 3-MPCD ในซอสปรุงรสสูง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าดังกล่าว

- GMO เป็นเรื่องใหม่ที่ EU กำลังให้ความสนใจที่จะกำหนดการตรวจสอบ/ห้ามการนำเข้าในอนาคต ซึ่งสมาชิกสหภาพฯ บางประเทศได้เริ่มใช้ข้อกำหนดในการระบุฉลากอาหารที่มีส่วนผสม GMO ให้ผู้บริโภคทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดทางเลือกสำหรับผู้บริโภค

- Animal Welfare EU ภายใต้อาณัติมาตรการความปลอดภัยด้านอาหาร EU ได้ให้ความสำคัญด้านสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้น โดยให้ปรับปรุงสถานะการเลี้ยงดูสัตว์ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสัตว์มีชีวิต และ EU ได้พยายามผลักดันประเด็น Animal Welfare ให้เป็นที่ยอมรับทั่วไปทั้งภายในและภายนอก EU และต่อเวทีการค้าโลก

2. มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (AD) และมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (CVD) ในปัจจุบันประเทศไทยโดนกล่าวหาในกรณี AD และ CVD ในหลายกรณี อาทิเช่น โทรทัศน์สี ข้อต่อท่อเหล็ก และรองเท้า เป็นต้น

3. GSP สหภาพยุโรปตัดสิทธิพิเศษ GSP สินค้าเกษตร 3 กลุ่ม ของไทย ได้แก่ กลุ่มประมง ผักและผลไม้ และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป นอกจากนั้น การให้สิทธิพิเศษในการเข้าสู่ตลาด EU โดยปราศจากภาษีและโควต้าแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดภายใต้แผน Everything But Arms: EBA และกลุ่ม ACP (ภายใต้ข้อตกลง Cotonou Agreement) แก่กลุ่ม ANDEAN และ CACM (Central American Common Market) และปากีสถาน (ภายใต้ Drug Regime) ได้ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทย

4. Food Safety คณะกรรมาธิการยุโรปได้ให้ความเห็นชอบต่อเอกสารนโยบายความปลอดภัยด้านอาหาร (White Paper on Food Safety) โดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร (European Food Authority: EFA) เพื่อควบคุมดูแลความปลอดภัยด้านอาหารแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ (การเพาะปลูก หรือการเพาะเลี้ยง) จนถึงการบริโภคขั้นสุดท้าย โดยคาดว่าจะออกเป็นระเบียบเพื่อประกาศใช้ภายในปลายปี 2545 ผลกระทบที่อาจจะมีต่อประเทศไทย คือ ผู้ผลิตของไทยจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งผู้ประกอบการของไทยจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

5. IPP (Integrated Product Policy) คณะกรรมาธิการ EU อยู่ระหว่างการจัดทำร่างข้อเสนอแนะสำหรับออกเป็นกฎระเบียบเกี่ยวกับ IPP (Integrated Product Policy) เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ควรจำกัดเพียงเฉพาะเกี่ยวกับของเสีย (Waste) เท่านั้น แต่จำเป็นต้องดำเนินการตลอดทั้งวัฏจักรอายุของสินค้า (Product Life Cycle) คือตั้งแต่ช่วงการผลิต การใช้งาน ไปจนถึงเมื่อสินค้าหมดอายุการใช้งานและกลายเป็นเศษซากเหลือทิ้ง

6. WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment) EU อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อออกระเบียบว่าด้วยการจัดการเกี่ยวกับเศษเหลือทิ้งจากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เศษเหลือทิ้งมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้มีการนำมาใช้ใหม่ (Reuse/Recycling) มีการคืนสภาพ (Recovery) เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบที่จะมีต่อสภาพแวดล้อม อันเกิดจากการกำจัดและทำลาย ซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทย ด้านต้นทุนการผลิตอันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต หรือเทคโนโลยีการผลิต และการใช้วัสดุทดแทนวัสดุต้องห้าม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สหภาพยุโรปกำหนด ขณะเดียวกัน ผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปอาจผลักภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการกับสินค้าหมดอายุการใช้งานให้กับผู้ส่งออกของไทย

สภาพทั่วไปของประเทศเบลเยียม

ภาพที่ 3 แสดงสภาพทั่วไปของประเทศเบลเยียม

ที่มา: earththaitravel (2010)

เบลเยียมตั้งอยู่ใจกลางของภูมิภาคยุโรปเหนือ มีประชากรรวม 10.2 ล้านคน มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก และติดกับริมฝั่งทะเลเหนือ ซึ่งมีช่องแคบที่ติดต่อกับสหราชอาณาจักร ได้ด้วยการเดินเรือ ทำให้เบลเยียมเป็นประเทศที่มีจุดเด่นทางด้านภูมิศาสตร์ เป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุน เป็นประตูเข้าสู่ยุโรปภาคพื้นทวีปและเป็นจุดเชื่อมต่อไปสู่เมืองใหญ่หลายเมืองในยุโรป อาทิ โคโลญน์ และปารีส เบลเยียมมีโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและเครือข่ายระบบการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็น ถนน รถไฟ เส้นทางทางทะเล และเส้นเดินทางทางอากาศที่สะดวกและทันสมัยด้วยจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์และความพร้อมด้าน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของเบลเยียมทำให้เบลเยียมสามารถดึงดูดการลงทุน จากบริษัทชั้นนำระดับนานาชาติ เป็นที่ตั้งศูนย์กลางการบริหารและสำนักงานใหญ่สำหรับภูมิภาคยุโรปที่เลือกมาตั้งที่ทำการในเบลเยียม

นอกจากนั้น เบลเยียมยังเป็นศูนย์กลางการเงินการธนาคารและเป็นที่ตั้งขององค์การระหว่าง ประเทศหลายองค์การ อาทิ องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO) และสถาบันต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป (EU) รวมทั้งสถาบันและองค์กรด้านกฎหมาย Think Tanks และ NGOs จำนวนมากเบลเยียมยังคงเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงทาง เศรษฐกิจ ทั้งในการค้าและการลงทุน

ข้อมูลทั่วไป ของประเทศเบลเยียม

ชื่อทางการ	ราชอาณาจักรเบลเยียม (Kingdom of Belgium)
ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ทางตะวันตกของทวีปยุโรป มีเขตแดนติดกับทะเลเหนือ อยู่ระหว่างประเทศฝรั่งเศสและเนเธอร์แลนด์
พื้นที่	30,528 ตารางกิโลเมตร
อาณาเขต	1,385 กิโลเมตร มีชายแดนติดกับประเทศฝรั่งเศส 620 กิโลเมตร เยอรมัน 167 กิโลเมตร ลักเซมเบิร์ก 148 กิโลเมตร และเนเธอร์แลนด์ 450 กิโลเมตร
สภาพภูมิประเทศ	มีพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลทางตะวันตกเฉียงเหนือ ทางตอนกลางมีเนินเขาสูงชัน และมีภูเขาขรุขระบริเวณป่าอาร์เดนเนสทางตะวันออกเฉียงใต้
สภาพภูมิอากาศ	อากาศอยู่ในแถบอบอุ่นของโลก หน้าหนาวอากาศอบอุ่น หน้าร้อนอากาศเย็นสบายไปจนถึงมีฝนตกชุก ชื้น และมีเมฆมาก
ทรัพยากรธรรมชาติ	วัตถุดิบที่ใช้ในการก่อสร้าง ทรายซิลิกา และคาร์บอน
ภัยธรรมชาติ	มีน้ำท่วมในแถบที่ติดกับทะเลหรือแม่น้ำ มีการทำเขื่อนขึ้นมาเพื่อป้องกันน้ำท่วม
จำนวนประชากร	10,403,951 คน (ค่าประมาณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2551)
อัตราการเติบโตของประชากร	0.106% (ค่าประมาณ พ.ศ.2551)

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP)	376 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
GDP รายหัว (GDP per Capita)	35,300 ดอลลาร์สหรัฐ (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
GDP แยกตามภาคการผลิต	ภาคการเกษตร 1.1% ภาคอุตสาหกรรม 24.5%

	ภาคการบริการ 74.4% (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
อัตราการว่างงาน	7.5% (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
อัตราเงินเฟ้อ (Consumer Prices)	1.8% (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
หนี้สาธารณะ	84.9% จาก GDP (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
ผลผลิตทางการเกษตร	ต้นปืท (ใช้ทำน้ำตาล) ผักสด ผลไม้ เมล็ดข้าว ไบยาสูบ เนื้อวัว เนื้อลูกวัว เนื้อหมู และนม
อุตสาหกรรม	วิศวกรรมและผลิตภัณฑ์จากโลหะ ส่วนประกอบ มอเตอร์ของยานพาหนะ อุปกรณ์การขนส่ง เครื่องมือ ทางวิทยาศาสตร์ อาหารและเครื่องดื่มสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ โลหะพื้นฐาน สิ่งทอ แก้ว และปิโตรเลียม
ดุลบัญชีเดินสะพัด	14.64 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
มูลค่าการส่งออก	322.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ เพชร โลหะและ โลหะภัณฑ์ อาหาร
ประเทศคู่ค้า(ส่งออก)ที่สำคัญ	เยอรมัน 19.7% ฝรั่งเศส 16.7% เนเธอร์แลนด์ 12% สหราชอาณาจักร 7.6% สหรัฐอเมริกา 5.6% และอิตาลี 5.2% (พ.ศ.2549)
มูลค่าการนำเข้า	322.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค่าประมาณ พ.ศ.2550)
สินค้านำเข้าที่สำคัญ	เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ เพชร ยารักษาโรค อาหาร อุปกรณ์การขนส่ง และผลิตภัณฑ์น้ำมัน
ประเทศคู่ค้า (นำเข้า) ที่สำคัญ	เยอรมัน 17.8% เนเธอร์แลนด์ 17.6% ฝรั่งเศส 11.2% สหราชอาณาจักร 6.3% สหรัฐอเมริกา 5.3% ไอร์แลนด์ 4.9% และจีน 4.1% (พ.ศ.2549)
สกุลเงิน	ยูโร (Euro)
สัญลักษณ์เงิน	EUR

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

การค้ารวม เบลเยียมเป็นคู่ค้าอันดับที่ 20 ของไทย และเป็นอันดับที่ 6 โดยประเทศไทย ส่งออก อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ รองเท้าและชิ้นส่วน รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ ผลิตภัณฑ์ยาง และนำเข้า เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เหล็ก เหล็กกล้าและ ผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและส่วนประกอบผลิตภัณฑ์

การลงทุน เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เบลเยียมเป็นผู้ลงทุนใน ไทยอันดับที่ 6 เมื่อพิจารณาจากจำนวนโครงการการลงทุน และเป็นอันดับที่ 12 เมื่อพิจารณาจาก มูลค่าเงินลงทุน โดยในปี 2548 โครงการที่ได้รับการอนุมัติจากกรมส่งเสริมการลงทุนของไทยมี จำนวน 7 โครงการ สาขาการลงทุนที่เบลเยียมเข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ เคมีภัณฑ์และกระดาษ สินค้าเกษตร อุตสาหกรรมเบา/สิ่งทอ มีบริษัทร่วมทุนระหว่างไทยและเบลเยียมหลายบริษัท อาทิ บริษัท Tractebel (ผลิตกระแสไฟฟ้า) บริษัท Solvay: Vinythai (ผลิตพลาสติก) บริษัท UMICOR (Union Minère) (ทำเหมืองแร่สังกะสี) บริษัท INVE Aquaculture (ผลิตอาหารเลี้ยงกุ้งและปลา) และบริษัท Antwerp Diamond cutters

ความตกลงที่สำคัญกับไทย

1. อนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับเบลเยียม ลงนามเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2479
2. หนังสือแลกเปลี่ยนไทย-เบลเยียมเกี่ยวกับการยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง ทูตและราชการ ลงนามเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2502
3. ความตกลงพื้นฐานว่าด้วยความร่วมมือระหว่างไทยกับสหภาพเศรษฐกิจเบลโกลิก-ลักเซมเบิร์ก ลงนามเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2522 เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมไทย-เบลโกลิก-ลักเซมเบิร์ก ซึ่งครอบคลุมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันในทุกด้าน เพื่อเจรจาความร่วมมือระหว่างกัน โดยสลับกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมฯ เพื่อพิจารณา นโยบายและกรอบทิศทางความร่วมมือเพื่อการพัฒนา การประชุมได้จัดขึ้นแล้ว 7 ครั้ง ครั้งล่าสุดจัดที่ กรุงบรัสเซลส์ ระหว่างวันที่ 21-22 กุมภาพันธ์ 2537 โดยนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน

4. ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนไทยกับสหภาพเศรษฐกิจเบลโก - ลักเซมเบิร์ก ลงนามเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2545 และแลกเปลี่ยนสารเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2547 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2547 ซึ่งความตกลงฯ ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้มีการลงทุนระหว่างกัน และเป็นหลักประกันความเป็นธรรมต่อนักลงทุนทั้งสองฝ่าย

5. สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา และสนธิสัญญาโอนตัวผู้กระทำความผิดและความร่วมมือในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญา ลงนามเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2548 ยังไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะมีการแลกเปลี่ยนสาร โดยสนธิสัญญาฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมความร่วมมือและการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมระหว่างสองประเทศและเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาโอนตัวนักโทษที่มีสัญชาติของประเทศคู่ ภาคฝ่ายที่ร้องขอ ซึ่งได้รับโทษจำคุกเป็นระยะเวลาหนึ่งอยู่ในประเทศคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว กลับไปรับโทษต่อในประเทศของตนได้ เพื่อให้โอกาสนักโทษผู้นั้น ได้กลับไปอยู่ใกล้ครอบครัว และสามารถปรับตัวกลับคืนสู่สังคมเดิมของตนได้

ปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญในการลงทุนของเบลเยียม

1. ความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ เบลเยียมตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปยุโรป มีอาณาเขตติดกับฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์และลักเซมเบิร์ก มีทางออกสู่ทะเลทางตอนเหนือของประเทศ จึงติดต่อกับประเทศอื่นๆ ในทวีปยุโรปได้อย่างกว้างขวางโดยการเดินเรือซึ่งครอบคลุมไปจนถึงกลุ่มสแกนดิเนเวียและยุโรปตะวันออก

จุดเด่นด้านภูมิศาสตร์ดังกล่าวทำให้เบลเยียมกลายเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนและประตูสำหรับการขนถ่ายสินค้าจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกสู่ยุโรป นอกจากนี้ เบลเยียมยังสามารถเชื่อมโยงการขนถ่ายสินค้าสู่เมืองใหญ่หลายเมืองในยุโรปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้บริษัทลอจิสติกส์ข้ามชาติขนาดใหญ่หลายแห่งเลือกเบลเยียมเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการในทวีปยุโรป

2. โครงสร้างพื้นฐานและเครือข่ายคมนาคมครบวงจร ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งมีความสะดวกและทันสมัยที่สำคัญได้แก่

โครงสร้างทางถนน กว่า 80% ของสินค้าในยุโรปขนส่งโดยใช้ถนนเป็นหลัก ขณะที่เบลเยียมมีจุดเด่นที่ระยะทางขนส่งทางถนนเชื่อมโยงกับเมืองสำคัญต่างๆ ในยุโรปค่อนข้างสั้น อาทิ ถนนเชื่อมต่อไปยังกรุงปารีส (ฝรั่งเศส) กรุงอัมสเตอร์ดัมและเมืองรอตเทอร์ดาม(เนเธอร์แลนด์) และเมืองแฟรงก์เฟิร์ต (เยอรมนี)

โครงสร้างทางรถไฟ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการขนส่งสินค้าในยุโรปเบลเยียมมีบริการขนส่งสินค้าทางรถไฟ เรียกว่า Eurail Cargo ซึ่งเป็นระบบที่มีความทันสมัย รวดเร็ว และตรงต่อเวลา

โครงสร้างทางท่าเรือ เบลเยียมมีท่าเรือขนาดใหญ่ 4 แห่ง ได้แก่ ท่าเรือAntwerp, Ghent, Ostend และ Zeebrugge ทั้งนี้ ท่าเรือ Antwerp เป็นท่าเรือขนาดใหญ่อันดับ 2 ของยุโรปและอันดับ 4 ของโลกมีปริมาณการขนถ่ายสินค้าน่า 250 ล้านตันต่อปี มีจุดหมายปลายทางการเดินทางเรือกว่า 800 แห่งทั่วโลก จุดแข็งของท่าเรือ Antwerpคือ มีระบบการจัดการลอจิสติกส์แบบครบวงจร สามารถรองรับการขนถ่ายสินค้าได้หลายประเภท

โครงสร้างทางท่าอากาศยาน เบลเยียมมีท่าอากาศยานขนาดใหญ่ 2 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติ Brussels และ Ostend ซึ่งให้บริการขนส่งทางอากาศทั้งผู้โดยสารและสินค้า

เทคโนโลยีทันสมัยและแรงงานมีคุณภาพ เบลเยียมมีเทคโนโลยีด้านการขนส่งสินค้าที่ทันสมัย แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีคุณภาพและความชำนาญสูง อีกทั้งรัฐบาลเบลเยียมให้การสนับสนุนอย่างจริงจังในการพัฒนาคุณภาพแรงงานในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศ รวมถึงลอจิสติกส์

อัตราค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ต่ำและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เบลเยียมมีข้อได้เปรียบที่มีอัตราค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ค่อนข้างต่ำและหาได้ง่ายเมื่อเทียบกับหลายประเทศในยุโรป ทำให้เบลเยียมเป็นประเทศที่น่าดึงดูดเป็นอันดับต้นๆ ของยุโรปในการจัดตั้งศูนย์กลางการกระจายสินค้า จากความได้เปรียบในด้านต่างๆ ของเบลเยียม รวมทั้งพื้นฐานเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ส่งผลให้เบลเยียมสามารถพัฒนาขึ้นเป็นศูนย์กลางด้านลอจิสติกส์ที่ประสบความสำเร็จอีกแห่งหนึ่งของยุโรปที่สามารถเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆ ของยุโรปเข้าด้วยกันและขยายเครือข่ายครอบคลุมไปทั่วโลกรวมทั้งไทย ดังนั้น ผู้ส่งออกไทยที่สนใจเจาะตลาดยุโรปควรใช้ประโยชน์จากระบบลอจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพของเบลเยียมซึ่งมีศักยภาพเป็นอีกหนึ่งศูนย์กลางการกระจายสินค้าไทยสู่ยุโรป

สำหรับนักลงทุนที่สนใจเข้ามาลงทุนในเบลเยียม ควรตระหนักว่าถึงความซับซ้อนในระบบแบ่ง อำนาจและการบริหารงานของเบลเยียมดังกล่าว นอกจากหน่วยงานกลางในระดับสหพันธรัฐที่สามารถให้ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในเบลเยียมแล้ว รัฐบาลของแต่ละภูมิภาคยังมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าและการลงทุน

สำหรับนักลงทุนต่างชาติในภูมิภาคของตน โดยมีนโยบาย กฎเกณฑ์ การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุน และมีข้อได้เปรียบและปัจจัยดึงดูดสำหรับการลงทุนที่แตกต่างกันออกไปหน่วยงานกลางระดับสหพันธรัฐ ที่สามารถให้คำแนะนำและให้ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในเบลเยียมได้แก่ FEDERAL PUBLIC SERVICE ECONOMY, SMEs, SELF-EMPLOYED & ENERGY

ภูมิภาคฟลานเดอร์ส (Flanders)

ภูมิภาคฟลานเดอร์ส คือ ภูมิภาคทางตอนเหนือของเบลเยียม เป็นภูมิภาคที่พูดภาษาเฟลมมิช (Flemish Speaking) มีประชากรประมาณ 6,043,161 คน นับเป็นประตูสู่ทวีปยุโรปจากทางทะเลเหนือ เป็นศูนย์กลางด้านการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง มีท่าเรือใหญ่สำคัญติดทะเลเหนือ 3 แห่ง ได้แก่ Antwerp Ostend และ Zeebrugge มีท่าอากาศยานใหญ่ 2 แห่ง ได้แก่ Brussels International และ Ostend Airport (โดยเฉพาะสำหรับ cargo) และมีการคมนาคมขนส่งทั้งทางรถยนต์และรถไฟเชื่อมต่อโดยสะดวกกับฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์และยังมีช่องทางเดินเรือเชื่อมกับสหราชอาณาจักร

นอกจากภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยแก่การเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนแล้ว รัฐบาลฟลานเดอร์สยังเน้นความพร้อมของภูมิภาคในด้านสาธารณูปโภค ด้านการขนส่งและ logistics พัฒนาการด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) อย่างต่อเนื่อง และคุณภาพของแรงงานที่มีการศึกษาและพูดได้หลายภาษาสาขาที่ภูมิภาคฟลานเดอร์สมีความถนัดและรัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริม

การลงทุนจากต่างชาติได้แก่

1. อุตสาหกรรมรถยนต์ (Automotive Industry): มีโรงงานประกอบรถยนต์ขนาดใหญ่ทั้งของบริษัทรถยนต์ยุโรปและเอเชีย (ญี่ปุ่น) ที่ Antwerp และ Ghent

2. อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี (Chemical and Petroleum Industry): โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เมือง Antwerp

3. วิทยาศาสตร์ (Life Science) อาทิ เกษัตริกรรม การแพทย์ และ Bio-tech: โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เมือง Ghent

4. อิเล็กทรอนิกส์ : มีสถาบันวิจัยด้านเทคโนโลยีอิสระที่ให้การสนับสนุนด้าน R&D 2 แห่ง ได้แก่ The Flemish Institute for Technological Research (VITO) และ Interuniversity MicroElectronics Centre (IMEC) ซึ่งเป็นสถาบันชั้นนำของยุโรป ในด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์และนาโนเทคโนโลยี

5. ด้านการขนส่ง และ Logistics: มีความเชี่ยวชาญและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในเรื่อง logistics และ distribution centre จนได้รับการขนานนามว่าเป็น European Distribution Centre

ภูมิภาควัลลูน (Walloon)

ภูมิภาควัลลูน เป็นภูมิภาคทางตอนใต้ของเบลเยียม มีจำนวนประชากร 3,395,942 ในอดีตอุตสาหกรรมเหล็กและถ่านหินจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักในภูมิภาคนี้ จึงทำให้ภูมิภาควัลลูนมีความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมหนัก ปัจจุบัน ภูมิภาควัลลูน พยายามพัฒนาอุตสาหกรรมดั้งเดิมดังกล่าว อาทิ อุตสาหกรรมเหล็ก การผลิตแก้ว สิ่งทอ และการก่อสร้าง โดยหันมาใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้นเข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน สาขาที่ภูมิภาควัลลูนมีความถนัดและให้ความสำคัญในการส่งเสริมการลงทุนจาก ต่างชาติได้แก่

1. ไบโอเทคโนโลยี (Biotechnology)
2. คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ (Computer Science and Information Technologies)
3. อิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมรถยนต์ (Electromechanics and Automotive Industry)
4. ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Centres)
5. อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร (Food Processing)

ภูมิภาคบรัสเซลส์ (Brussels Capital)

กรุงบรัสเซลส์นับเป็นเมืองศูนย์กลางแห่งธุรกิจบริการหรือ ‘City of Services’ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นศูนย์กลางด้านการเงินและการธนาคารในยุโรป สาขาบริการจึงเป็นจุดแข็งของบรัสเซลส์ บรัสเซลส์มีจำนวนประชากร 1,006,749 นอกจากนี้สาขาอื่น ๆ ที่รัฐบาลภูมิภาคบรัสเซลส์ให้ความสำคัญ อาทิ

1. การทำธุรกรรมทางการเงินและการธนาคาร (Banking and Financial Transaction) อาทิ บรัสเซลส์เป็นศูนย์กลางระบบการโอนเงินแบบ SWIFT
2. เทคโนโลยีสารสนเทศ ICT: ทางکارของภูมิภาคบรัสเซลส์มุ่งหวังจะสร้างบรัสเซลส์ให้เป็น ‘Digital Capital of Europe’
3. สาธารณสุขและไบโอเทคโนโลยี Health and Biotechnology

BRUSSELS ENTERPRISE AGENCY (BEA)

เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร (Non-profit organization) ที่ให้บริการแบบ one stop service สามารถเป็นผู้ประสานงานและให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นักลงทุนต่างชาติเกี่ยวกับความเป็นไปได้และหาช่องทางการลงทุนในบรัสเซลส์ ตั้งแต่การให้คำปรึกษาด้านภาษี การจับคู่ทางธุรกิจ การหาสถานที่ประกอบการ ให้คำปรึกษาด้านสิทธิประโยชน์ที่บริษัทอาจได้รับจากการลงทุน โดยนักลงทุนต้องจัดเตรียมแผนงานสำหรับโครงการประกอบธุรกิจ (business plan) ของตนเพื่อเสนอต่อ BEA และจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนเป็นรายโครงการไป สำหรับโครงการการลงทุนที่มีโอกาสและ BEA อาจให้ความสนใจพิเศษ อาทิ ธุรกิจโรงแรมและสปา เป็นต้น

สิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนต่างชาติในเบลเยียม (Investment Incentives)

เบลเยียมใช้หลักเกณฑ์การให้ สิทธิประโยชน์ในการลงทุนอย่างเท่าเทียมกันสำหรับบริษัทต่างชาติและบริษัทของ เบลเยียมเอง โดยไม่มีการจำแนกความแตกต่าง (non-discrimination) ซึ่งหมายถึงบริษัทหรือสาขาของบริษัทต่างชาติสามารถได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับบริษัทเบลเยียมและบริษัทยุโรปอื่น ๆ

ทางการเบลเยียมได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์แก่ภาคธุรกิจเพื่อมุ่ง ส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการลงทุนและการดำเนินธุรกิจในเบลเยียม ไม่ว่าจะเป็นการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน ด้านการเงิน ด้านแรงงานและการฝึกอบรมด้านการวิจัยและพัฒนา และโอกาสสำหรับการค้าและการค้าระหว่างประเทศ โดยความช่วยเหลือในแต่ละสาขาอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางเบลเยียมและ หน่วยงานระดับภูมิภาคที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือโดยตรง(direct aid) และการส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับภูมิภาค สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีและด้านการเงินส่วนใหญ่ อยู่ในความรับผิดชอบของ รัฐบาลกลางเบลเยียม (ยกเว้นบางเรื่องอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานในระดับภูมิภาค) ในขณะที่สิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานเป็นความรับผิดชอบร่วมระหว่างรัฐบาล กลางและรัฐบาลระดับภูมิภาค

สภาพทั่วไปของประเทศเนเธอร์แลนด์

ภาพที่ 4 แสดง สภาพทั่วไป ของประเทศเนเธอร์แลนด์

ที่มา: earththaitravel (2010)

การเมืองการปกครอง

ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

เมืองหลวง กรุงอัมสเตอร์ดัม

เมืองสำคัญ กรุงเฮก เป็นเมืองที่ตั้งของที่ทำกรรฐบาลและศาลโลก เป็นที่ประทับประจำของพระราชินีและ พระราชวงศ์ สถานเอกอัครราชทูตของประเทศต่าง ๆ ประจำเนเธอร์แลนด์ อยู่ห่างจาก Amsterdam ประมาณ 56 กิโลเมตร

เมืองรอตเตอร์ดัม เป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป และเป็น gateway สินค้าที่ผ่านเข้า-ออกสู่ยุโรป อยู่ห่างจากกรุงเฮก ประมาณ 47 กิโลเมตรและห่างจากกรุงอัมสเตอร์ดัมประมาณ 80 กิโลเมตร

เมืองอูเทร็ค เป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจและวิทยาศาสตร์แห่งใหม่ เป็นศูนย์กลางการศึกษาและแหล่งกระจายสินค้า บริษัทจำหน่ายสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่จะมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองนี้ประชากร 16.7 ล้านคน (ประมาณการ กรกฎาคม 2552) ดัชนี 83% อีก 17% เป็นคนสัญชาติอื่น ๆ เช่น ตุรกี, มออคโค, สุนันัม จีนและอินโดนีเซีย ฯลฯ

ความหนาแน่นของประชากร 485 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

ภาษา Dutch ดัชท์ และภาษา Frisian เป็นภาษาพื้นเมืองทั่วไปและเป็นภาษาราชการ อังกฤษ เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อธุรกิจระหว่างประเทศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	595.8 พันล้านยูโร (ปี 2008)
อัตราการเจริญเติบโต (GDP Growth)	1.8% (ปี 2008)
อัตราเงินเฟ้อ	2.5% (ปี 2008)
อัตราการว่างงาน	4.5% (ปี 2008)
สกุลเงิน	ยูโร
อัตราแลกเปลี่ยน	1 ยูโรเท่ากับประมาณ 50 บาท
รายได้เฉลี่ยต่อหัว	32,000 ยูโร/คน
ทรัพยากรธรรมชาติ	ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันเชื้อเพลิง

รายได้หลักของประเทศ ธุรกิจบริการ การขนส่ง การธนาคาร การส่งออก สินค้าเกษตรที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้า เช่น ดอกไม้

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ เชื้อเพลิง และผลิตภัณฑ์อาหาร

การคมนาคม

เส้นทางถนนมีความยาวรวมทั้งสิ้น 130,400 กิโลเมตร เส้นทางรถไฟรวมทั้งสิ้น 2,808 กิโลเมตร
เส้นทางคมนาคมทางน้ำรวมทั้งสิ้น 6,183 กิโลเมตร
ท่าเรือที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือรอตเตอร์ดัม และท่าเรืออัมสเตอร์ดัม
ท่าอากาศยาน สนามบินสคิปโฮล กรุงอัมสเตอร์ดัม

สินค้าหลักส่งออก

น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ พลาสติก ผลิตภัณฑ์พืช เหล็กและเหล็กกล้า

ประเทศคู่ค้า (ส่งออก)

เยอรมนี เบลเยียม ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร อิตาลี สหรัฐอเมริกา

สินค้าหลักนำเข้า

เครื่องจักรและอุปกรณ์ ก๊าซปิโตรเลียม รถยนต์และยานยนต์ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า พลาสติก เกลนซ์ ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เหล็กกล้าและเหล็กหล่อ เคมีภัณฑ์

ประเทศคู่ค้า (นำเข้า)

เยอรมนี จีน เบลเยียม สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร รัสเซีย

สินค้านำเข้าจากไทย

คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ ผลไม้ กระป๋องและแปรรูป รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เฟอร์นิเจอร์สำเร็จรูป ไม้แปรรูป เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากยาง

สินค้าส่งออก

แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ข้อมูลทั่วไปทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ

ประเทศเนเธอร์แลนด์มีท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป รวมทั้งสนามบินที่ทันสมัย ที่มีศักยภาพในการขนส่งและระบายสินค้าไปยังประเทศภายในยุโรปได้อย่างรวดเร็ว มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรี และชาวต่างชาติเองเป็นชนชาติที่มีความคิดเปิดกว้าง มีความสามารถในด้านภาษาและการเจรจาต่อรอง ทำให้การติดต่อค้าขายกับชาติต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวกจึงทำให้เป็นประเทศที่มีพลังทางเศรษฐกิจสูงมากประเทศหนึ่ง แต่ด้วยการติดต่อค้าขายและกระจายสินค้าเป็นหลักทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงในกรณีที่เศรษฐกิจโลกผันผวน ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2009 เนเธอร์แลนด์ได้รับผลกระทบด้วย ทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น ธนาคารหลายแห่งขาดสภาพคล่องรัฐบาลต้องเข้ามาช่วยเหลือ

ธนาคาร De Nederlandsche Bank เป็นธนาคารกลางแห่งชาติของเนเธอร์แลนด์ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายทางการเงินของประเทศ มุ่งสร้างเสถียรภาพระบบการเงินและเงินตรา การรักษาระดับอัตราดอกเบี้ยและอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ

ธนาคารพาณิชย์รายใหญ่ที่สำคัญ เช่น ABN AMRO Bank, RABO Bank, ING Bank

สมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ

United Nations (UN) , European Union (EU), North Atlantic Treaty Organisation (NATO), The International Monetary Fund (IMF), The World Bank (IBRD), The West European Union (WEU)

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์

เนเธอร์แลนด์มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเสรี เป็นศูนย์กลางในการนำเข้าและส่งออก กระจายสินค้าต่อไปยังประเทศในสหภาพยุโรปและในทวีปยุโรป เนื่องจากมีศักยภาพในด้าน โครงสร้างสาธารณูปโภคและมีท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป กว่าหกสิบเปอร์เซ็นต์ของรายได้มวลรวมประชาชาติคือด้านการบริการและการนำเข้าและ re-export ได้รับการกล่าวถึงจากหลายองค์กรว่าเป็นประเทศที่เหมาะสมแก่การลงทุน โดยประสบผลสำเร็จในการดึงดูดชาวต่างชาติมาลงทุน

จากการที่คนต่างชาติมีความเป็นนักธุรกิจอยู่ในสายเลือด มีการศึกษาที่ดี สามารถสื่อสารได้หลายภาษา ทำให้เป็นส่วนที่ดีในการติดต่อกับชาวต่างชาติ ที่เห็นได้ชัดคือการเพิ่มจำนวนบริษัทต่างชาติที่เข้ามาตั้งสำนักงานในเนเธอร์แลนด์ทุกปี ถึงแม้ว่าค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูง แต่นักลงทุนต่างชาติก็มีข้อได้เปรียบอื่นที่คิดว่าคุณค่ากับการลงทุนในเรื่องภาษีรายได้ และการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบให้ยืดหยุ่นสำหรับนักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้เนเธอร์แลนด์จัดเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงทางด้านเทคโนโลยีประเทศหนึ่งในโลก (เช่น เทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยี+วิศวกรรมจัดการน้ำ)

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการค้าระหว่างประเทศ

เนเธอร์แลนด์จัดเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าของยุโรปด้วยตั้งอยู่ในท่าเลภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม รวมทั้งมีระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีท่าเรือขนาดใหญ่ มีสนามบินที่รองรับการขนส่งสินค้าทางอากาศ และสามารถขนส่งต่อโดยทางบกและทางน้ำไปยังประเทศอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และยังมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ การค้ามากกว่า 80% เป็นการค้ากับประเทศคู่ค้าที่สำคัญในยุโรปเช่น เยอรมนี เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร อิตาลี และกลุ่มสแกนดิเนเวีย นอกจากนี้การค้ากับประเทศยุโรป ตะวันออก (เช่น รัสเซีย) และประเทศในแถบเอเชียโดยเฉพาะ จีน ก็มีแนวโน้มที่ดี

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้า ของการลงทุนในประเทศเนเธอร์แลนด์

การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าในระดับนโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการด้านการนำเข้า เป็นการเจรจาในระดับรัฐบาลกับคณะกรรมการยุโรป หรือในระดับทวิภาคีหากเป็นปัญหากฎระเบียบหรือมาตรการแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยทางเนเธอร์แลนด์เอง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคทางการค้าในระดับบริษัทเอกชนจะต้องดำเนินการด้วยวิธีการเจรจาและไกล่เกลี่ยประนีประนอม หรือผ่านกระบวนการพิจารณาตัดสินของศาล ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงประนีประนอมกันได้ ซึ่งผู้ส่งออกไทยควรยึดถือปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินธุรกิจสากล โดยจำเป็นต้องทำสัญญาซื้อขายที่ถูกต้องก่อนและตรงต่อเวลา รวมทั้งการส่งมอบสินค้าให้ตรงตามสัญญาซื้อขายอย่างเคร่งครัด เช่น ใช้ Letter of Credit

สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ประเภทกระดาษ

สภาพทั่วไปในการการผลิต

ภาวะการผลิตเยื่อกระดาษ ในปี 2552 คาดว่า จะมีค่าดัชนีผลผลิต 106.0 เมื่อเทียบกับปีก่อน ลดลงร้อยละ 16.9 สอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตเยื่อกระดาษที่ลดลง สำหรับภาวะการผลิตกระดาษทุกประเภท ได้แก่ กระดาษพิมพ์เขียน กระดาษแข็ง กระดาษกราฟท์ และกระดาษลูกฟูกปี 2552 คาดว่า จะมีค่าดัชนีผลผลิต 116.8 120.8 121.2 และ 164.2 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตกระดาษที่ลดลง ร้อยละ 1.0 5.4 3.9 และ 18.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2) โดยสาเหตุที่ภาวะการผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษลดลงเป็นเพราะ ภาวะเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศชะลอตัวทั่วโลก ส่งผลให้กำลังซื้อของผู้บริโภคชะลอตัวตาม

สภาพทั่วไปในการนำเข้าและการส่งออก

1. ด้านการนำเข้า

ภาวะการนำเข้าเชื้อกระดาษและเศษกระดาษ กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ในปี 2552 คาดว่า จะมีมูลค่า 399.4 1,087.7 และ 193.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 39.6 17.8 และ 29.9 (ตารางที่ 3) หากพิจารณาปริมาณการนำเข้าเชื้อกระดาษและเศษกระดาษ กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการนำเข้าร้อยละ 16.6 17.1 และ 23.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4) โดยมีสาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศชะลอตัว ทำให้การนำเข้าเชื้อกระดาษและเศษกระดาษ กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าหรือเพื่อจัดจำหน่ายชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจ

2. ด้านการส่งออก

ภาวะการส่งออกเชื้อกระดาษ ในปี 2552 คาดว่า จะมีมูลค่า 73.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 39.7 (ตารางที่ 5) หากพิจารณาปริมาณการส่งออกเชื้อกระดาษ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการส่งออกร้อยละ 9.5 (ตารางที่ 6) เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ จีน ชะลอการนำเข้าลง

ส่วนภาวะการส่งออกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ในปี 2552 คาดว่า จะมีมูลค่า 1,191.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 9.9 (ตารางที่ 5) หากพิจารณาปริมาณการส่งออกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ เมื่อเทียบกับปีก่อนเพิ่มขึ้นสวนทางกับมูลค่าการส่งออกร้อยละ 3.9 (ตารางที่ 6) โดยสาเหตุที่มูลค่าและปริมาณการส่งออกสวนทางกันในปีนี้เทียบกับปีก่อนเนื่องจากบางช่วงราคากดาษในตลาดโลกลดลง ส่งผลให้ความต้องการกระดาษของประเทศคู่ค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกระดาษเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ เวียดนาม มาเลเซีย และเกาหลีใต้

สำหรับภาวะการส่งออกสิ่งพิมพ์ ในปี 2552 คาดว่า จะมีมูลค่า 1,458.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับปีก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 5) เนื่องจากในปัจจุบันผลิตภัณฑ์สิ่งพิมพ์

ไทยเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศมากขึ้น ส่งผลให้มีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาสั่งพิมพ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย แต่หากพิจารณาปริมาณการส่งออก เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงสวนทางกับมูลค่าการส่งออกร้อยละ 23.9 (ตารางที่ 6) เนื่องจากประเทศคู่ค้ามีการสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ที่มีมูลค่าสูงและน้ำหนักเบา

แนวโน้ม ภาวะการผลิต การนำเข้า และการส่งออกเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ในปี 2552 คาดว่า จะลดลงจากปีก่อน เป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและต่างประเทศชะลอตัวทั่วโลก ทำให้ผู้บริโภคกระมั่งกระวังการใช้จ่ายมากขึ้น ส่งผลให้กำลังซื้อลดลง แม้ว่าราคาเยื่อและกระดาษโดยรวมจะลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนก็ตาม

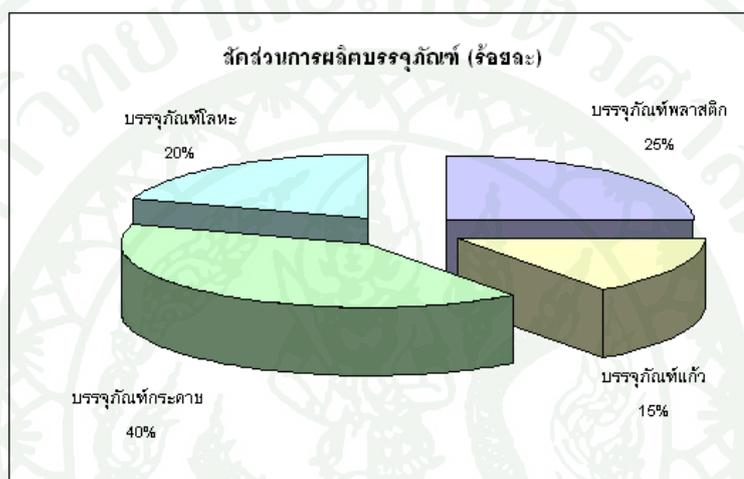
สำหรับแนวโน้มของภาวะอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ในปี 2553 คาดว่า จะมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากแนวโน้มการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจในตลาดโลก รวมถึงตลาดภายในที่คาดว่าจะมีทิศทางเป็นบวกเพิ่มขึ้น จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการเมืองภายในที่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนลดลง การขยายตัวของ Internet ภาวะโลกร้อน และกระแสตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและความต้องการผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติลดลง รวมทั้งจะมีการแข่งขันด้านราคาที่สูงขึ้น

ทั้งนี้ ภาครัฐได้มีนโยบาย/มาตรการ/โครงการต่าง ๆ ในการสนับสนุนอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์อย่างต่อเนื่อง อาทิ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน รวมถึงหนังสือ แบบเรียน และสมุด นโยบายส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการผลักดันให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดทศวรรษแห่งการอ่าน ในช่วงปี 2552-2561 สำหรับกระทรวงอุตสาหกรรม ปี 2552 ได้ดำเนินโครงการ SMEs Flying Geese เพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้านการผลิต เทคโนโลยี การเงินและบุคลากรให้กับผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ SMEs โดยให้บริษัทรายใหญ่ช่วยเหลือรายเล็ก นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายการตลาดกลุ่มธุรกิจสิ่งพิมพ์ระดับสากล เพื่อรองรับการเปิดตลาดเสรีอาเซียน

สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์

ภาพรวมอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์สินค้าไทย

สภาพทั่วไปด้านการผลิตและการตลาด

ภาพที่ 5 แสดงสัดส่วนการผลิตบรรจุภัณฑ์ ตามประเภท

ที่มา: วารสาร Emgineering Today (2547)

1. บรรจุภัณฑ์แก้ว

บรรจุภัณฑ์แก้วสัดส่วนการผลิตร้อยละ 15 ขวดแก้วเป็นบรรจุภัณฑ์ที่นิยมใช้กันมานานและแพร่หลายมากในปัจจุบัน เนื่องจากขวดแก้วเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีความใส สามารถมองเห็นสินค้าได้ ทนต่อกรด ด่าง และสารละลายได้ดี สามารถป้องกันและรักษาผลิตภัณฑ์ที่บรรจุไว้ได้และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ แต่มีข้อเสียคือ แรกหักง่าย ต้นทุนการผลิตสูง ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ที่นำมาบรรจุมักเป็นสินค้าที่มีราคาสูง หรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดปฏิกิริยาทางเคมีได้ง่าย วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ในการผลิต คือทรายแก้ว โซดาแอส หินปูน เศษแก้ว อลูมินา ไนเตรด และซีลีเนียม เป็นต้น

ปัจจุบันการใช้ขวดแก้วในอุตสาหกรรมเบียร์และสุรามีสัดส่วนร้อยละ 30 อุตสาหกรรม เครื่องดื่มชูกำลังร้อยละ 27 น้ำอัดลม ร้อยละ 10 อุตสาหกรรมอาหารและยา ร้อยละ 11 เครื่องดื่มเกลือแร่ร้อยละ 9 และอุตสาหกรรมอื่นๆ ร้อยละ 13 ในอนาคตคาดว่าจะมีความต้องการใช้ขวดแก้วยังมีอยู่สูง โดยคาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10 – 12 ต่อปี

แนวโน้มการผลิตขวดแก้วจะผลิตเพื่อจำหน่ายแก่ผู้ใช้งานในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่คาดว่าจะการผลิตขวดแก้วยังคงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 10 ต่อปี โดยเติบโตควบคู่ไปกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมน้ำอัดลม เบียร์ สุรา และ เครื่องสำอาง ประกอบกับการตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้บริโภคหันมานิยมใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นขวดแก้วมากขึ้น

2. บรรจุภัณฑ์โลหะ

บรรจุภัณฑ์โลหะมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 20 สามารถแบ่งได้เป็น กระป๋องทำจาก เหล็กและอลูมิเนียม บรรจุภัณฑ์ชนิดนี้ทนต่อความร้อนและความดันสูง สามารถปกป้องสินค้า ภายในได้ดี แต่มักพบปัญหาเรื่องสนิมเมื่อมีความชื้นและปัญหาการสึกกร่อนบริเวณฝาปิดหรือ บริเวณที่มีการเชื่อม โลหะที่นำมาผลิตมี 2 ประเภท คือ แผ่นเหล็กที่เคลือบดีบุกกับเคลือบเหล็ก เกอร์และแผ่นอลูมิเนียม

แม้ว่าบรรจุภัณฑ์ประเภทโลหะจะมีหลายประเภทดังกล่าว แต่กระป๋องโลหะเป็นบรรจุ ภัณฑ์ประเภทโลหะที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มีสัดส่วนการผลิตถึงร้อยละ 75-80 ของบรรจุภัณฑ์ โลหะทั้งหมด ซึ่งมีหลากหลายขนาดตามความต้องการ ปัจจุบันมีผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์โลหะทุกประเภท รวมกันประมาณ 400 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตขนาดเล็กที่มีกำลังการผลิตไม่เกิน 1,000 ตัน/ปี และผลิต บรรจุภัณฑ์โลหะหลากชนิด แต่บางรายทำการผลิตชนิดเดียว ในจำนวนนี้เป็นผู้ผลิตกระป๋องมาก ที่สุดและมักเป็นผู้ผลิตรายใหญ่แต่มีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตที่ได้รับการ ส่งเสริมการ ลงทุน

แนวโน้มการผลิตสำหรับกระป๋องโลหะนั้น เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำไปบรรจุ สินค้าหลายชนิดโดยเฉพาะสินค้าอาหาร ในขณะที่อุตสาหกรรมอาหารของไทยมีการขยายตัวมาก ขึ้น จนมีการส่งออกมากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมนี้มีการขยายตัวตามไปด้วย ส่วนการผลิตบรรจุ

ภัณฑ์ที่ทำด้วยอลูมิเนียม ในปัจจุบันมีความนิยมในการใช้หลอดลามิเนตและหลอดพลาสติกแทนหลอดอลูมิเนียมเพิ่มขึ้นมาก ทำให้มีแนวโน้มการผลิตลดลง

3. บรรจุภัณฑ์กระดาษ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั่วโลกมีการรณรงค์ให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ทำให้บรรจุภัณฑ์กระดาษซึ่งผลิตจากพืชที่ง่ายต่อการย่อยสลายเป็นที่นิยม เนื่องจากสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ มีราคาถูกและมีหลายขนาดตามความต้องการใช้ บรรจุภัณฑ์กระดาษมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 40 สามารถแบ่งย่อยได้เป็นกล่องกระดาษลูกฟูก กล่องกระดาษแข็ง ถุงกระดาษหลายชั้น ถุงกระดาษชั้นเดียว วัสดุคิบสำคัญที่ใช้จะแตกต่างกัน คือ กล่องกระดาษลูกฟูก ถุงกระดาษชั้นเดียว ถุงกระดาษหลายชั้น ทำจากกระดาษคราฟท์ ส่วนกล่องกระดาษแข็งทำจากกระดาษแผ่น บรรจุภัณฑ์กระดาษเป็นบรรจุภัณฑ์ที่นิยมใช้กันมากและมีการขยายตัวค่อนข้างสูง

บรรจุภัณฑ์กระดาษแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ กล่องกระดาษ และถุงกระดาษ โดยที่กล่องกระดาษยังสามารถแบ่งเป็นกล่องกระดาษลูกฟูกและกล่องกระดาษแข็ง กล่องกระดาษลูกฟูกนิยมใช้เพื่อป้องกันสินค้าเสียหาย มีส่วนแบ่งทางการตลาดถึงร้อยละ 45 โดยน้ำหนัก คิดเป็นมูลค่าของกล่องกระดาษลูกฟูกที่ผลิตทั้งสิ้น 2 หมื่นล้านบาทต่อปี ในขณะที่กล่องกระดาษแข็งจะนิยมใช้เพื่อการบรรจุ ส่วนถุงกระดาษแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ถุงกระดาษหลายชั้น และถุงกระดาษชั้นเดียว

การผลิตกล่องกระดาษของไทยในปัจจุบันพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.09 และมีประมาณ 23 แห่งเท่านั้นที่ผลิตหรือรับจ้างผลิตเพื่อส่งออกคิดเป็นร้อยละ 9.06 ของผู้ผลิตกล่องกระดาษทั้งหมด ผู้ประกอบการแต่ละรายมีกลุ่มลูกค้าอย่างน้อย 300 รายขึ้นไป ทำการผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษที่มีรูปแบบหลากหลาย ในขณะที่ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษในต่างประเทศแต่ละรายจะมีกลุ่มลูกค้าน้อยราย แต่มีการสั่งสินค้าในปริมาณมาก และมีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์เป็นแบบเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ตลาดบรรจุภัณฑ์กล่องกระดาษของไทยยังไม่สามารถเติบโตได้ด้วยตนเอง เนื่องจากผู้ผลิตยังไม่สามารถผลิตกล่องกระดาษแล้วนำไปวางจำหน่ายได้ ต้องอาศัยอุตสาหกรรมอื่นที่มีการใช้กล่องกระดาษเท่านั้น

สำหรับกล่องกระดาษลูกฟูกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับบรรจุหีบห่อเพื่อขนส่งและป้องกันสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบรรจุสินค้าส่งออก โดยใช้บรรจุสินค้าเพื่อขนส่งร้อยละ 99 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด นอกจากนี้ กล่องกระดาษลูกฟูกยังสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอาหาร มีการใช้กล่องกระดาษลูกฟูกประมาณร้อยละ 50 ของปริมาณการใช้กล่องทั้งหมด ส่วนอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้า ของเล่น อุปกรณ์กีฬา เป็นต้น มีการใช้กล่องกระดาษลูกฟูกประมาณร้อยละ 38 กล่องกระดาษลูกฟูกเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 15-18 ต่อปี และเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีผู้ผลิตหรือแปรรูปมากรายที่สุดเมื่อเทียบกับบรรจุภัณฑ์กระดาษประเภทอื่น โดยมีผู้ผลิตชาวต่างประเทศสนใจตั้งโรงงานผลิตแผ่นกระดาษ กระดาษแข็ง และบรรจุภัณฑ์กระดาษคุณภาพสูง เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลมีข้อเสนอยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตและภาษีรายได้ของบริษัทเป็นเวลา 5 ปี นับจากก่อตั้งโรงงานตามนโยบายส่งเสริมการลงทุน อีกทั้งจะมีการลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบลง คาดว่าจะทำให้อุตสาหกรรมการผลิตกล่องกระดาษมีแนวโน้มการผลิตที่เพิ่มขึ้น

4. บรรจุภัณฑ์พลาสติก

บรรจุภัณฑ์พลาสติกมีส่วนการผลิตร้อยละ 25 สามารถแบ่งย่อยได้เป็นถุงและกระสอบพลาสติก ขวดพลาสติก ถาดพลาสติก ถาดโฟม วัตถุคิบที่ใช้คือ เม็ดพลาสติกชนิดต่างๆ เช่น โพลีเอทิลีนนำไปทำขวด กระปุก ถ้วย ถาด ถุง โพลีไวนิลคลอไรด์ใช้ในการทำขวดและถาดอาหาร โพลีสไตรีนนำมาผลิตภาชนะบรรจุอาหารบางชนิด เช่น นม ยา โพลีโพรพิลีนเหมาะสำหรับใช้เป็นภาชนะบรรจุที่ต้องต้มและฆ่าเชื้อโรค ปัจจุบันผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทต่างๆ กระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ตลาดของบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทต่างๆ โดยรวมแล้วมีลักษณะแบบตลาดผู้ขายมากกว่า มีการแข่งขันทั้งในด้านราคา ด้านคุณภาพและรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ โดยผู้ผลิตแต่ละรายพยายามนำเทคนิคการผลิตใหม่ๆ มาใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้มีลักษณะเหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานในสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ราคาจำหน่ายในประเทศยังขึ้นอยู่กับวัตถุดิบและกรรมวิธีที่ใช้ผลิต ผู้ผลิตรายใหญ่มุ่งอุตสาหกรรมผลิตที่ต้องใช้บรรจุภัณฑ์ไปใช้บรรจุสินค้าของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก ขณะที่ผู้ผลิตรายย่อยมุ่งตลาดผู้บริโภคในประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการผลิตตามคำสั่งซื้อเพื่อป้อนอุตสาหกรรมผลิตอื่นๆ เป็นสำคัญ

ปัจจุบันมีผู้หันมานิยมใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกมากขึ้น แนวโน้มของการขยายตัวของอุตสาหกรรมอื่นที่ต้องใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกเพื่อห่อหุ้มสินค้ามีจำนวนมากขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกมีการขยายตัวตามไปด้วย ในอนาคตคาดว่าจะมีการหันมาใช้บรรจุภัณฑ์อ่อนตัว (Flexible Packaging) มากขึ้น เช่น ฟิล์มหด (Shrunked Film) และฟิล์มห่อหุ้ม (Wrapped Film)

ตารางที่ 4 แสดงแหล่งนำเข้าและตลาดส่งออกที่สำคัญของตลาดบรรจุภัณฑ์

ประเภท	แหล่งนำเข้า	สินค้าที่นำเข้า	ตลาดส่งออก	สินค้าที่ส่งออก
บรรจุภัณฑ์ แก้ว	สหภาพยุโรป (เยอรมนี)	ขวดแก้ว ขวดถนอมอาหาร	อาเซียน (เวียดนาม, มาเลเซีย, พม่า)	ขวดแก้ว ขวดถนอมอาหาร
	ญี่ปุ่น	ขวดแก้ว ขวดถนอมอาหาร	สหภาพยุโรป (อิตาลี)	ขวดแก้ว ขวดถนอมอาหาร
	จีน	ขวดแก้ว ขวดถนอมอาหาร		
บรรจุภัณฑ์ โลหะ	สหภาพยุโรป (ฝรั่งเศส- เคนมาร์ก, เยอรมนี)	กระป๋อง หนีบ ทำด้วยอลูมิเนียม - กระป๋องทำด้วยเหล็ก	อาเซียน (มาเลเซีย, เวียดนาม)	- กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดย บัดกรี - กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดย วิธีอื่น - กระป๋องทำด้วยอลูมิเนียม - หลอดบรรจุยาสี่พิน
	ไต้หวัน	- กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดยวิธี บัดกรี - กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดยวิธีอื่น	ญี่ปุ่น	- กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดย บัดกรี - กระป๋องทำด้วยเหล็ก ปิดโดย วิธีอื่น
	ญี่ปุ่น	- กระป๋องทำด้วยอลูมิเนียม	มาเลเซีย, อินเดีย	- หลอดบรรจุยาสี่พิน
บรรจุภัณฑ์ กระดาษ	ไต้หวัน	- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษลูกฟูก	ไต้หวัน	- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษแข็ง
	สหภาพยุโรป (เยอรมนี)	- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษแข็งที่ไม่ใช่ จีน ลูกฟูก		- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษแข็ง
	ฮ่องกง	- หนีบ กล่อง ทำด้วย กระดาษแข็งที่ไม่ใช่ลูกฟูก	อาเซียน (อินโดนีเซีย, เวียดนาม)	- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษ ลูกฟูก
บรรจุภัณฑ์ พลาสติก	อาเซียน (มาเลเซีย)	- หนีบ กล่อง ทำด้วยกระดาษลูกฟูก		
	ญี่ปุ่น	- กล่อง หนีบ หนีบโปร่ง - ถุงและกระสอบทำด้วยโพลีเอทิลีน ของเอทิลีน - ถุงและกระสอบทำด้วยพลาสติก อื่นๆ - ขวดพลาสติก	สหภาพยุโรป (เยอรมนี, เนเธอร์แลนด์)	- ถุงและกระสอบทำด้วยโพลี เอทิลีน

หมายเหตุ: % หมายถึง ส่วนแบ่งการตลาด

ในวงเล็บ หมายถึง แหล่งนำเข้าและตลาดส่งออกรายใหญ่

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2550)

กฎระเบียบเกี่ยวกับบรรจุกัญชาของสหภาพยุโรป

1. กฎระเบียบของ WTO ที่เอื้อต่อการกำหนดมาตรการ

โดยที่ขยะบรรจุกัญชาก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ พืชในที่สุด สหภาพยุโรปจึงได้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดการบรรจุกัญชาและบรรจุกัญชาใช้แล้ว ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่ากฎระเบียบของ WTO เอื้ออำนวยต่อการกำหนดกฎระเบียบดังกล่าวของสหภาพยุโรปหรือไม่

ดังได้กล่าวแล้วว่าสิ่งแวดล้อมและการค้ามีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนทำให้เกิดความขัดแย้งในสองประเด็นนี้ กล่าวคือ การใช้มาตรการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการผลิตและการค้า และการใช้มาตรการทางการค้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่สำคัญคือ GATT/WTO ไม่ได้มีข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม และกรรมวิธีการผลิต (Process and Production Method) ทั้งที่กระบวนการผลิตมักก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามแม้ว่า WTO ไม่ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ แต่ก็เคยมีการหยิบยกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นเจรจาในเวที WTO ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ในคำนำของความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งองค์การการค้าโลก เห็นชอบให้นำการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ซึ่งหมายถึงการค้าที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม) มาเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของ WTO

ประเด็นสิ่งแวดล้อมได้ขยายตัวครอบคลุมเรื่องสุขอนามัยของมนุษย์และใช้เป็นข้อกำหนดในการนำเข้าสินค้ามากขึ้น จนข้อกำหนดเหล่านั้นเป็นอุปสรรคที่แอบแฝงนำไปสู่การกีดกันทางการค้า โดยมาตรการกีดกันทางการค้าที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีทั้งที่เป็นมาตรการบังคับและมาตรการสมัครใจ ซึ่งได้แก่ การห้ามนำเข้า การจำกัดปริมาณ การออกใบอนุญาต การปิดฉลากที่เรียกว่า Eco-Labeling การเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม และการกำหนดมาตรฐานสินค้าบรรจุกัญชา สิ่งเหล่านี้อาจต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมาตรการดังกล่าวข้างต้นสามารถทำได้ หากเข้าข่ายข้อยกเว้นของ GATT/WTO และไม่เลือกปฏิบัติ

กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้า ของสหภาพยุโรป

แนวคิดว่าด้วยเรื่องนโยบายสินค้าครบวงจร

นับตั้งแต่ปี 1997 เป็นต้นมา กลุ่มประเทศตลาดร่วมยุโรป หรือ EU ได้มีการนำเสนอแนวคิดด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมแบบใหม่ที่มีแนวคิดเชิงป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมแบบครบวงจรอันเนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์ เรียกว่า Integrated Product Policy หรือ IPP ซึ่งจะครอบคลุมไม่เพียงแต่ตัวผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่จะเป็นนโยบายเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมไปตั้งแต่การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปจนถึงการกำจัดหรือจัดการตัวผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุ ยิ่งไปกว่านั้นยังครอบคลุมไปถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทั้งหมด เช่นผู้ผลิต ผู้บริโภค เจ้าหน้าที่ด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมของรัฐ กลุ่ม NGO ต่างๆ เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

ปัจจุบัน ความคืบหน้าของเหตุการณ์ที่สำคัญ (mile stone) เพื่อผลักดันนโยบายดังกล่าวให้นำไปสู่การปฏิบัติและบังคับใช้ที่สำคัญๆ มีดังนี้

1998 การศึกษา นโยบายเบื้องต้น IPP โดย Ernst and Young จากกรมอบหมายให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการตลาดร่วมยุโรป

1999 การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศในกลุ่มEU ที่Weimar เยอรมัน

IPP Workshop ที่ บรัสเซล (ธันวาคม 1998) ที่เบอร์ลินและสต็อกโฮล์ม (กุมภาพันธ์ 2000)

สมุดปกเขียว นโยบายสินค้าครบวงจร ของกรรมการกลุ่มประเทศอียู (7 กุมภาพันธ์ 2001) และเริ่มโครงการนำร่องนโยบายสินค้าครบวงจร กับบริษัทอุตสาหกรรมที่อาสาสมัครวางแผนดำเนินการเพื่อศึกษาวงจรชีวิต(LCA)ในกิจกรรมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบจากนโยบาย

แนวคิดของนโยบายสินค้าครบวงจรเป็นผลพวงจากการพัฒนามาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการมาอย่างยาวนานของกลุ่มประเทศสมาชิกใน EU จากเดิมที่มุ่งแก้ไขปัญหาที่

เพียงจุดใดจุดหนึ่งเช่นที่ที่การผลิต หรือที่ตัวผลิตภัณฑ์ หรือการกำจัดของเสียจากการผลิตหรือ
บริโภคมารวมเป็นแนวคิดที่ให้มีการดำเนินการวางนโยบายแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม
(holistic approach)

กล่าวคือดั้งเดิมมีการให้ความสนใจต่อการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมมักจะมุ่งเป้าที่ Pointed
Polluted Sources เช่น โรงงานผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตพลังงาน ซึ่งไม่เพียงพอ จึงนำไปสู่ความคิดที่
ต้องการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมแบบเบ็ดเสร็จ คือเริ่มตั้งแต่การทำเหมืองแร่เพื่อนำวัตถุดิบ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค การกำจัดของเสียจากการผลิต และตัวผลิตภัณฑ์ที่
หมดอายุแล้ว นอกจากนี้ ยังให้ครอบคลุมไปถึงการจัดการด้านผู้บริโภค (Demand Side) จากเดิมที่
มุ่งแก้ไขเพียงด้านฝ่ายผลิต(Supply Side) ยิ่งไปกว่านั้น แนวคิดนี้ ยังนำเอาวิธีการการตลาดเพื่อให้
ข้อมูลระหว่าง ธุรกิจต่อธุรกิจ ธุรกิจต่อผู้บริโภค และเครื่องมือการบริหารจัดการเช่น Supply Chain
มาช่วยดำเนินการ รวมถึงการให้ข่าวสารแก่ผู้บริโภค เพื่อให้มีส่วนร่วมการเลือกบริโภคสินค้าสีเขียว
รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนผ่าน NGO และเจ้าหน้าที่ด้านนโยบายของรัฐ

นโยบายสินค้าครบวงจร ดำเนินการควบคุมตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต และการ
จัดการผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุแล้ว

นโยบายสินค้าครบวงจรดำเนินการจัดการความต้องการ(Demand Side)ของผู้บริโภค โดย
ผ่านกระบวนการทางการตลาดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ตัวผู้บริโภคเอง ธุรกิจต่อธุรกิจ ผู้จัด
จำหน่ายสินค้า และหน่วยงานของรัฐ เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การเลือกใช้ การใช้
และการทิ้งสินค้าที่หมดอายุ โดยการประยุกต์ใช้ของมาตรการทางด้านผู้บริโภค จะส่งผลให้
ผู้ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างหรือผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น และ
กระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกใช้สินค้าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยผ่านกระบวนการจัดซื้อ
สีเขียว(Green Procurement) และโครงการฉลากเขียว

นโยบาย IPP จะไม่ใช่เป็น Stand alone policy แต่จะเป็นนโยบายที่ผสมผสานเข้า
นโยบายสิ่งแวดล้อมอื่นๆของ EU ที่มีมาแต่เดิมดังนั้น และเพื่อให้เห็นนโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จ การดำเนินนโยบายด้าน IPP จะประกอบไปด้วยชุดเครื่องมือ (Tool Box) หลายวิธีหรือ
หลายมาตรการ

กล่าวโดยทั่วไป แนวคิดเชิงหลักการของนโยบายสินค้าครบวงจร ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 4 ประเด็นคือ

1. ดำเนินการแบบองค์รวมตามรายงานของสมุดปกเขียวที่แถลงไว้ นโยบายสินค้าครบวงจรมุ่งเน้นการลดผลกระทบของสิ่งแวดล้อมจากผลิตภัณฑ์ในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การทำเหมืองเพื่อผลิตวัตถุดิบ การผลิต การจัดจำหน่าย การใช้ การบำบัดของเสีย โดยมีแนวคิดหลักที่สำคัญที่ว่าการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องล้วนมีความสำคัญต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และสร้างโอกาสในการปรับปรุงเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ การออกแบบนิเวศ(eco-design) การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้บริโภคมีการเลือกผู้ก่อมลภาวะเป็นผู้จ่ายค่ามลภาวะในต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ผู้ก่อมลภาวะไม่ว่าจะอยู่ต้นน้ำหรือปลายน้ำของวงจรชีวิต จะต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อผลการกระทำของกระทำของตนเอง

2. จัดการทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ (Supply Side and Demand Side Management) โดยหลักการนโยบายสินค้าครบวงจรจะครอบคลุมผลิตภัณฑ์ทุกชนิดรวมถึงการบริการ แต่ในทางปฏิบัติในระยะเริ่มต้น อาจจะเริ่มเฉพาะบางผลิตภัณฑ์หรือทุกชนิดขึ้นกับการเจรจาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนการบริการจะยังไม่อยู่ในข้อพิจารณาเพื่อดำเนินการอย่างไรก็ตาม นโยบายสินค้าครบวงจร มีนโยบายที่แตกต่างจากการดำเนินนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากในอดีต เป็นอย่างมาก คือ การใช้นโยบายด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ มาตรการด้านราคา ภาษี และการให้เงินสนับสนุน เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกใช้สินค้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยให้มากที่สุด

3. ใช้มาตรการหรือนโยบายเชิงปฏิบัติหลายๆมาตรการพร้อมๆกันไปทุกๆด้าน ไม่ใช่เป็นมาตรฐานหรือนโยบายเดี่ยว (Stand alone policy) แต่จะเป็นการออกชุดมาตรฐานเสริมหรือเพิ่มเติมระเบียบต่างๆที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

4. การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมมือกันทุกฝ่าย เพื่อหามาตรการทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลที่เป็นจริง บทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐจะเป็นเพียงผู้ประสานงาน(facilitation)มากกว่าเข้าแทรกแซงโดยตรง นโยบายหลักคือฝ่ายรัฐจะเป็นเพียงผู้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก และจัดหาวิธีการหรือการให้สิ่งจูงใจเพื่อให้สามารถทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย หรือหาคำตอบทางธุรกิจเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อจัดเตรียมมาตรการทางกฎหมาย เช่น ถ้ามาตรการโดยการสมัครใจ เช่น eco-label ไม่ประสบผลสำเร็จ ก็จะใช้กระบวนการบังคับทางกฎหมายเพิ่มเติม

สถานภาพของประเทศไทยเพื่อการเตรียมตัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือนโยบายสินค้า
ครบวงจร

1. การออกแบบเชิงนิเวศน์ (ECO – DESIGN)

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการศึกษา การเรียนและการสอนเกี่ยวกับ ECO DESIGN การเตรียมตัวของไทยก็จะต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับ ISO 14062 เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. อนุกรมมาตรฐาน (ISO 14000 Series)

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ มาตรฐาน ISO 14000 คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) โดยให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 และหน่วยงานที่รับผิดชอบให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐาน ISO ชนิดต่างๆ คือ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ มีการฝึกอบรมเรื่อง ISO 14001 ให้กับหน่วยงาน บริษัทและโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ

3. ฉลากนิเวศน์ (ECO Label)

สำหรับประเทศไทย ได้นำหลักการของ ISO 14000 ในหัวข้อ Environmental Labeling (EL) มาใช้เป็นมาตรฐานในการออกฉลากสิ่งแวดล้อมให้กับผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ โดยใช้ชื่อว่าฉลากเขียว (Green Label) ซึ่งมีสำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม (สมอ.) ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เป็นผู้ดำเนินการให้การรับรองผลิตภัณฑ์ฉลากเขียว (Green Label)

ซึ่งในขณะนี้ ประเทศไทยมีการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 1 (Type 1) เป็นส่วนใหญ่ แต่ในอนาคตคาดว่าจะมีการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 3 (Type 3) มากขึ้น โดยพบว่าประเทศไทยมีการเตรียมพร้อมในเรื่องการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 3 (Type 3) น้อยมาก ดังนั้นในอนาคตไทยจะต้องมีการศึกษาข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภท ที่ 3 (Type 3) ให้มากยิ่งขึ้น

4. เครื่องมือประเมินวงจรชีวิต (LCA)

ประเทศไทยยังมีการศึกษาเกี่ยวกับ LCA น้อยมาก ดังนั้นควรจะมีการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย และจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการเก็บข้อมูลของ LCA ในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของ ISO 14040, 14041, 14042 และ 14043

ผลกระทบของนโยบาย IPP ต่อประเทศไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่านโยบาย IPP อาศัยแนวความคิดการป้องกัน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงรุกแบบองค์รวม นับตั้งแต่ขั้นตอนแรกเริ่มได้แก่การทำเหมือง เพื่อให้ได้วัตถุดิบมาทำการผลิต เพื่อจำหน่าย และผ่านผู้บริโภค จนกระทั่งขั้นตอนสุดท้าย เมื่อสินค้านั้นหมดอายุการใช้งาน และถูกกำจัดหรือทำลาย โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 3 ประการคือ

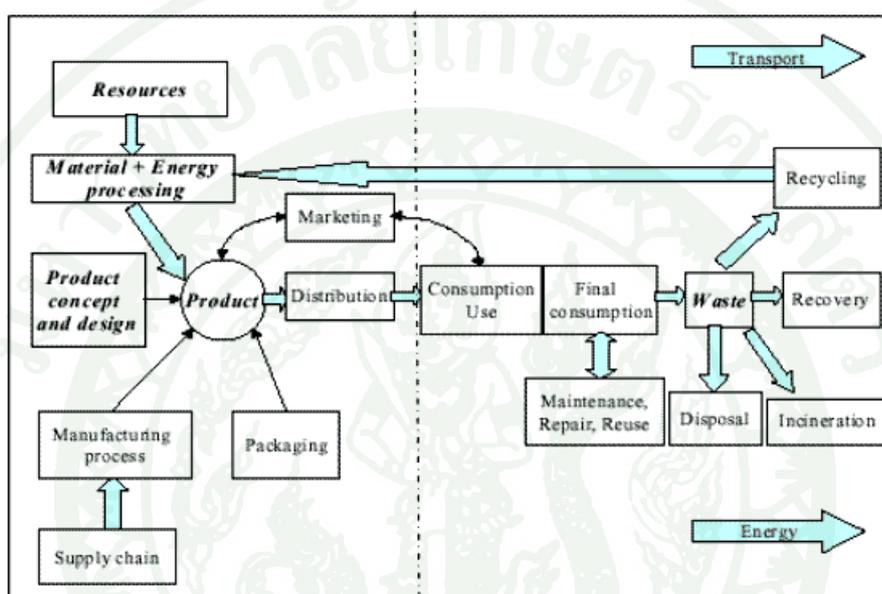
1. เพื่อลดผลกระทบของสิ่งแวดล้อมจากผลิตภัณฑ์ให้น้อยที่สุด(และการบริการในอนาคตตลอดอายุวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และครอบคลุมไปถึงการกำจัดของเสียหลังจากสิ้นสุดการใช้งานของผลิตภัณฑ์
2. บูรณาการขั้นตอนการตัดสินใจที่สำคัญทุกขั้นตอนของผลิตภัณฑ์ ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน และช่วยให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ผู้ผลิต ผู้ซื้อ ผู้วางแผนนโยบาย) ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. ดำเนินการด้วยมาตรการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น เริ่มต้นจากการออกแบบและพัฒนาเชิงนิเวศ การใช้แรงจูงใจด้านตลาด และการใช้กลไกของการให้ข่าวสารข้อมูล เช่น ฉลากสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวในข้อ (ค) กลุ่มสหภาพยุโรปได้แถลงอย่างชัดเจนแล้วว่า จะดำเนินการโดยผ่านกลไกของเครื่องมือที่สำคัญ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- มาตรการทางเศรษฐกิจและการเงิน เช่น การเก็บภาษี
- มาตรการการตลาดและการจัดซื้อสินค้านิเวศ โดยผ่านฝ่ายจัดซื้อของรัฐเป็นต้นนำร่อง
- การมาตรฐานสินค้าและการออกมาตรการสนับสนุนใหม่ๆ

การใช้ตลาดสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกในการให้ข้อมูลแก่ผู้ซื้อ
ผลของมาตรการหรือเครื่องมือต่างๆที่มีต่อประเทศไทย

จากมาตรการต่างๆ อาจสามารถวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อผู้ผลิตของไทยที่ส่งสินค้าออกไป
จำหน่ายในยุโรปได้ ดังนี้

ภาพที่ 6 แสดงวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์

ที่มา: IPP Green paper ของคณะกรรมการการEU (2008)

จะเห็นว่าวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ตามนโยบาย IPP สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ ด้านอุปสงค์ (Demand side) และด้านอุปทาน (Supply side) กล่าวคือ ด้านอุปทานการผลิตสินค้าจะเริ่มต้นกระบวนการตั้งแต่ความต้องการใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตวัตถุดิบและพลังงานเพื่อผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ รวมถึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้วัตถุดิบจากผู้ผลิตรายอื่นเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ดังนั้นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย IPP คือ

ประการที่ 1 แนวคิดการออกแบบและการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้า (Product Concept and Design) ซึ่งจะต้องออกแบบเชิงนิเวศน์เพื่อให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ประการที่ 2 คือ กระบวนการผลิต (Manufacturing Process) ซึ่งจะต้องให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

ประการที่ 3 การใช้ทรัพยากรวัตถุดิบและพลังงาน (Material and Energy) ในทุกขั้นตอนตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ จะต้องให้มีการใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด

ประการที่ 4 การบรรจุหีบห่อ(Packaging)ของผลิตภัณฑ์ จะต้องให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ส่วนทางด้านอุปสงค์ วงจรสินค้าเริ่มจากที่ผู้บริโภคใช้ผลิตภัณฑ์จนกระทั่งสินค้าหมดอายุระหว่างการใช้งานย่อมมีการบำรุงรักษาซ่อมแซมหรือนำมาใช้ใหม่ตามแต่กรณี จนกว่าผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้นๆ หมดสภาพเกินกว่าจะซ่อมแซมหรือนำมาใช้ใหม่ได้ ก็จะถูกนำไปทิ้งกลายเป็นของเสีย ส่วนหนึ่งจะสามารถนำกลับหมุนเวียนเพื่อนำมาใช้ใหม่ บางส่วนอาจจะต้องทำลายทิ้งเนื่องจากไม่สามารถนำมาใช้ใหม่อีกได้เลย แต่อาจมีบางส่วนที่สามารถหลอมให้กลับกลายเป็นวัตถุใหม่ได้

อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวข้างต้นเกือบทั้งหมดล้วนแต่ต้องใช้พลังงานหรือมีการทิ้งกากของเสีย ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ตามนโยบายของ IPP ในส่วนวงจรรด้านอุปสงค์ จะถูกกำหนดโดยบทบาทของผู้บริโภค มาตรการทางตลาดและภาษี รวมถึงการร่วมมือกันระหว่างรัฐ ผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อให้มีการบริโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ในส่วนของวงจรด้านอุปสงค์ เครื่องมือที่สำคัญของ IPP ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคและผู้ผลิตโดยตรงคือ การใช้ฉลาก เพื่อบ่งบอกให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมในระดับมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจได้ว่า ควรจะเลือกบริโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ยี่ห้อใด หรือชนิดใดให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด นอกจากนี้ EU อาจใช้มาตรการทางกฎหมายหรือภาษี เพื่อเพิ่มราคาสินค้าที่มีสัดส่วนของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง เพื่อให้มีราคาแพงกว่าสินค้าประเภทเดียวกันที่มีสัดส่วนของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำกว่า

เนื่องจากในประเทศไทยเป็นผู้ส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังประเทศกลุ่มตลาดร่วมยุโรป ดังนั้นผลกระทบของมาตรการ IPP จึงน่าที่จะเกี่ยวข้องในส่วนของวงจรผลิตภัณฑ์ด้านอุปสงค์ มากกว่าด้านอุปทาน ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยน่าจะประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการด้านอุปทานดังกล่าวข้างต้น ได้แก่

1. แนวคิดและการออกแบบผลิตภัณฑ์
2. กระบวนการผลิต
3. กระบวนการแปรรูปวัสดุและพลังงาน
4. หีบห่อและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์

กรณีที่สินค้าจากประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว อาจมีผลต่อราคาของสินค้า เนื่องจากอาจถูกเก็บภาษีในอัตราที่สูง รวมถึงการปฏิเสธการใช้สินค้าจากประเทศไทย หรือแม้แต่ว่าไม่อาจจะนำเข้าได้เนื่องจากฉลากหรือหีบห่อบรรจุภัณฑ์ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

นโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมการบรรจุภัณฑ์ (SCP) คณะกรรมาธิการยุโรปได้ออกแผนปฏิบัติการสำหรับดำเนินนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production - SCP) และนโยบายอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน (Sustainable Industrial Policy - SIP) ของสหภาพยุโรป หลังจากที่เดือนมาแล้ว 2 ครั้ง ค.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2551 เนื่องจากแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้รับข้อคิดเห็นที่แตกต่างและมีการสืบทอดอย่างมากจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในยุโรป ไม่ว่าจะเป็น NGOs องค์กรผู้บริโภค ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจยุโรป ที่สำคัญ แผนปฏิบัติการ SCP ของสหภาพยุโรปฉบับนี้เป็นการกำหนดแผนการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการยุโรปในการปรับปรุงกฎระเบียบของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมและการประหยัดพลังงานที่มีอยู่เดิมและออกมาตรการใหม่ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและการนำเข้าสินค้าจากประเทศที่สามที่ต้องการส่งมาขายยังตลาดยุโรป รวมทั้งไทยให้ต้องมีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้นและเข้มงวดขึ้นอย่างแน่นอน

เป้าหมายหลักแผนปฏิบัติการ SCP มีเป้าหมายสำคัญเพื่อปรับปรุงรูปแบบการผลิตสินค้าให้รักษาสีสิ่งแวดล้อมและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดวงจรชีวิตของสินค้า 'life cycle' (ตั้งแต่การใช้วัตถุดิบ การออกแบบ การผลิต การประกอบ การตลาด การจำหน่าย จนถึงการจัดทิ้ง) และมุ่งปรับปรุงรูปแบบการบริโภคภายในสหภาพยุโรป ส่งเสริมให้ประชาชนเลือกใช้สินค้าและบริการที่รักษาสีสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงานมากขึ้น ผ่านการปรับปรุงกฎระเบียบที่มีอยู่เดิมและการออก

มาตรการใหม่ๆ เพิ่มเติม อาทิ การให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น ปรับปรุงการติดฉลาก ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการที่คำนึงถึงการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีทั้ง มาตรการที่เป็นการบังคับใช้และทำได้โดยสมัครใจ ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการ SCP จะเน้นเฉพาะกลุ่ม สินค้าที่มีศักยภาพสูงที่จะสามารถลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมได้

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ SCP สรุปได้ดังนี้

1. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม (Better Products)

การทบทวนกฎระเบียบ Eco-Design ซึ่งเป็นกรอบกฎระเบียบที่บังคับใช้โดย คณะกรรมาธิการยุโรป โดยจะขยายข้อกำหนดการออกแบบผลิตภัณฑ์ประหยัดพลังงาน (Ecodesign requirements) จากเดิมที่มีผลบังคับกับผลิตภัณฑ์ที่ใช้พลังงาน (energy-using products) ให้ ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่แม้จะไม่ได้ใช้พลังงานในช่วงระหว่างการใช้งานแต่มีผลทำให้ประหยัด พลังงานทุกชนิดด้วย (energy-related products) อาทิ อุปกรณ์ก๊อกน้ำ หน้าต่าง โดยออกร่างระเบียบ เรื่อง “Setting of ecodesign requirements for energy related products” โดยคณะกรรมาธิการยุโรป จะออกมาตรการสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป และจะมีข้อกำหนด 2 ระดับ คือ ข้อกำหนด ขั้นต่ำ (Minimum Requirements) เป็นมาตรการบังคับ และ advanced benchmark สำหรับ environmental performance ซึ่งเป็นมาตรการโดยสมัครใจที่กำหนดจากผลิตภัณฑ์ที่มีขีด ความสามารถสูงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีวางจำหน่ายอยู่ในตลาดในปัจจุบัน โดยจะทบทวนเป็นระยะๆ ซึ่ง advanced benchmark ดังกล่าวจะใช้เป็นตัวชี้้นำเพื่อเพื่อยกระดับ Minimum Requirement ให้สูงขึ้นต่อไปในอนาคต อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมในบท Eco-Design

2. การให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภค (Smart Consumption)

การทบทวนกฎระเบียบ Energy Efficiency Labelling ซึ่งเป็นกฎระเบียบที่บังคับใช้ เช่นกัน โดย 1) ขยายขอบข่ายการติดฉลากที่แสดงถึงการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมให้ ครอบคลุมทั้งสินค้าประเภท Energy-Using Products และ Energy-Related Products อื่นๆ ด้วย 2) กำหนด Labelling Categories ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับกฎระเบียบ Eco-Design ข้างต้น โดย ฉลากดังกล่าวจะบ่งชี้ระดับการใช้/ประหยัดพลังงาน และระดับการรักษาสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ นั้นๆ และ 3) กำหนดมาตรการดำเนินการ (Implementing Measures) สำหรับ Energy Labelling ต่อไป

การทบทวนกฎระเบียบ Eco-Label ซึ่งเป็นมาตรการโดยสมัครใจคณะกรรมการยุโรปจะแก้ไข Eco-Label Regulation โดยปรับปรุงแนวทางและกระบวนการสมัครเพื่อรับตรา Eco-Label (อาทิ EU Flower) ให้ง่ายขึ้น และจะขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมประเภทสินค้าให้กว้างขวางมากขึ้น (ประเภทสินค้าอาจมากกว่าที่กฎระเบียบ Eco-Design ครอบคลุม) โดยจะเน้นให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้าที่ได้รับตรานี้หมายถึงสินค้าที่มีกระบวนการผลิตที่คำนึงถึงการรักษาสีสิ่งแวดล้อม หรือ 'label of excellence' ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะกำหนดกฎเกณฑ์การให้ตรา Eco-Label สำหรับแต่ละประเภทสินค้า โดยมีเป้าหมายว่าจะให้มีเพียง 10% ของสินค้าประเภทนั้นๆ ที่มีอยู่ในตลาดในช่วงเวลานั้นๆ ที่จะได้รับตรานี้

3. การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

Harmonised Based for Public Procurement ซึ่งเป็นมาตรการบังคับใช้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะใช้กฎระเบียบ Energy Efficiency Labelling เป็นตัวกำหนดว่าระดับการประหยัดพลังงานและการรักษาสีสิ่งแวดล้อมระดับใดระดับหนึ่ง ที่คณะกรรมาธิการยุโรปจะกำหนดให้ภาครัฐของแต่ละประเทศสมาชิกถือเป็นระดับที่หากต่ำกว่าภาครัฐจะไม่สามารถจัดซื้อได้

มาตรการจูงใจ การสร้างมาตรการจูงใจสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงานและรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้แรงจูงใจเองได้ อย่างไรก็ตาม กฎระเบียบ Energy Efficiency Labelling จะกำหนดระดับการประหยัดพลังงานและรักษาสีสิ่งแวดล้อมระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งหากต่ำกว่านั้นภาครัฐจะไม่สามารถให้มาตรการจูงใจได้

นอกจากนั้น จะมี Green Public Procurement (GPP) เป็นมาตรการตามความสมัครใจ โดยคณะกรรมาธิการยุโรปจะแนวทาง (Guideline) และเครื่องมือที่ภาครัฐของประเทศสมาชิกสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติประกอบด้วย Indicative targets รวมทั้งการหารือกับประเทศสมาชิก EU เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับ 'voluntary common GPP' ทั้งสำหรับสินค้าและบริการ

4. ความร่วมมือกับผู้ค้าปลีกยุโรปและผู้บริโภค

จัดตั้ง Retail Forum เนื่องจากผู้ค้าปลีกมีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดการบริโภคที่ยั่งยืนของผู้บริโภคคณะกรรมการยุโรปจึงได้จัดตั้ง Retail Forum ขึ้น โดยให้เป็น Forumหารือกับผู้ค้าปลีกในสหภาพยุโรป เพื่อกำหนดสาขาที่จะต้องมีการแก้ไข แลกเปลี่ยน best practices และรายงานผลการดำเนินงาน โดยต้องการให้ผู้ค้าปลีกตั้งเป้าหมาย ระยะเวลา กระบวนการติดตามความสำเร็จของตนขึ้นมา โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility หรือ CSR) โดยจะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ อาทิ ผู้ผลิต ผู้บริโภค และ NGOs มีส่วนร่วมใน Forum นี้ด้วย

5. การปรับกระบวนการผลิต (Leaner Production)

ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยทบทวน Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) ซึ่งเป็นมาตรฐานโดยสมัครใจในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

6. ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ

ในระดับระหว่างประเทศ จะส่งเสริมให้ SCP เป็นส่วนหนึ่งของ UN SCP 10-year framework programme ให้เป็น good practice นอกจากนี้ จะส่งเสริมความร่วมมือในโครงการต่างๆ อาทิ SWITCH ASIA สำหรับภูมิภาคเอเชียด้วย และจะผลักดันการเจรจาการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในกรอบ WTO และในกรอบการเจรจาวิภาคีด้วย โดยหวังจะให้ร่างระเบียบ Eco-Design ฉบับใหม่ได้การยอมรับเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมการส่งออกของบริษัทชั้นนำของสหภาพยุโรป

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะรายงานผลการปฏิบัติการและจะทบทวนแผนปฏิบัติการนี้อีกครั้งในปี ค.ศ. 2012 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเกี่ยวกับการขยายขอบข่ายกฎระเบียบ Eco-Design และกฎระเบียบเรื่องการติดฉลาก (Labelling Directive) ให้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกเหนือจากสินค้าประเภท Energy-Related Products ด้วย ซึ่งมีกระแสข่าวว่าอาจรวมถึงสินค้าเกษตรและอาหารเข้าไปด้วย

ผลกระทบของมาตรการ SCP ที่มีต่อประเทศไทย

แผนปฏิบัติการ SCP มิได้มุ่งเฉพาะการผลิตและการบริโภคสินค้าภายในตลาดสหภาพยุโรปเท่านั้น แต่มีผลกระทบต่อประเทศที่ต้องการส่งสินค้ามายังตลาดสหภาพยุโรปด้วย โดยมุ่งให้ยุโรปเป็นผู้นำในมาตรฐานและเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมและพยายามขยายมาตรฐานของตนเองให้เป็นมาตรฐานของโลก ซึ่งผลิตภัณฑ์ของไทยจะต้องปรับตัวโดยคำนึงถึงกระบวนการผลิตซึ่งใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษากฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎระเบียบ Energy Efficiency Labelling และแนวทางอื่นที่จะมีเพิ่มเติมในอนาคต เพื่อที่จะสามารถคงความสามารถในการแข่งขันในตลาด EU ในอนาคตได้ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ผลการศึกษา แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไป ของการผลิตและการส่งออก รวมถึงนโยบายการค้า ระหว่างประเทศ ของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาและกราฟ ในการอธิบาย

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage) :RCA) ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบใน สินค้าประเภทกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของไทย และกลุ่มประเทศ สหภาพยุโรป กับคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ประเทศเนเธอร์แลนด์

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือตลาด สหภาพยุโรป โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Model) ในการหา ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก รวมถึงนโยบายการค้าระหว่าง ประเทศของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป โดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาและกราฟ ในการอธิบาย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และนโยบายการค้าระหว่างประเทศ เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ ในข้อที่ 1 พบว่า

ข้อมูลที่ทำมาทำการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมจาก เอกสารรายงานการศึกษา และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสารของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำหรับข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออก ผลิตภัณฑ์กระดาศ กระดาศ และบรรจุภัณฑ์ กระดาศที่ส่งออกไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป รวบรวมจากสถิติของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรม เศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมศุลกากร กรมส่งเสริมการส่งออก ส่วนข้อมูลการนำเข้าและการส่งออก บรรจุภัณฑ์กระดาศ จากประเทศไทย โดยได้รวบรวมจากกรมส่งเสริมการส่งออก และองค์การ สหประชาชาติ

เมื่อพิจารณากฎระเบียบกลางของสหภาพยุโรปจะเห็นว่า โดยหลักการแล้วกฎระเบียบ ดังกล่าวใช้บังคับกับสินค้าทั่วไปในตลาดสหภาพยุโรป โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าจะมาจากประเทศใด และหากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้ว ก็สามารถจำหน่ายในตลาดได้ ซึ่งไม่ขัดกับ หลักเกณฑ์สำคัญขององค์การการค้าโลก (WTO) ทั้ง 3 ประเด็น คือ

1. การให้การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured Nation Treatment: MFN) หมายถึง การปฏิบัติต่อชาติอื่น ๆ อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่า ประเทศนั้นจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ
2. การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) หมายถึง การปฏิบัติต่อสินค้านำเข้าจาก ประเทศสมาชิกอื่นๆ เท่าเทียมกับสินค้าภายในประเทศ
3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การดำเนินนโยบายและมาตรการทาง การค้ารวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ของประเทศสมาชิกใดๆ จะต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน มีการตีพิมพ์ เผยแพร่ด้วยกฎหมายและระเบียบต่างๆ

ดังนั้น ในการกำหนดกฎระเบียบกลางเพื่อจัดการบรรจุภัณฑ์และของเสียบรรจุภัณฑ์ เพื่อ ป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ พืช และเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

การกำหนดกฎระเบียบด้านบรรจุภัณฑ์ของสหภาพยุโรปส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม ไทยดังนี้

1. เมื่อพิจารณาในด้านการค้าระหว่างประเทศ การที่สหภาพยุโรปกำหนดกฎระเบียบว่า ด้วยบรรจุภัณฑ์และการจัดการของเสียบรรจุภัณฑ์ โดยให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้าปลีก

ร้านค้า ต้องนำบรรจุภัณฑ์ของตนกลับไปจัดการหรือมอบหมายให้องค์การจัดการของเสีย
บรรจุภัณฑ์รับไปดำเนินการ โดยชำระค่าธรรมเนียมนั้น เป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลด
ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมผ่านการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อต้นทุน (Cost Implication)
ในการผลิตและการค้าของผู้ผลิตและผู้เกี่ยวข้องในระบบ ทั้งที่ เป็นผู้ส่งออกและผู้นำเข้า

ไทยส่งออกบรรจุภัณฑ์สินค้าทุกประเภทไปสหภาพยุโรปโดยเฉลี่ย 75 ล้านกิโลกรัม
ต่อปี ปริมาณบรรจุภัณฑ์นี้ไทยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการจัดการ หรือนำขยะบรรจุภัณฑ์กลับไป
จัดการเอง ซึ่งเป็นภาระต่อผู้ส่งออกไทย ดังนั้น ผู้ส่งออกสินค้าของไทยจึงได้รับผลกระทบอย่าง
หลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการส่งออกสินค้าไทยไปสหภาพยุโรปล้วนบรรจุหีบห่อทั้งสิ้น โดยเฉพาะ
สินค้าอาหาร เช่น สินค้าประมง ไข่ และอาหารพร้อมรับประทาน

2. การดำเนินการดังกล่าวเป็นการใช้มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non tariff
Barriers: NTBs) โดยอ้างความชอบธรรมจากข้อยกเว้นของ WTO ในการคุ้มครองชีวิตมนุษย์ พืช
และสัตว์ เพื่อจัดการของเสียบรรจุภัณฑ์สินค้าที่ผลิตในประเทศและที่นำเข้าจากต่างประเทศ เมื่อไม่
สามารถนำบรรจุภัณฑ์กลับออกไปได้ ผู้นำเข้าก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการกำจัด ผู้นำเข้าจึงผลัก
ภาระนี้มายังผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย หรือขอต่อรองลดราคาสินค้าลง สินค้าจากประเทศไทยจึงมี
ภาระต้นทุนการส่งออกสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันส่งออกสินค้าของไทย
หากสินค้านั้นต้องแข่งขันในการส่งออก นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศไทยต้องเสียเปรียบทางการค้า
กับประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป เนื่องจากสินค้าจากประเทศไทยที่ส่งเข้าไปในตลาดสหภาพยุโรป
จะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการกำจัดของเสีย แต่สินค้านำเข้าจากสหภาพยุโรปมายังประเทศไทย
ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมอย่างเดียวกัน เพราะประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ซึ่งในปีหนึ่งๆ
ประเทศไทยนำเข้าบรรจุภัณฑ์สินค้าจากสหภาพยุโรปโดยเฉลี่ย 8 ล้านกิโลกรัมต่อปี ในจำนวนนี้
ส่วนหนึ่งจะกลายเป็นขยะบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการขยะบรรจุ
ภัณฑ์ โดยผู้ส่งออกของสหภาพยุโรปไม่ต้องมีภาระต้นทุนในการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์แต่อย่างใด

3. แม้ว่าผู้นำเข้าสินค้าในสหภาพยุโรปไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกฎระเบียบนี้ แต่
จะได้รับผลกระทบจากกฎหมายที่ประเทศสมาชิกตราขึ้นตามข้อกำหนดของระเบียบกลาง ซึ่งแต่ละ
ประเทศจะตรากฎหมายออกมาไม่พร้อมกันและคิดอัตราค่าจัดการต่างกัน เป็นผลให้บรรจุภัณฑ์ที่
วางจำหน่ายในประเทศใด จะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุดังกล่าว
ย่อมเป็นผลให้ผู้นำเข้าสินค้าไปจำหน่ายในประเทศต่างๆ ของสหภาพยุโรป มีค่าใช้จ่ายด้านค่า

จัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว ซึ่งเป็นต้นทุนการนำเข้าไม่เท่ากัน เกิดความยุ่งยากในการคิดต้นทุนนำเข้า หรือส่งออก

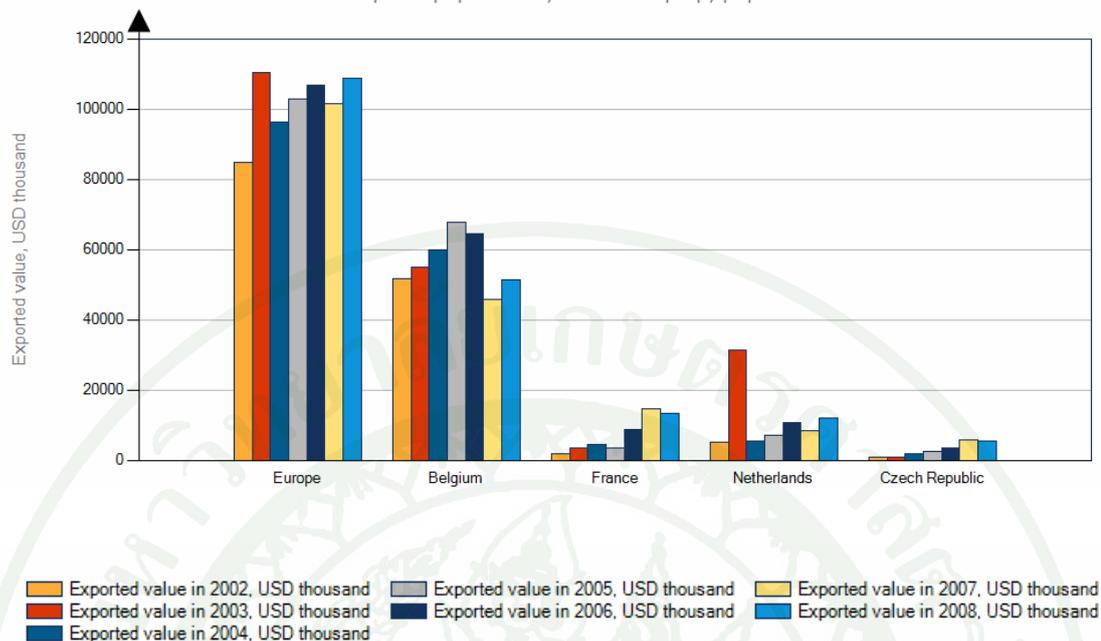
4. เนื่องจากผู้ส่งออกต้องพิมพ์สัญลักษณ์และเครื่องหมายแสดงการใช้บริการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ขององค์กรที่ตนเองซื้อบริการ ซึ่งการจะนำสัญลักษณ์ลงพิมพ์ได้นั้น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือ ผู้ค้าปลีก จะต้องซื้อบริการจัดการบรรจุภัณฑ์หลังใช้ก่อน จึงจะพิมพ์สัญลักษณ์นั้นได้ ประกอบกับ บางประเทศมีสัญลักษณ์ไม่เหมือนกัน อาจเกิดความสับสนและอาจมีการเรียกร้องค่าเสียหาย ซึ่งมีสาเหตุจากการพิมพ์สัญลักษณ์เพื่อใช้ในประเทศหนึ่งแต่ไปปรากฏในอีกประเทศหนึ่ง

5. หากผู้ผลิตหรือผู้ส่งออกไทยยังคงใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบเดิมที่ไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่ประเทศคู่แข่งมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์สินค้าเพื่อส่งออกที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันกับข้อกำหนดของประเทศ ผู้นำเข้าที่ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก็ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ และมีแนวโน้มที่ประเทศผู้นำเข้า จะเลือกสั่งซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการหรือข้อกำหนดของตนมากที่สุด

6. เป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติที่ประเทศไทยจะมีแนวปฏิบัติด้านบรรจุภัณฑ์เช่นเดียวกับสหภาพยุโรป เนื่องจากสาเหตุพื้นฐานด้านการศึกษาและวินัยของประชาชน รวมทั้งนโยบายที่ชัดเจนของภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้ด้านการตื่นตัวและจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมจะมีเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่านั้น ประกอบกับผู้ส่งออกไทยยังไม่ค่อยทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนด ประกาศ หรือข้อห้ามของแต่ละประเทศ ทำให้เกิดปัญหาที่อาจต้องส่งคืนสินค้า เช่น ข้อกำหนดการห้ามใช้ PVC โดยบางประเทศจะประกาศแจ้งให้ทราบ และขอความร่วมมือให้สมัครใจในการถือปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ส่งออกไทยจึงควรระมัดระวังในเรื่องดังกล่าวเป็นพิเศษ และไม่ควรเลือกใช้วัสดุที่มีต้นทุนต่ำแต่เพียงอย่างเดียว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนทางด้านข้อมูลในเชิงสถิติ สามารถหาความสัมพันธ์โดยการนำมา Plot เป็นกราฟ เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ พบว่า เมื่อทางกลุ่มสหภาพยุโรป ได้ออกนโยบายกีดกันทางการค้าขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเบลเยียม ได้ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาษ กระดาษ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ทำให้มีแนวโน้มการส่งออกลดลง และเมื่อหลังการปรับตัวจากภาครัฐก็ภายในประเทศ พบว่าแนวโน้มการส่งออก จะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ดังตาราง

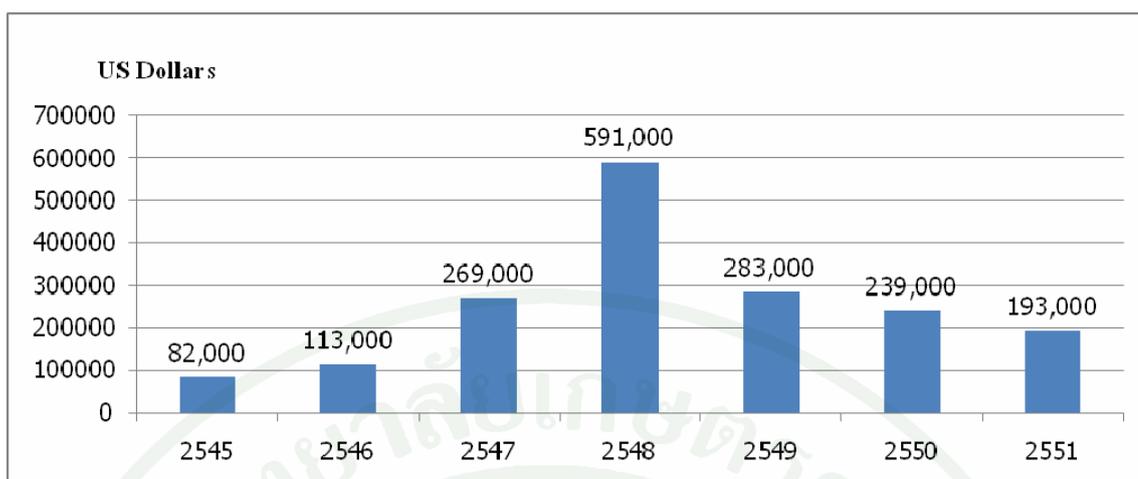
List of importing markets for a product exported by Thailand
Product : 48 Paper & paperboard, articles of pulp, paper and board

ภาพที่ 7 แสดงการมูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS48) ของประเทศไทย ไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศเบลเยียม ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศสาธารณรัฐเช็ก ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2551

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

จากการศึกษาจะพบว่า เมื่อทางกลุ่มสหภาพยุโรป ได้ออกนโยบายกฎระเบียบเกี่ยวกับ IPP (Integrated Product Policy) ขึ้นในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548 แต่ทั้งนี้จะพบว่า ภาคธุรกิจจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อรับมือมาตรการที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้การปรับตัวต้องใช้เงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางธุรกิจ และการผลิต มีผลทำให้ มูลค่าการส่งออกปรับตัวลดลงอย่างเห็นได้ชัด คือจาก 591 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปรับตัวลดลงเหลือเพียง 283 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือลดลงมากกว่าร้อยละ 52 ดังแสดงได้จากภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แสดงการมูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS48) ของไทย ไปยัง ประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2551

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

และในการออกนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมการบรรจุภัณฑ์ ในเดือนกันยายน 2551 ของกลุ่มสหภาพยุโรป เช่นเดียวกัน จะพบว่า มูลค่าการส่งออกในช่วงเวลาก่อนหน้าที่จะมีการใช้นโยบาย ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเตรียมการกับนโยบายใหม่ที่เกิดขึ้น ส่งผลทำให้มูลค่าการส่งออกในช่วงเวลานั้นๆ ปรับตัวลดลง และเมื่อทางกลุ่มสหภาพยุโรป มีการใช้นโยบาย ผลกระทบดังกล่าว ที่ได้มีการเตรียมการไว้แล้วนั้น จะพบว่า ภาคธุรกิจภายในประเทศจะได้รับผลกระทบที่น้อย และส่งผลต่อการส่งออก ให้ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage) :RCA) ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าประเภทกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของไทย และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กับคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์ การผลิต การตลาดได้อย่างเหมาะสม สำหรับนักลงทุนที่ต้องการปรับเปลี่ยน

กลยุทธ์ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตลอดจนหลีกเลี่ยงการเกิดข้อเสียเปรียบทางการค้า

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ สามารถวัดได้จากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) เพื่อพิจารณาศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกของประเทศใดประเทศหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของโลกในสินค้าแต่ละชนิด (Dagenais, 1992)

ผลการศึกษาค้นคว้าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage : RCA) ของกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ จำนวน 5 หมวดตามพิกัดศุลกากร แสดงถึงความได้เปรียบทางการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างของประเทศนั้นๆ ซึ่งหากค่า RCA ของสินค้าของประเทศนั้นๆ มีค่ามากกว่า 1 แสดงถึงความได้เปรียบในสินค้าของประเทศนั้นๆ ในตลาดขงประเทศคู่ค้า การวิเคราะห์ค่า RCA ในการศึกษาจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่า RCA ของประเทศไทย กับประเทศคู่แข่งที่สำคัญในแต่ละตลาดที่สำคัญ คือเนเธอร์แลนด์ ซึ่งในการศึกษาได้เลือกศึกษาเฉพาะตลาดที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ตลาดเบลเยียม

ในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิตินำเข้าและส่งออก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2551 แบ่งกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากรที่ 4819 ออกเป็น 5 หมวดย่อยตามพิกัดศุลกากรดังต่อไปนี้

รหัสฮาร์โมนไนซ์

ประเภทของกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์กระดาษ

4819.1001

หีบ กล่อง และซองทำด้วยกระดาษและกระดาษแข็งชนิดลูกฟูก (Cartons , boxes , cases , bags and other packing containers , of Paper , paper board , cellulose wadding or webs of cellulose fibers : Box files, litter trays , and similar article , of paper or like. Carton, boxes and case of corrugated paper.)

4819.2001

หีบ กล่อง และซองที่พับได้ทำด้วยกระดาษและกระดาษแข็งชนิดที่ไม่ใช่ลูกฟูก (Cartons , boxes ,cases , bags and other packing containers, of paper ,paper board ,cellulose wadding or webs of cellulose fibers : box files ,letters trays , and similar articles , of paper or paperboard of a kind used in offices, shops or the like ,Folding cartons,

4819.3001	boxes , boxes and cases of non corrugated paper or paper board.) กระสอบและถุง ที่มีฐานกว้างตั้งแต่ 40 เซนติเมตร (Cartons ,boxes , cases, bags and other packing containers ,of paper, paper board , cellulose wadding or webs of cellulose fibers : box files , letter tray , and similar articles , of paper or paperboard of a kind used in offices , shops or the like. Sack sandbags)
4819.4001	(Sacks and bags, of paper, nes; including cones)
4819.5001	(Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper)

ผลการวิเคราะห์ค่าความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (พิกัดศุลกากรที่ 4819) ของประเทศไทยพบว่าค่า RCA ที่คำนวณได้ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิกัดศุลกากรที่ 4819 Packing Containers ,of paper ,paper board ,cellulose wadding โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 5)สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าความเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 - 2551

ปี	RCA ไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.033	2.871
2546	0.050	2.669
2547	0.109	1.814
2548	0.267	2.087
2549	0.121	1.938
2550	0.085	1.991
2551	0.070	1.878

ที่มา: คำนวณจากตารางภาคผนวกที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่าRCAที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่าRCAของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงค่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปมา และแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีค่าลดลง

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิถศุลการกรที่ 4819.1001 หีบ กล่อง และซองทำด้วยกระดาษ และกระดาษแข็งชนิดลูกฟูก (Cartons , boxes , cases , bags and other packing containers , of Paper , paper board , cellulose wadding or webs of cellulose fibers : Box files, litter trays , and similar article , of paper or like. Carton, boxes and case of corrugated paper.) โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 6)สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิถศุลการกร 4819.1001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551

ปี	RCA ไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.001	2.760
2546	0.002	2.755
2547	0.031	2.106
2548	0.003	2.271
2549	0.049	2.116
2550	0.007	2.416
2551	0.043	2.412

ที่มา: จำนวนจากตารางภาคผนวกที่ 3

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่าRCAที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่าRCAของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงค่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปมา และแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิคัดศุลกากรที่ 4819.2001 หีบ กล่อง และซองที่พับได้ทำด้วยกระดาษและกระดาษแข็งชนิดที่ไม่ใช่ลูกฟูก (Cartons , boxes ,cases , bags and other packing containers, of paper ,paper board ,cellulose wadding or webs of cellulose fibers : box files ,letters trays , and similar articles , of paper or paperboard of a kind used in offices, shops or the like ,Folding cartons,boxes , boxes and cases of non corrugated paper or paper board.) โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 7) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิคัดศุลกากร 4819.2001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551

ปี	RCAไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.067	3.574
2546	0.095	3.060
2547	0.175	1.791
2548	0.608	2.317
2549	0.211	2.196
2550	0.178	2.005
2551	0.104	1.865

ที่มา: คำนวณจากตารางภาคผนวกที่ 4

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่าRCAที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่าRCAของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงและมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในทางที่ลดลง ส่วนแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปมา และแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีค่าลดลง

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิกัดศุลกากรที่ 4819.3001 กระสอบและถุง ที่มีฐานกว้าง ตั้งแต่ 40 เซนติเมตร (Cartons ,boxes , cases, bags and other packing containers ,of paper, paper board , cellulose wadding or webs of cellulose fibers : box files , letter tray , and similar articles , of paper or paperboard of a kind used in offices , shops or the like. Sack sandbags) โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอันดับที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 8) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.3001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 - 2551

ปี	RCAไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.106	2.201
2546	0.184	1.162
2547	0.154	1.440
2548	0.235	1.371
2549	0.258	1.128
2550	0.070	1.409
2551	0.051	1.061

ที่มา: จำนวนจากตารางภาคผนวกที่ 5

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่าRCAที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่าRCAของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงและมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เข้าใกล้ 1 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ส่วนแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปมา และแนวโน้มค่าRCAของประเทศไทย มีค่าลดลง

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิกัดศุลกากรที่ 4819.4001 (Sacks and bags, of paper, nes; including cones) โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 9) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.4001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551

ปี	RCA ไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.062	1.282
2546	0.058	1.036
2547	0.170	0.865
2548	0.053	0.780
2549	0.051	0.721
2550	0.069	0.688
2551	0.040	0.982

ที่มา: คำนวณจากตารางภาคผนวกที่ 6

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2546 และมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่า RCA ของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงและมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เข้าใกล้ 1 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ส่วนแนวโน้มค่า RCA ของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปมา

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ โดยจำแนกพิกัดศุลกากรที่ 4819 (Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper) โดยทำการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 10) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 10 ค่าความเปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ตามพิกัดศุลกากร 4819.5001 ของประเทศไทยและประเทศเนเธอร์แลนด์ ในตลาดประเทศเบลเยียม ตั้งแต่ปี 2545 – 2551

ปี	RCA ไทย	RCA เนเธอร์แลนด์
2545	0.000	1.995
2546	0.018	2.144
2547	0.089	1.213
2548	0.005	1.472
2549	0.021	1.133
2550	0.023	1.084
2551	0.052	0.571

ที่มา: คำนวณจากตารางภาคผนวกที่ 7

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยการวัดจากดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้มากกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2550 และมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ในปี พ.ศ. 2551

และประเทศไทย มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อประเทศเบลเยียม คือมีค่า RCA ที่คำนวณได้น้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2551

เมื่อดูแนวโน้มค่า RCA ของประเทศเนเธอร์แลนด์ มีลักษณะสูงและมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลง ในทิศทางที่เข้าใกล้ 1 และลดลงตามลำดับ ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา และในปี พ.ศ. 2551 ประเทศเนเธอร์แลนด์มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศเบลเยียม ส่วนแนวโน้มค่า RCA ของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีเสถียรภาพ คือ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกัน ไปมา

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economics factors) และระดับ อิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศเบลเยียม

การนำเข้ากระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และ บรรจุภัณฑ์กระดาษขึ้นอยู่กับปัจจัยใดนั้น สามารถศึกษาได้จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการส่งออกสินค้าชนิดนั้นๆ โดย เปรียบเทียบ และอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศ เบลเยียม ผลกระทบจากการใช้นโยบายกฎระเบียบเกี่ยวกับ IPP (Integrated Product Policy) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมการ บรรจุภัณฑ์ SCP

สมการการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศเบลเยียม

$$Ex = \beta_1 + \beta_2 ER + \beta_3 MLR + \beta_4 CPI + \beta_5 IPP + \beta_6 SCP$$

ผลการประมาณสมการถดถอยเชิงซ้อนสำหรับแบบจำลองการส่งออกกระดาศ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาศ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Export} &= 15.08950 - 0.037327\text{CPI} - 0.387031\text{LOGGER} + 0.096890\text{IPP} - 0.058511\text{MLR} - 0.060490\text{SCP} \quad (4.1) \\ &(1.662107)^{\text{ns}} \quad (0.006826)^{***} \quad (0.288868)^{\text{ns}} \quad (0.038741)^{**} \quad (0.016812)^{***} \quad (0.055519)^{\text{ns}} \\ &[9.083953] \quad [5.468161] \quad [-1.339817] \quad [2.500983] \quad [-3.480342] \quad [-1.089549] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} R^2 &= 0.876122 & \text{Adjust } R^2 &= 0.868188 \\ \text{S.E.} &= 0.088548 & \text{Durbin - Watson} &= 1.707625 \end{aligned}$$

หมายเหตุ ค่าใน () หมายถึง ค่า Standard Error

ค่าใน [] หมายถึง ค่า T-Statistic

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสมการที่ 4.1 (ผลการวิเคราะห์ดังตารางภาคผนวกที่) แสดงให้เห็นว่า สมการการส่งออกกระดาศ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาศ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมสามารถอธิบายได้จากอัตราแลกเปลี่ยน (ER) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมการบรรจุภัณฑ์(SCP) เท่านั้น โดยตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษาสามารถอธิบายอุปสงค์การส่งออกกระดาศ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาศ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้ร้อยละ 87.61 ที่เหลืออีกร้อยละ 22.39 อธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งไม่ได้นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ พบว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหา Auto correlation (Durbin –Watson = 1.707625) ประกอบกับ มีบางตัวแปรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการตัดตัวแปรบางรายการออก ได้สมการใหม่ ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{Export} &= 15.86540 + 0.033404\text{CPI} - 0.490884\text{LOGGER} + 0.109261\text{IPP} - 0.059212\text{MLR} \quad (4.2) \\ &(1.507495)^{\text{ns}} \quad (0.005806)^{***} \quad (0.273012)^{**} \quad (0.037083)^{***} \quad (0.016819)^{***} \\ &[10.52435] \quad [5.753158] \quad [-1.798033] \quad [2.946357] \quad [-3.520446] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} R^2 &= 0.874237 & \text{Adjust } R^2 &= 0.867869 \\ \text{S.E.} &= 0.088653 & \text{Durbin - Watson} &= 1.650755 \end{aligned}$$

จากสมการที่ 4.2 (ผลการวิเคราะห์ดังตารางภาคผนวกที่ 14) แสดงให้เห็นว่า สมการการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมสามารถอธิบายได้จากอัตราแลกเปลี่ยน (ER) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายสินค้าครบวงจร IPP (Integrated Product Policy) โดยตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษาสามารถอธิบายอุปสงค์การส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้ร้อยละ 87.42 ที่เหลืออีกร้อยละ 22.58 อธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งไม่ได้นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ พบว่าตัวแปรนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ SCP ที่ทำการตัดออกไปนั้น ยังคงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงพิสูจน์ได้ว่า แบบจำลองดังกล่าวไม่เกิดปัญหา Serial Correlation เกิดขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศเบลเยียม มีดังต่อไปนี้

1. ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1 ดอลลาร์สหรัฐ จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมลดลง 0.490884 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในทางตรงกันข้าม หากอัตราแลกเปลี่ยนลดลง 1 ดอลลาร์สหรัฐ จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษเพิ่มขึ้น 0.490884 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ โดยอัตราแลกเปลี่ยนสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 (t-Statistic = -1.798033) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับที่คาดการณ์ไว้

2. ผลกระทบจากการใช้นโยบายสินค้าครบวงจร หรือ Integrated Product Policy (IPP) ของกลุ่มสหภาพยุโรป มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อกลุ่มสหภาพยุโรปมีการออกใช้นโยบายสินค้าครบวงจร จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมเพิ่มขึ้น 0.109261 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปยกเลิกการใช้นโยบายสินค้าครบวงจร จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ

เพิ่มขึ้น 0.109261 ล้านบาท โดยนโยบายสินค้าครบวงจร สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 (t-Statistic = 2.946357) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ตรงกันข้ามกับที่คาดการณ์ไว้

3. ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ลดลง 0.059212 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ ในทางตรงกันข้าม หากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษเพิ่มขึ้น 0.059212 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 (t-Statistic = -3.520446) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ตรงกันข้ามกับที่คาดการณ์ไว้

4. ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ กล่าวคือ เมื่อดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม เพิ่มขึ้น 0.033404 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ ในทางตรงกันข้าม หากดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) ลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษลดลง 0.033404 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 (t-Statistic = -3.520446) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับที่คาดการณ์ไว้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก นโยบายการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป นโยบายสินค้าครบวงจร และนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่ออุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์กระดาษเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม หรือการให้บริการ ล้วนต้องใช้บรรจุภัณฑ์เป็นส่วนประกอบในการส่งเสริมการขายสินค้า

สำหรับในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วต่างพยายามลดปริมาณบรรจุภัณฑ์ลง หรือกำหนดประเภทของบรรจุภัณฑ์เพื่อลดของเสียจากบรรจุภัณฑ์ ดังที่สหภาพยุโรปได้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับ Packaging and Packaging Waste โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขอบเขตของกฎหมายครอบคลุมบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์ทุกชนิด และยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบเครื่องหมายบนบรรจุภัณฑ์ที่ระบุวัสดุที่ใช้

กฎระเบียบดังกล่าวของสหภาพยุโรป ได้ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าและบรรจุภัณฑ์สินค้าของไทย ซึ่งผู้นำเข้าอาจเรียกร้องให้ผู้ส่งออกปรับเปลี่ยนการใช้วัสดุให้เหมาะสมกับข้อกำหนดของประเทศตน เนื่องจากผู้นำเข้าต้องมีภาระและค่าใช้จ่ายในการแต่งตั้งตัวแทนเพื่อจัดเก็บวัสดุ ส่งผลให้ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บางส่วนหนึ่งให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้า ทำให้สินค้าส่งออกของไทยและของประเทศที่สามที่ส่งไปจำหน่ายในสหภาพยุโรปมีราคาสูงขึ้น ขณะเดียวกันผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าก็ยังคงต้องรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ถูกต้อง สอดคล้องกับกฎระเบียบของสหภาพยุโรปและกำหนดระดับราคาที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้

จากผลการศึกษาการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศเบลเยียม ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2552 สรุปได้ดังนี้

ในตลาดประเทศเบลเยียม ประเทศไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ในทางกลับกันประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างประเทศเนเธอร์แลนด์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ

สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม ได้แก่อัตราแลกเปลี่ยน (ER) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายสินค้าครบวงจร IPP (Integrated Product Policy)

ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยน และ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี (MLR) เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศเบลเยียม (CPI) และ ผลกระทบจากการใช้นโยบายสินค้าครบวงจรของกลุ่มสหภาพยุโรป มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย มีการปรับตัวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่นโยบายดังกล่าว จะมีผลบังคับใช้ และเมื่อมีนโยบายสินค้าครบวงจร ดังกล่าว มีผลบังคับใช้ จะทำให้คู่แข่งบางประเทศ มีความเสียเปรียบในด้านการส่งออกสินค้าดังกล่าว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

แนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับผู้ผลิตและผู้ส่งออก เพื่อรับมือกับความเข้มงวดจากกฎระเบียบต่างๆ ของต่างประเทศที่มีเพิ่มมากขึ้นในเรื่องบรรจุภัณฑ์และการนำกลับมาใช้ใหม่นั้น

การดำเนินการแบบ Eco-design คือทางออกในการกำจัดหรือลดของเสียจากบรรจุภัณฑ์ โดยพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ ผู้ผลิตและผู้ส่งออกต้องเน้นการปรับปรุงให้เกิดปริมาณของเสียจากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้เหลือน้อยลงในขั้นตอนของการใช้งาน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับต้นทุนการผลิต การลดปริมาณการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้

ผู้ประกอบการควรต้องตระหนักว่า การเปิดเสรีทางการค้าและการแข่งขันทางการค้าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งนับวันการแข่งขันจะรุนแรงมากขึ้น โดยการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีต่างๆ จึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวและเตรียมพร้อมรับมือกับการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ และการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ โดยการปรับตัวในทุกๆ ด้าน ดังนี้

1. ควรติดตามข้อมูล ข่าวสารทางการค้า กฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า และผลการเจรจาในเวทีการค้าระหว่างประเทศต่างๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้สามารถปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศผู้นำเข้าได้ทัน่วงที

2. เนื่องจากบรรจุภัณฑ์เกี่ยวข้องกับสินค้าทุกชนิด ทั้งในด้านของการผลิต การจำหน่าย การนำเข้าและการส่งออก ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการบรรจุภัณฑ์และของเสียจากบรรจุภัณฑ์นั้นๆ แตกต่างจากของเสียอื่นๆ โดยควรให้มีการใช้ซ้ำ (Reuse) และการรีไซเคิล (Recycle) บรรจุภัณฑ์ เพราะจะทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและประหยัดพลังงาน สามารถลดการนำวัตถุดิบและพลังงานมาใช้ผลิตบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูง มีความหลากหลาย เน้นการให้ความสำคัญในมาตรฐานสินค้าในระดับสากล

3. การใช้บรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบและใช้วัสดุที่เหมาะสม สามารถลดค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อหน่วยลงได้และยังลดค่าธรรมเนียมในการกำจัดอีกด้วย ทำให้สินค้าถูกต้องตรงตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า สามารถแข่งขันได้ และเป็นการสร้างคุณค่าของสินค้าให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดโลกที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ไม่มีอุปสรรคทางการค้าอันเกิดจากการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสม

4. แนวทางการปรับตัวอาจเริ่มจากการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยควรดำเนินการดังนี้

4.1 ลดการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากความสามารถในการออกแบบและควบคุมการผลิตให้มีความเสียหายน้อยที่สุด เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะการลดการใช้วัสดุดิบจะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพ

4.2 เลือกใช้วัสดุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้งานและผลิตใหม่ได้ ซึ่งเป็นการรักษาสีงแวดล้อมและพลังงานในการผลิตวัตถุดิบ หรือการใช้วัสดุธรรมชาติอย่างอื่น

4.3 ลดการใช้งานของวัสดุที่มีหลายชั้น เนื่องจากวัสดุบรรจุภัณฑ์ที่มีหลายชั้นและเคลือบให้เป็นเนื้อเดียวกัน จะก่อให้เกิดปัญหาในการแยกและย่อยสลายเพื่อนำมาใช้ใหม่ ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัสดุที่เป็นเนื้อเดียวกัน เช่น การเลือกใช้ขวดพลาสติกที่มีฝาและฉลากเป็นพลาสติกชนิดเดียวกัน

4.4 การออกแบบโดยไม่ใช้บรรจุภัณฑ์ สินค้าบางชนิดในตลาด เช่น รถยนต์ เป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องใช้บรรจุภัณฑ์ กรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้บรรจุภัณฑ์ได้ ก็ควรลดหรือใช้บรรจุภัณฑ์ให้น้อยลง บางกรณีอาจพิจารณาใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์บางชนิดแทนวัสดุเดิม เช่น ใช้ถาดพร้อมฟิล์มหดรัดรูปแทนกล่องกระดาษลูกฟูกทั้งกล่อง

4.5 การเพิ่มความเข้มข้นหรือความหนาแน่นของสินค้า สินค้าที่มีความเข้มข้นสูงย่อมส่งผลให้การใช้ปริมาณบรรจุภัณฑ์ต่อหน่วยสินค้าน้อยลง เช่น น้ำส้มสุตรเข้มข้น หรือยาที่มีสูตรเข้มข้น จะมีปริมาณน้อยจึงส่งผลให้ใช้บรรจุภัณฑ์น้อยลงด้วย

4.6 การใช้วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นวิธีที่ป้องกันสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด เช่น ไอศกรีมโคนเป็นตัวอย่างของบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรับประทานได้ หรือลูกกวาดที่ห่อด้วยกระดาษที่สามารถรับประทานได้ ซึ่งเป็นวิธีการลดบรรจุภัณฑ์ได้ด้วยการบริโภคบรรจุภัณฑ์พร้อมอาหาร หรือใช้เป่งที่ทำจากพืชมาผลิตเป็นถาด จาน ชาม เพื่อแทนที่โฟม หรือพัฒนาเทคโนโลยีในการใช้ไบโกล้ายัดเป็นภาชนะต่างๆ

4.7 การรวมกลุ่มของสินค้าต่อหน่วยบรรจุภัณฑ์ หน่วยสินค้ายิ่งมากย่อมมีโอกาสลดค่าใช้จ่ายรวมของบรรจุภัณฑ์ในแง่ของต้นทุนบรรจุภัณฑ์และค่าขนส่ง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขึ้นในให้ลดปริมาตรที่ไม่จำเป็น เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์บริเวณปากขวดบานออก เพื่อให้ซ้อน

ได้ เป็นการลดปริมาณและพื้นที่ผิวของบรรจุภัณฑ์ขนส่ง ซึ่งหมายถึงการลดต้นทุนขนส่งบรรจุภัณฑ์และยังคงความแข็งแรงในการเรียงซ้อนของบรรจุภัณฑ์ชั้นในอีกด้วย

แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ดังกล่าว การลดปริมาณการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์เป็นแนวทางที่ได้ผลมากที่สุด ในประเทศที่พัฒนาแล้วได้กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้ใช้บรรจุภัณฑ์ต้องลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ต่อหน่วยสินค้า ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี ส่วนการเลือกวัสดุที่นำกลับมาใช้หรือผลิตใหม่นั้น จะแปรตามกลไกการนำเอาซากบรรจุภัณฑ์กลับมา ซึ่งจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการนำกลับและค่าเทคโนโลยีต่างๆ ที่นำมาผลิตใหม่ ความคุ้มค่ากับการใช้วัสดุที่ผลิตจากวัสดุที่ผลิตใหม่

ข้อเสนอแนะในเชิงประจักษ์

จากการศึกษาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ จะพบว่า ประเทศไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ดังนั้น ภาคธุรกิจ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรที่จะร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การส่งเสริมการส่งออก ซึ่งรวมไปถึงกฎระเบียบต่างๆ โดยการอำนวยความสะดวก จากภาครัฐที่มีต่อภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการ

ทางด้าน การเตรียมการรับมือกับมาตรการกีดกันทางการค้า ของสหภาพยุโรป ดังกล่าว นั้น ทางผู้ประกอบการ หรือผู้ผลิต ควรที่จะเตรียมการป้องกัน และปรับตัว ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. เชิญบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งจากภาครัฐ หรือ องค์กร เอกชน ในการจัดอบรม สัมมนา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจอันดี รวมถึงวิธีการที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ให้กับพนักงานในองค์กร รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กร
2. มีการปรับปรุง เครื่องมือ เครื่องจักร ให้ถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบ ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด
3. มีการขยายองค์ความรู้ หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไปยังสังคมภายนอก เพื่อช่วยกัน สอดส่อง ตรวจสอบ การทำงาน และเป็นการทำประชาสัมพันธ์กับสังคม ในการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

4. ในกรณี ที่จะต้องขอหน่วยงานจากภายนอก ตรวจสอบ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานจากภาครัฐ หรือภาคเอกชน ในการตรวจสอบดังกล่าว ให้เร่งดำเนินการ เนื่องจากในการติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือการตรวจสอบ จากหน่วยงานภายนอก ต้องมีระยะเวลาในการติดต่อ ดังนั้น เพื่อลดความผิดพลาดจากการติดต่อสื่อสาร และ ระยะเวลาที่ล่าช้า ลง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทย ไปยังประเทศเบลเยียม ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพของสินค้าส่งออก เป็นสำคัญ โดยไม่ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในลักษณะของตลาดประเทศคู่ค้า และประเทศคู่แข่งอย่างละเอียด ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปอาจมุ่งเน้นการศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ของประเทศไทยในตลาดคู่แข่งในตลาดประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นตลาดประเทศคู่ค้าหลักที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นตลาดที่มีบทบาทในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่แตกต่างที่ทำให้ประเทศมีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ
2. การศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้พิจารณาปัจจัยทางด้านภาษีศุลกากร เนื่องจากในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาอัตราภาษีศุลกากรในอุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมศุลกากร. 2544. ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง

กรมศุลกากร. 2552. มูลค่าสินค้าส่งออกภาคเกษตรกรรมและสินค้าทั้งหมดของประเทศ พ.ศ.2541-2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. 2543. **The World Trade Atlas**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพาณิชย์

เกริกไกร จีระแพทย์. 2544. การบรรยายพิเศษเรื่องนโยบายและทิศทางการส่งออกอาหารไทย และมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลต่อประเทศไทย, 19 มีนาคม พ.ศ.2544. คณะวิทยาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยวัฒน์ คนจริง. 2525. นโยบายการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุมพร ไพรัตน์. 2547. การวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของไทย, วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ศักดิ์ พิริยะสงวนพงศ์. 2545. การวิเคราะห์ความสามารถในการผลิตและส่งออกของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพบุลย์ ชีววิญญู. 2551. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการค้าระหว่างประเทศกับปัญหามลภาวะทางอากาศของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เยาวเรศ ทับพันซ์. 2551. เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ ทฤษฎีและนโยบาย

วัลลภา ผาดิกกรัยวงศ์. 2547. วารสาร **Engineering today** –กลุ่มธุรกิจกระดาษและบรรจุภัณฑ์
 ปูนใหญ่ เครื่องมือการผลิตครบวงจร ระดับแนวหน้าของประเทศ

ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการพาณิชย์. 2551. สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2551(มกราคม
 – ธันวาคม). กรุงเทพมหานคร. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์

สมพงษ์ กิรติวีรกุล. 2541. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก
 ของไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันพัฒนาความรู้. เศรษฐศาสตร์. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร.

สำนักวิจัยและพัฒนา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. วารสารวิชาการปริทัศน์
 ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม 2551

Dominick Salvatore. **International Economics**. Fordham University. John Wiley and Sons, Inc

Franklin R. Root. **International Trade and Investment**. The Wharton School University fo
 Pesityvania. College Division South Western Publishing

International Monetary Fund. 2002. **International Financial Statistics Year book**. New York:
 The International Monetary Fund

Statistical Office of the European Communities. Eurostat statistic 1988-2007. Luxemburg

ภาคผนวก ก

ข้อมูลที่ใช้ในการอธิบายสภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
ของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืนต่อ
อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่ออุตสาหกรรมกระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภท
กระดาษ ของประเทศไทย

ตารางผนวกที่ 1 มูลค่าการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจาย (HS48)
ปี พ.ศ. 2545 – 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Importers	Exported	Exported	Exported	Exported	Exported	Exported	Exported
	value in	value in	value in
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
'World	617,298	714,298	771,879	905,407	1,086,708	1,196,766	1,312,242
'Europe Aggregation	84,744	110,526	96,224	102,910	106,936	101,407	108,737
'Belgium	51,654	54,879	60,017	67,737	64,358	45,772	51,285
'France	1,699	3,484	4,513	3,368	8,854	14,502	13,346
'Netherlands	5,094	31,478	5,348	7,255	10,675	8,324	11,944
'Czech Republic	1,011	706	1,718	2,487	3,622	5,942	5,343
'Germany	2,825	3,475	4,213	4,124	4,007	4,171	5,032
'United Kingdom	17,338	8,031	11,361	8,688	5,342	4,326	4,077
'Italy	1,616	1,980	2,130	2,222	2,577	3,519	2,668
'Russian Federation	52	104	619	829	571	1,493	2,060
'Switzerland	1,033	906	782	778	917	1,259	1,621
'Croatia	1	28	3	35	33	1,332	1,175
'Poland	32	30	78	326	326	936	1,116
'Greece	156	531	498	327	689	1,994	1,052
'Slovenia	111	139	128	229	188	620	973
'Spain	891	2,633	1,884	1,482	1,388	1,937	968
'Finland	88	150	271	313	375	1,115	922

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ภาคผนวก ข

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรม กระดาษ
ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์กระดาษ ของประเทศไทย ในตลาดเบลเยียม เมื่อเปรียบเทียบ
กับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ประเทศเนเธอร์แลนด์

ตารางผนวกที่ 2 มูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)

จำแนกตาม HS ของประเทศไทยไปยังประเทศเบลเยียมปี พ.ศ. 2545 – 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Product code	Product label	Thailand's exports to Belgium							
		Value	Value	Value	Value	Value	Value	Value	Value
		in 2001	in 2002	in 2003	in 2004	in 2005	in 2006	in 2007	in 2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	1	1	2	31	3	47	8	46
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	104	62	87	186	559	201	206	122
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	3	7	12	12	20	23	7	6
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	12	12	9	24	8	8	13	8
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	0	0	3	16	1	4	5	11

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 3 มูลค่าการนำเข้า กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)

จำแนกตาม HS ของประเทศเบลเยียมจากทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Product code	Product label	Belgium's imports from world							
		Value in 2001	Value in 2002	Value in 2003	Value in 2004	Value in 2005	Value in 2006	Value in 2007	Value in 2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	143,951	159,722	193,839	243,827	219,889	234,168	283,138	298,886
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	127,588	134,808	190,261	255,587	230,873	234,044	286,307	328,349
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	9,997	9,641	13,485	18,677	21,345	21,920	24,550	32,888
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	26,226	28,221	31,921	33,911	38,100	38,246	46,464	56,413
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	29,983	29,401	35,022	42,960	46,131	47,009	54,409	59,315

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 4 มูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)
 จำแนกตาม HS ของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 – 2551
 (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Product code	Product label	Thailand's exports to world						
		Value in	Value in	Value in	Value in	Value in	Value in	Value in
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	4,394	4,559	4,729	6,524	10,655	14,066	17,393
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	59,196	66,524	76,533	81,660	86,688	88,459	91,530
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	2,752	3,027	4,555	4,229	4,199	4,539	3,518
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	1,989	1,614	1,484	1,595	2,340	2,312	2,813
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	293	211	1,188	1,713	1,478	1,588	2,563

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 5 มูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)
 จำแนกตาม HS ของประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ. 2545 –
 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Product code	Product label	Netherlands's exports to Belgium						
		Value in 2002	Value in 2003	Value in 2004	Value in 2005	Value in 2006	Value in 2007	Value in 2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	41,662	54,933	65,850	63,821	69,706	94,033	96,967
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	45,537	59,896	58,714	68,362	72,291	78,899	82,302
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	2,006	1,612	3,450	3,740	3,479	4,755	4,692
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	3,421	3,401	3,763	3,798	3,881	4,392	7,453
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	5,544	7,726	6,683	8,677	7,494	8,109	4,559

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 6 มูลค่าการนำเข้า กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)
 จำแนกตาม HS ของประเทศเบลเยียมจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปี พ.ศ. 2545 –
 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Product code	Product label	Belgium's imports from world						
		Value in 2002	Value in 2003	Value in 2004	Value in 2005	Value in 2006	Value in 2007	Value in 2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	159,722	193,839	243,827	219,889	234,168	283,138	298,886
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	134,808	190,261	255,587	230,873	234,044	286,307	328,349
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	9,641	13,485	18,677	21,345	21,920	24,550	32,888
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	28,221	31,921	33,911	38,100	38,246	46,464	56,413
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	29,401	35,022	42,960	46,131	47,009	54,409	59,315

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 7 มูลค่าการส่งออก กระดาษ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ (HS4819)
 จำแนกตาม HS ของประเทศเนเธอร์แลนด์ไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปี พ.ศ.
 2545 – 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

		Netherlands's exports to world						
Product code	Product label	Value in	Value in	Value in	Value in	Value in	Value in	Value in
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
'481910	Cartons, boxes and cases, of corrugated paper or paperboard	89,662	114,703	135,872	152,063	161,755	200,702	208,955
'481920	Cartons, boxes and cases, folding, of non-corrugated paper or paperboard	250,544	329,706	370,779	422,703	435,290	487,669	537,947
'481930	Sacks and bags, of paper, having a base of a width of 40 cm or more	8,967	10,020	17,272	19,493	17,262	21,935	20,801
'481940	Sacks and bags, of paper, nes; including cones	24,066	28,337	45,635	40,164	37,494	41,307	51,783
'481950	Containers, packing, nes (including record sleeves) of paper	60,699	77,047	44,052	62,022	61,571	76,715	68,595

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ตารางผนวกที่ 8 มูลค่าการนำเข้า สินค้าทั้งหมดของประเทศเบลเยียม ปี พ.ศ. 2545 – 2551

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Code	Product label	Imported value in 2002	Imported value in 2003	Imported value in 2004	Imported value in 2005	Imported value in 2006	Imported value in 2007	Imported value in 2008
'TOTAL	All products	198,093,552	234,777,696	285,409,632	320,129,600	353,789,952	413,371,328	470,715,232
'27	Mineral fuels, oils, distillation products, etc	15,650,283	20,473,732	27,605,824	39,793,344	47,811,040	47,458,324	72,736,512
'87	railway, tramway	23,918,172	29,860,692	34,541,476	34,228,700	37,828,496	45,371,768	50,298,376
'30	Pharmaceutical products	20,001,572	24,410,426	30,955,644	34,285,016	33,876,488	39,615,128	42,184,480
'84	Nuclear reactors, boilers, machinery	19,922,256	23,743,424	27,727,724	28,833,600	29,719,872	36,697,884	41,231,848
'29	Organic chemicals	12,152,664	13,748,687	17,016,192	23,367,596	28,350,340	32,154,500	30,256,188
'85	Electrical, electronic equipment	12,142,348	13,402,263	15,730,965	17,610,436	18,060,498	21,034,268	22,559,652
'72	Iron and steel	4,326,009	5,991,404	9,225,552	9,659,580	13,254,213	18,544,060	19,891,462
'39	Plastics and articles thereof	8,595,866	9,978,329	11,995,845	13,155,406	15,077,507	17,451,856	18,487,480
'71	Pearls, precious stones, metals, coins, etc	14,020,793	12,376,154	15,061,199	16,951,488	15,209,114	19,547,016	17,709,890

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

(หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)

Code	Product label	Imported value in 2002	Imported value in 2003	Imported value in 2004	Imported value in 2005	Imported value in 2006	Imported value in 2007	Imported value in 2008
'90	technical, medical, etc apparatus	3,827,777	4,635,102	5,729,805	6,188,539	6,931,845	8,130,598	9,739,613
'73	Articles of iron or steel	2,655,324	3,110,604	4,076,461	4,332,092	5,056,104	6,508,090	7,839,085
'48	Paper & paperboard, articles of pulp, paper and board	3,744,164	4,491,118	4,985,769	4,965,370	5,213,103	6,057,811	6,573,009

ที่มา: The customs department of the kingdom of Thailand statistics (2552)

ภาคผนวก ค
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economics factors) และระดับอิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก กระจาย ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ประเภทกระจายของประเทศไทย ไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ประเทศเบลเยียม

ตารางผนวกที่ 9 ตารางแสดงมูลค่าการส่งออก อัตราดอกเบี้ย ดัชนีราคาผู้บริโภค และตัวแปรหุ่น (IPP และ SCP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2551 เป็นรายเดือน (ม.ค.2545 – ธ.ค.51)

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราดอกเบี้ย	CPI	ตัวแปรหุ่น IPP	ตัวแปรหุ่น SCP
ม.ค. 2545	20,680,000	4.25	92.66	0	0
ก.พ. 2545	18,630,000	4.25	94.20	0	0
มี.ค. 2545	23,030,000	4.25	94.37	0	0
เม.ย. 2545	19,010,000	4.25	94.45	0	0
พ.ค. 2545	24,260,000	4.25	94.62	0	0
มิ.ย. 2545	24,210,000	4.25	94.37	0	0
ก.ค. 2545	24,130,000	4.25	93.43	0	0
ส.ค. 2545	24,490,000	4.25	94.79	0	0
ก.ย. 2545	21,540,000	4.25	94.88	0	0
ต.ค. 2545	21,840,000	4.25	94.79	0	0
พ.ย. 2545	21,960,000	4.25	94.62	0	0
ธ.ค. 2545	22,930,000	3.85	94.71	0	0
ม.ค. 2546	20,080,000	3.75	93.77	0	0
ก.พ. 2546	22,160,000	3.75	95.73	0	0
มี.ค. 2546	26,310,000	3.55	95.99	0	0
เม.ย. 2546	24,920,000	3.5	95.82	0	0
พ.ค. 2546	28,010,000	3.5	95.47	0	0
มิ.ย. 2546	30,030,000	3.1	95.82	0	0
ก.ค. 2546	26,490,000	3	94.71	0	0
ส.ค. 2546	24,940,000	3	96.33	0	0
ก.ย. 2546	24,550,000	3	96.50	0	0
ต.ค. 2546	24,380,000	3	96.16	0	0
พ.ย. 2546	23,680,000	3	96.33	0	0
ธ.ค. 2546	25,050,000	3	96.33	0	0
ม.ค. 2547	22,790,000	3	95.05	0	0

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปี	มูลค่าการ ส่งออก	อัตราดอกเบี้ย	CPI	ตัวแปรหุ่น IPP	ตัวแปรหุ่น SCP
ก.พ. 2547	22,690,000	3	96.84	0	0
มี.ค. 2547	28,130,000	3	96.92	0	0
เม.ย. 2547	24,320,000	3	97.44	0	0
พ.ค. 2547	28,370,000	3	97.78	0	0
มิ.ย. 2547	30,700,000	3	97.69	0	0
ก.ค. 2547	29,800,000	3	96.67	0	0
ส.ค. 2547	27,930,000	3	98.29	0	0
ก.ย. 2547	30,310,000	3	98.20	0	0
ต.ค. 2547	28,380,000	3	98.71	0	0
พ.ย. 2547	29,100,000	3	98.54	0	0
ธ.ค. 2547	30,670,000	3	98.20	0	0
ม.ค. 2548	27,640,000	3	96.92	0	0
ก.พ. 2548	27,140,000	3	99.06	0	0
มี.ค. 2548	32,340,000	3	99.65	0	0
เม.ย. 2548	29,020,000	3	99.82	0	0
พ.ค. 2548	32,480,000	3	99.99	0	0
มิ.ย. 2548	34,940,000	3	100.33	0	0
ก.ค. 2548	29,370,000	3	99.31	0	0
ส.ค. 2548	32,150,000	3	101.10	1	0
ก.ย. 2548	0	3	101.10	1	0
ต.ค. 2548	30,150,000	3	100.93	1	0
พ.ย. 2548	33,380,000	3	100.85	1	0
ธ.ค. 2548	32,550,000	3.21	100.93	1	0
ม.ค. 2549	29,690,000	3.25	99.60	1	0
ก.พ. 2549	34,040,000	3.25	101.88	1	0
มี.ค. 2549	41,770,000	3.45	101.81	1	0
เม.ย. 2549	32,850,000	3.5	102.38	1	0

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปี	มูลค่าการ ส่งออก	อัตราดอกเบี้ย	CPI	ตัวแปรหุ่น IPP	ตัวแปรหุ่น SCP
พ.ค. 2549	42,950,000	3.5	102.74	1	0
มิ.ย. 2549	38,620,000	3.64	102.82	1	0
ก.ค. 2549	36,550,000	3.75	101.72	1	0
ส.ค. 2549	43,410,000	3.93	103.47	1	0
ก.ย. 2549	37,760,000	4	102.98	1	0
ต.ค. 2549	35,540,000	4.17	102.68	1	0
พ.ย. 2549	36,310,000	4.25	102.90	1	0
ธ.ค. 2549	33,200,000	4.39	103.03	1	0
ม.ค. 2550	33,370,000	4.5	101.29	1	0
ก.พ. 2550	31,560,000	4.5	103.69	1	0
มี.ค. 2550	38,670,000	4.65	103.68	1	0
เม.ย. 2550	33,510,000	4.75	104.20	1	0
พ.ค. 2550	39,300,000	4.75	104.08	1	0
มิ.ย. 2550	40,130,000	4.9	104.16	1	0
ก.ค. 2550	37,640,000	5	103.05	1	0
ส.ค. 2550	42,110,000	5	104.66	1	0
ก.ย. 2550	43,080,000	5	104.46	1	0
ต.ค. 2550	39,050,000	5	104.95	1	0
พ.ย. 2550	39,650,000	5	105.85	1	0
ธ.ค. 2550	35,590,000	5	106.23	1	0
ม.ค. 2551	42,480,000	5	104.86	1	0
ก.พ. 2551	40,140,000	5	107.44	1	0
มี.ค. 2551	45,210,000	5	108.23	1	0
เม.ย. 2551	42,400,000	5	108.45	1	0
พ.ค. 2551	44,750,000	5	109.39	1	0
มิ.ย. 2551	43,450,000	5	110.15	1	0
ก.ค. 2551	43,780,000	5.18	109.13	1	0

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปี	มูลค่าการ ส่งออก	อัตราดอกเบี้ย	CPI	ตัวแปรหุ่น IPP	ตัวแปรหุ่น SCP
ส.ค. 2551	41,090,000	5.25	110.28	1	0
ก.ย. 2551	42,610,000	5.25	110.17	1	1
ต.ค. 2551	43,690,000	4.49	109.99	1	1
พ.ย. 2551	41,680,000	3.92	109.26	1	1
ธ.ค. 2551	49,850,000	3.25	109.11	1	1

ตารางผนวกที่ 10 อัตราแลกเปลี่ยน ตามสกุลเงินต่างๆ ตั้งแต่ ม.ค. 2545 – ธ.ค. 2551

(หน่วย : บาท ต่อสกุลเงินตราต่างประเทศ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน				
	บาทต่อ US Dollars	บาท ต่อ ปอนด์	บาท ต่อ ยูโร	บาท: เยน (100 เยน) (JPY)	บาท ต่อ : ดอลลาร์ฮ่องกง (HKD)
ม.ค. 2545	43.9817	63.0731	38.9120	33.1677	5.6381
ก.พ. 2545	43.7771	62.2908	38.1004	32.7882	5.6115
มี.ค. 2545	43.3455	61.6735	37.9830	33.0395	5.5560
เม.ย. 2545	43.3761	62.5597	38.4128	33.1424	5.5600
พ.ค. 2545	42.7591	62.4053	39.1756	33.8099	5.4815
มิ.ย. 2545	42.1165	62.3754	40.1710	34.1028	5.3984
ก.ค. 2545	41.1654	64.0224	40.8592	34.8660	5.2763
ส.ค. 2545	42.1212	64.7931	41.1985	35.3930	5.3990
ก.ย. 2545	42.7680	66.5112	41.9253	35.4327	5.4815
ต.ค. 2545	43.6048	67.9291	42.7915	35.2138	5.5890
พ.ย. 2545	43.2699	67.9980	43.3230	35.6005	5.5461
ธ.ค. 2545	43.2357	68.5338	43.9896	35.4352	5.5423
ม.ค. 2546	42.7280	69.0686	45.3764	35.9760	5.4768
ก.พ. 2546	42.8269	69.0081	46.1383	35.8766	5.4893
มี.ค. 2546	42.7131	67.6160	46.1218	36.0018	5.4753
เม.ย. 2546	42.8329	67.5000	46.6140	35.7771	5.4900
พ.ค. 2546	42.1058	68.3794	48.8250	35.9129	5.3972
มิ.ย. 2546	41.6019	69.0642	48.5778	35.1788	5.3327

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย : บาท ต่อสกุลเงินตราต่างประเทศ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน				
	บาทต่อ US Dollars	บาท ต่อ ปอนด์	บาท ต่อ ยูโร	บาท: เยน (100 เยน) (JPY)	บาท ต่อ : ดอลลาร์ฮ่องกง (HKD)
ก.ค. 2546	41.7325	67.7572	47.4728	35.1668	5.3493
ค.ค. 2546	41.6182	66.3459	46.3918	35.0280	5.3345
ก.ย. 2546	40.4563	65.1408	45.4086	35.1544	5.1929
ต.ค. 2546	39.6791	66.4932	46.4099	36.2158	5.1233
พ.ย. 2546	39.8551	67.3225	46.6228	36.4934	5.1319
ธ.ค. 2546	39.6661	69.4932	48.7734	36.7959	5.1068
ม.ค. 2547	39.0482	71.1490	49.2552	36.7048	5.0263
ก.พ. 2547	39.0511	72.8968	49.3586	36.6742	5.0212
มี.ค. 2547	39.3996	72.0705	48.3684	36.3156	5.0543
เม.ย. 2547	39.3885	71.0688	47.2748	36.6109	5.0498
พ.ค. 2547	40.5165	72.3855	48.6257	36.0972	5.1940
มิ.ย. 2547	40.7571	74.5029	49.4460	37.2553	5.2249
ก.ค. 2547	40.8827	75.4015	50.1978	37.3848	5.2393
ค.ค. 2547	41.4499	75.4247	50.4978	37.5788	5.3119
ก.ย. 2547	41.4267	74.2829	50.5907	37.6438	5.3092
ต.ค. 2547	41.2695	74.4823	51.4641	37.8369	5.2954
พ.ย. 2547	40.3015	74.8420	52.2776	38.4404	5.1802
ธ.ค. 2547	39.1783	75.5566	52.4755	37.7260	5.0356
มี.ค. 2548	38.5518	73.4058	50.8298	36.6249	4.9407
เม.ย. 2548	39.4786	74.8937	51.1420	36.8430	5.0601
พ.ค. 2548	39.7765	73.8097	50.4977	37.3052	5.1034
มิ.ย. 2548	40.8663	74.3552	49.7371	37.6303	5.2533
ก.ค. 2548	41.7064	73.0191	50.2102	37.2310	5.3615
ค.ค. 2548	41.1464	73.7240	50.5409	37.1578	5.2926
ก.ย. 2548	41.0077	74.1681	50.2564	36.9284	5.2807
ต.ค. 2548	40.8624	72.0725	49.1551	35.6242	5.2659
พ.ย. 2548	41.0710	71.3102	48.4578	34.7122	5.2943
ธ.ค. 2548	41.0281	71.6494	48.6926	34.6990	5.2896
ม.ค. 2549	39.5792	69.8972	47.9750	34.2926	5.1022

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย : บาท ต่อสกุลเงินตราต่างประเทศ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน				
	บาทต่อ US Dollars	บาท ต่อ ปอนด์	บาท ต่อ ยูโร	บาท: เยน (100 เยน) (JPY)	บาท ต่อ : ดอลลาร์ฮ่องกง (HKD)
ก.พ. 2549	39.3538	68.8439	47.0524	33.3927	5.0694
มี.ค. 2549	38.9315	67.9338	46.8073	33.2035	5.0151
เม.ย. 2549	37.9448	67.0198	46.5552	32.4547	4.8900
พ.ค. 2549	37.9666	70.9322	48.4665	33.9839	4.8945
มิ.ย. 2549	38.3007	70.6645	48.5357	33.4389	4.9316
ก.ค. 2549	37.9568	69.9673	48.1538	32.7963	4.8809
ส.ค. 2549	37.5886	71.1129	48.1559	32.4590	4.8321
ก.ย. 2549	37.3835	70.5669	47.6397	31.9414	4.8021
ต.ค. 2549	37.2968	69.9078	47.0611	31.4405	4.7879
พ.ย. 2549	36.5019	69.7469	47.0034	31.1322	4.6887
ธ.ค. 2549	35.7797	70.2547	47.2312	30.4843	4.6008
ม.ค. 2550	35.9266	70.3683	46.6639	29.8447	4.6038
ก.พ. 2550	35.6912	69.9137	46.6760	29.6184	4.5677
มี.ค. 2550	35.0147	68.2061	46.3852	29.8385	4.4793
เม.ย. 2550	34.8298	69.2309	47.0021	29.3439	4.4554
พ.ค. 2550	34.5733	68.5770	46.7140	28.6387	4.4196
มิ.ย. 2550	34.5383	68.5884	46.3410	28.1761	4.4185
ก.ค. 2550	33.6681	68.4786	46.1878	27.6571	4.3045
ส.ค. 2550	34.1440	68.6132	46.4921	29.2681	4.3669
ก.ย. 2550	34.2104	69.0061	47.5133	29.7460	4.3936
ต.ค. 2550	34.1245	69.7361	48.5485	29.4627	4.3986
พ.ย. 2550	33.8389	70.1360	49.6814	30.4681	4.3497
ธ.ค. 2550	33.6587	67.9595	48.9367	29.9314	4.3142
ม.ค. 2551	33.1441	65.2389	48.7451	30.7224	4.2450
ก.พ. 2551	32.5673	63.9935	48.0144	30.4094	4.1754
มี.ค. 2551	31.4116	62.8568	48.7135	31.1931	4.0345
เม.ย. 2551	31.5430	62.4916	49.7155	30.7186	4.0466
ก.ค. 2551	33.4504	66.5085	52.7411	31.3047	4.2864
ส.ค. 2551	33.8043	63.9418	50.6805	30.9521	4.3276

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ)

(หน่วย : บาท ต่อสกุลเงินตราต่างประเทศ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน				
	บาทต่อ US Dollars	บาท ต่อ ปอนด์	บาท ต่อ ยูโร	บาท: เยน (100 เยน) (JPY)	บาท ต่อ : ดอลลาร์ฮ่องกง (HKD)
ก.ย. 2551	34.2410	61.6347	49.2695	32.1211	4.3939
ต.ค. 2551	34.3764	58.3826	45.8965	34.2830	4.4278
พ.ย. 2551	35.0382	53.7053	44.5743	36.1837	4.5185
ธ.ค. 2551	34.9783	52.3123	47.3580	38.3778	4.5111

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางผนวกที่ 11 ตารางแสดงการวิเคราะห์ Descriptive Statistics

	EX	ER	MLR	CPI	IPP	SCP
Mean	32057976.19	38.65726905	3.838452	100.4279	0.488095	0.047619
Standard Error	837859.6372	0.382177786	0.086637	0.532484	0.054867	0.023375
Median	31130000	39.39405	3.75	99.905	0	0
Mode	#N/A	#N/A	3	96.33	0	0
Standard Deviation	7679110.418	3.502717269	0.794039	4.880295	0.50286	0.214238
Sample Variance	5.89687E+13	12.26902826	0.630498	23.81728	0.252869	0.045898
Kurtosis	-1.018234472	-1.054981185	-1.40601	-0.80686	-2.04697	17.12297
Skewness	0.220032283	-0.405289402	0.330079	0.442883	0.048503	4.326169
Range	31220000	12.5701	2.25	17.62	1	1
Minimum	18630000	31.4116	3	92.66	0	0
Maximum	49850000	43.9817	5.25	110.28	1	1
Sum	2692870000	3247.2106	322.43	8435.94	41	4
Count	84	84	84	84	84	84

ที่มา: จากการคำนวณ

การวิเคราะห์ Descriptive Statistics

ค่าเฉลี่ย Mean และ ค่ากลาง Median

มีค่าที่เหมาะสมทั้ง 6 ตัวแปรและไม่แตกต่างกันมาก ยกเว้นค่าของตัวแปร CRISIS ที่เป็นตัวแปรคัมมี จึงมีค่า Mean ที่ 0 และค่า Median ที่ 0 ทั้งสองรายการ

ค่าฐานนิยม Mode

มีเพียง 2 ค่าที่ได้คือ 3806 MLR :3 CPI : 96.33

ค่าสูงสุด Maximum และค่าต่ำสุด Minimum

อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าการเก็บข้อมูลนั้น ไม่มีตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งสูงหรือต่ำกว่าปกติ จึงไม่พบปัญหา Outlier ต่อมาหลังจากที่มีการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วน ของค่า Medium, Mode แล้ว ให้ทำการวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบปัญหา Multi Collineality

ตารางผนวกที่ 12 ตารางแสดงผลการตรวจสอบปัญหา Multi Collinearity ด้วยวิธี Correlation Matrix

	EX	ER	MLR	CPI	IPP	SCP
EX	1					
ER	-0.84923	1				
MLR	0.475149	-0.6392	1			
CPI	0.929934	-0.90322	0.557084	1		
IPP	0.827013	-0.76111	0.552288	0.845094	1	
SCP	0.363228	-0.25681	0.110217	0.424274	0.228996	1

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการตรวจสอบ ปัญหา Multicollinearity ดังกล่าว จะพบว่า ค่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น จากข้อมูลนั้นปัจจัย ทั้ง 4 รายการ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างน้อย จึงไม่จำเป็นที่จะต้องแก้ไข ปัญหา นี้

เมื่อตรวจสอบปัญหา จนครบ จึงเริ่ม RUN OLS โดยการกรอกข้อมูลลงในโปรแกรม คำเร็จรูป

ตารางผนวกที่ 13 ตารางแสดงผลการ Run สมการ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

Dependent Variable: LOGEX
Method: Least Squares
Date: 05/09/10 Time: 13:16
Sample: 2545M01 2551M12
Included observations: 84

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	15.09850	1.662107	9.083953	0.0000
LOGGER	-0.387031	0.288868	-1.339817	0.1842
CPI	0.037327	0.006826	5.468161	0.0000
IPP	0.096890	0.038741	2.500983	0.0145
MLR	-0.058511	0.016812	-3.480342	0.0008
SCP	-0.060490	0.055519	-1.089549	0.2793
R-squared	0.876122	Mean dependent var	17.25411	
Adjusted R-squared	0.868181	S.D. dependent var	0.243888	
S.E. of regression	0.088548	Akaike info criterion	-1.941798	
Sum squared resid	0.611577	Schwarz criterion	-1.768168	
Log likelihood	87.55550	F-statistic	110.3307	
Durbin-Watson stat	1.707625	Prob(F-statistic)	0.000000	

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการ Run ข้อมูล จะพบว่า ค่า R-Squared อยู่ในระดับ 0.876122 ซึ่งหมายถึง ตัวแปร ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้าชั้นดี ดัชนีราคาผู้บริโภคและผลของการใช้นโยบาย IPP และ SCP กีดกันทางการค้า สามารถอธิบายมูลค่าการส่งออก ได้ถึง 87.61% โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ซึ่งเมื่อทำการศึกษาต่อ จะพบว่า ค่า Prob ของ LOGER และ Policy SCP ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงทดลองทำการตัดตัวแปร ออกหนึ่งตัว เพื่อทดสอบ อีกครั้งหนึ่ง โดยตัวแปรที่จะตัด จะตัดอัตราดอกเบี้ย SCP ออก จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ตารางผนวกที่ 14 ตารางแสดงผลการ Run สมการ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลังจากที่มีการตัดตัวแปร SCP ออก

Dependent Variable: LOGEX
Method: Least Squares
Date: 05/09/10 Time: 13:38
Sample: 2545M01 2551M12
Included observations: 84

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	15.86540	1.507495	10.52435	0.0000
LOGER	-0.490884	0.273012	-1.798033	0.0760
IPP	0.109261	0.037083	2.946357	0.0042
CPI	0.033404	0.005806	5.753158	0.0000
MLR	-0.059212	0.016819	-3.520446	0.0007
R-squared	0.874237	Mean dependent var		17.25411
Adjusted R-squared	0.867869	S.D. dependent var		0.243888
S.E. of regression	0.088653	Akaike info criterion		-1.950502
Sum squared resid	0.620884	Schwarz criterion		-1.805811
Log likelihood	86.92110	F-statistic		137.2914
Durbin-Watson stat	1.650755	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการคำนวณลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง จะพบว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษาทั้งหมด มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่า Durbin-Watson มีค่าต่ำกว่า 2 จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหา Auto correlation

การทดสอบ ปัญหา Auto correlation

ปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวคลาดเคลื่อน (residual) ในเทอมปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับตัวคลาดเคลื่อนของเทอมก่อนหน้า

ซึ่งสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ หรือการกำหนดสมการผิดพลาด หรือเกิดจากการสร้างรูปฟังก์ชันผิด เช่น ฟังก์ชันเส้นโค้งเป็นฟังก์ชันเส้นตรง (model specification) หรือเกิดจากปัญหา Cob-Web Phenomenon

1. การตรวจสอบปัญหา Serial correlation โดยใช้วิธี Breusch – Godfrey Serial correlation LM Test (Lag = 2)

ตารางผนวกที่ 15 ตารางแสดงผลการตรวจสอบปัญหา Serial correlation โดยใช้วิธี Breusch – Godfrey Serial correlation LM Test (Lag = 2)

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	4.955128	Prob. F(2,77)	0.009455
Obs*R-squared	9.578404	Prob. Chi-Square(2)	0.008319

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 05/09/10 Time: 13:43

Sample: 2545M01 2551M12

Included observations: 84

Presample missing value lagged residuals set to zero.

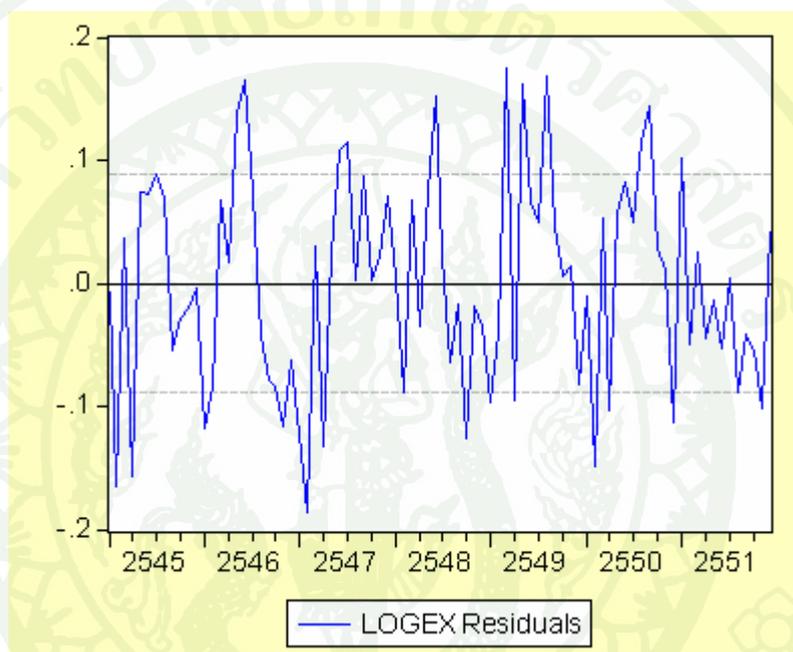
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.031697	1.437407	-0.022052	0.9825
LOGER	-0.006158	0.260316	-0.023655	0.9812
IPP	-0.007655	0.035454	-0.215902	0.8296
CPI	0.000631	0.005540	0.113823	0.9097
MLR	-0.001448	0.016048	-0.090208	0.9284
RESID(-1)	0.120555	0.109336	1.102609	0.2736
RESID(-2)	0.298471	0.110526	2.700470	0.0085

R-squared	0.114029	Mean dependent var	1.71E-16
Adjusted R-squared	0.044992	S.D. dependent var	0.086490
S.E. of regression	0.084522	Akaike info criterion	-2.023954
Sum squared resid	0.550086	Schwarz criterion	-1.821386
Log likelihood	92.00607	F-statistic	1.651709
Durbin-Watson stat	1.983790	Prob(F-statistic)	0.144442

ที่มา:จากการคำนวณ

จากตารางผนวกที่ 15 จะเห็นได้ว่า Prob. Chi-Square(2) = 0.008319 Accept null hypothesis ดังนั้น reject alternative hypothesis เพราะฉะนั้น จะไม่เกิดปัญหา Serial Correlation. ขึ้น

และจาก Durbin Watson stat จะพบว่า ค่าที่คำนวณจาก model มีค่า 1.983790 และมีค่าเข้าใกล้ 2 ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ภาพผนวกที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบปัญหา Serial correlation โดยใช้วิธี Plot graph
ที่มา: จากการคำนวณ

จากกราฟ จะพบว่า ค่า error ของตัวแปรต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา Auto correlation เกิดขึ้น

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองดังกล่าว ไม่มีปัญหา Auto correlation เกิดขึ้น
ทั้งการใช้โดยวิธี LM test และการ Plot graph

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ นามสกุล	นายกิสดา คล้ายสุบรรณ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2529
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	Sales Executive บริษัทไทยคอนเทนเนอร์ สระบุรี จำกัด, SCG PAPER

